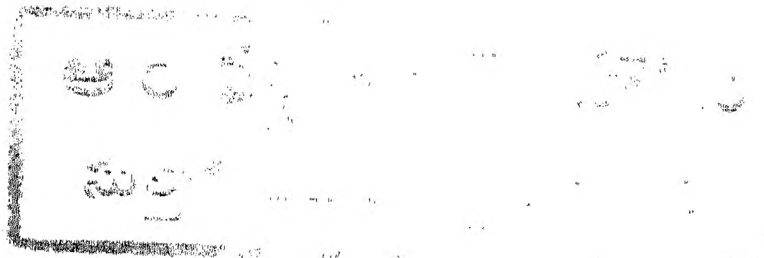
శ్రీరస్తు.

భక్తిరస

శతకసంపుటము

౨.

చెన్నపురి:

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్ వారిచే

ప్రకటితము.

1926.

ప్రకాశకుల విజ్ఞప్తి.

సహృదయులారా!

ఆంధ్రవాఙ్మయమునఁ జేరెన్నికగన్న శతకములను విషయములనుబట్టి విభాగములు గావించి సంపుటములుగఁ బ్రచురింపఁ దలంచి యనేకశతకములను ముద్రితాముద్రితముల నార్జించి శుద్ధప్రతులు పీఠికలువ్రాయించి సిద్ధపఱచితిమి. శ్రీయుత గురుజాడ అప్పారావుగారిద్వారా మాయుద్యమము విని శ్రీవిజయనగర సంస్థానాధీశ్వరులగు మీర్జా శ్రీరాజా శ్రీపూసపాటి విజయరామగజపతి మహారాజా మన్నెసుల్తాన్ బహదర్ వారు కాగితములవ్యయము భరించి శతకసంపుటముల ప్రచురణమునకుఁ దోడుపడుదుమని వాగ్దాన మొనరించి మమ్ము సర్వవిధములఁ బ్రోత్సహించి మాయుద్యమముపై సానుభూతిఁ జూపిరి.

కాని, శతకకవులచరిత్రము వ్రాయుచు శ్రీవంగూరు సుబ్బారావుగారు మాయొద్దనుండి శతకప్రతులు దీసికొని తిరుగ నొసంగక యెన్నిపర్యాయము లడిగినను ఇదిగో అదిగో యని మా కీయకపోవుటచే సంకల్పించిన శతకసంపుటప్రచురణమునకు శ్రీవిజయనగర మహారాజావారి తోడ్పాటుపొందుటకు అంతరాయముకలిగినది. వ్యయప్రయాసములకు లోనై వ్రాయించినప్రతులు గైకొని పని

ముగిసినను తిరుగ నొసంగకపోవుటకేగాక వంగూరు సుబ్బారావుగారు కీర్తిశేషులగుటచేఁ గూడ విచారించి మరల మొదలెత్తి చిరకాలముక్రిందట సంకల్పించిన శతకసంపుటప్రకటన మిప్పటికి సాగించితిమి. క్రమముగ వేలువేలుసంపుటములుగ భక్తి, శృంగార, నీతి, మతవిషయశతకములతో నింకఁ గొన్ని సంపుటములను బ్రచురింపనున్న మాయుద్యమమున కాంధ్రమహాజనులతోడ్పాటవసరము.

మొదటి సంపుటమున ముద్రితాముద్రితశతకములు 20 సమకూర్చితిమి. ఈ రెండవసంపుటమున 20 సమకూర్చినారము. ఇందలి యముద్రితశతకము లన్నియుఁ బ్రచురణార్థము మాకొసంగుటయేగాక శతకములనన్నింటిని సంస్కరించి విపులములగు పీఠికలువ్రాసి శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు తోడ్పడుటచే నిప్పటి కీసర్వాంగ సుందరమగు భక్తిరసశతక మొదటిసంపుటము ప్రచురింపఁ గలిగితిమి.

ఆంధ్రమహాజనుల యాదరణప్రోత్సాహములఁ బట్టి కడమసంపుటములనుగూడఁ ద్వరలోఁ బ్రచురించుటకుఁ బ్రయత్నింప నున్నారము.

తండయార్పేట,
చెన్నపురి.
1-3-1926.

ఇట్లు,
వావిళ్ల. రామస్వామి శాస్త్రులు
అండ్ సన్స్.

విషయసూచిక.

భక్తిరసశతకములు

రెండవసంపుటము.

పీఠిక.

ఈ సూర్యనారాయణశతకమును వరాహ వేంకట నృసింహాకవి రచించెను ఇతఁడు భారద్వాజ గోత్రుఁడు, బ్రాహ్మణుఁడు. జగన్నాయకశతకము రచించిన వరాహగిరి కొండరాజు నీతఁడు నేకగోత్రులె గాని యిరువురును తమ పూర్వులను జెప్పికొనక పోవుటచే నిందెవరు పూర్వులో యిరువురకుఁ గల సంబంధమెట్టిదో యెఱుఁగ వీలుకాలేదు.

"శ్రితసంపత్సుమవల్లియా నరసవెల్లి" అను పద్యమువలనఁ గవి నరసవెల్లిలోని సూర్యనారాయణ స్వామినిగూర్చి యీశతకము రచించెనని యూహింపనగునుగాని నరసవెల్లి యెచట నున్నదో కవి సంబంధు లెవరేని యటఁ గలరేమో తెలియవచ్చుట లేదు. తత్రత్యులీ విషయమునఁ బ్రయత్నించి కవి జీవితము ప్రచురించుట యవసరము.

ఈ సూర్యనారాయణశతకము భాష జటిలముగ సాంస్కృతిక సమాసబంధురముగ నున్నది. కొన్ని చోట్ల పద్యమునంతటి నాక్రమించికొనిన సమాసములు గలవు. భావములు స్వతంత్రములై రమణీయములై యున్నవి. సూర్యభగవానుని తేజోవిభ

వములు, ప్రభావములు, శక్తిసామర్థ్యములు పురాణకథలు ఒక్కొక్కపద్యమున నొక్కొక్క రీతిగాఁగవి వర్ణించి తనకవితానైపుణ్యము సాటియున్నాఁడు. ఇందలి పద్యములు స్వతంత్రము లనియుఁ బ్రాతస్స్మరణీయములనియుఁ దలంచుచున్నారము.

ప్రశస్తమగు నీశతకము ప్రచురించిన వావిళ్లవా రాంధ్రజనులకు వందనీయులు.

నందిగామ.
1-1-25

ఇట్లు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

సూర్యనారాయణశతకము.

శా. శ్రీమత్సర్వసుపర్వసేవితములై క్షేమాంకల
క్ష్యంబులై, ధామధ్వస్తసమస్తలోకనిబిడధ్వాం
తంబులై మించునీ, రామాంఘ్రుల్ గొనియాడి
వృత్తశతకగ్రంథంబు నీకింపుగాఁ, బ్రేమన్ గూ
ర్చెదఁ జిత్తగింపు మెలమిన్ శ్రీసూర్యనారా
యణా. 1

శా. భారద్వాజపవిత్రగోత్రజుఁడ విప్రశ్రేష్ఠవంశ్యుం
డవి, ద్యారక్తుండ వరాహవేంకటనృసింహాఖ్యుం
డ సద్భక్తి నిం, పారం గొల్చెదు నీకు వృత్తశ
తకం బర్పింతు వాగ్దోషముల్, చేరం జూచి కృ
పన్ సహింపు మదిలో శ్రీసూ... 2

మ. అరయన్ బావనమైన యీశతకపద్యవ్రాత
మాలించినన్, బరమప్రీతిఁ బఠించినన్ బుధులు
నీపాదాంబుజధ్యాతలై, దురితధ్వాంతవిముక్తిఁ
గాంచి శుభముల్ తోడ్తోఁ బ్రవర్తింప నీ, చిర
కారుణ్యమతిన్ సుఖింతు రెపుడున్ శ్రీసూ...

మ. శ్రితసంపత్సుమవల్లి యానరసవిల్లిన్ మల్లికా
ద్యుల్లస, ల్లతికావేల్లితసాలమూలకుసుమారా

వస్ఫురద్ధేమని, ర్మితగేహంబునఁ బద్మినీముఖస
తుల్ సేవింప ధాత్రీసురా, ర్చితలీలాకృతి
నొప్పునిన్నుఁ దలంతున్ శ్రీసూ... 4

శా. శ్రీమత్పద్మసముద్భవాదితనువుల్ చేకొంచు
నెవ్వాఁడు నా, నామాయల్ గనుపట్టముజ్జగ
ములన్ గావించి రక్షాలయ, వ్యామోహంబున
నొప్పునట్టి నిగమవ్యాలీఢపాదాబ్జు నిన్, బ్రేమన్
గన్గొని సంస్మరింతు మదిలో శ్రీసూ... 5

శా. ఛాయాదిప్రియకాంతలన్ మధురభాషాలీలచేఁ
దన్పుచున్, గాయం బుజ్జ్వలమై పరిష్కృతపరి
ష్కారంబునై మించ లో, కాయాసంబు లణంచి
దుర్మదబలవ్యాసంగిదైత్యోత్కరా, జేయస్ఫూర్తి
నెసంగు నిన్నుఁ దలంతున్ శ్రీసూ... 6

శా. వేదప్రోక్తనమస్కృతు ల్సలుపుచున్ బృథ్వీసు
రు ల్మెచ్చి నీ, పాదాబ్జస్మరణైకనిత్యభజనాపారీణు
లై నిల్వఁగా, ఖేదంబు ల్తొలఁగించి వారలకు
నుత్కృష్టాపవర్గం బవి, చ్ఛేదాసక్తి నొసంగు
నిన్నుఁ దలంతున్ శ్రీసూ... 7

మ. అకలంకస్ఫటికంబు నూతనజలోద్యద్దీప్తి నాగం
తుక, ప్రకటచ్ఛాయ ధరించినట్లు జలగోళం
బౌటఁ జంద్రుండు నీ, సకలోస్రంబులు దాల్చి

షోడశకళాసంపూర్ణుఁడై ధ్వాంతమా, లికలెల్లన్
బరిమార్చుచున్ దిరుగఁడే శ్రీసూ... 8

మ. అవనిన్ భూసురవర్యులవ్విధినిషేధాచారసంస
క్తులై, సవనాదిక్రియ లగ్నిహోత్రజపముల్
సంధ్యానమస్కారముల్, శివపూజాదికముల్
ఘటించి నిఖిలక్షేమంబు లర్థించుచున్, శివరూ
పుండ వటంచు నెంతురు గదా! శ్రీసూ... 9

మ. భవదుస్రంబులు కాలవేగమున శుంభద్వ్యో
మభాగంబునన్, బవనోద్ధూతము లై ఘనంబు
లగుచున్ బాటిల్లి నిర్ఘాతలై, రవరావంబు లె
సంగ భూరిజలధారావృత్తి రక్షింపవే, నృపవరు
లెచ్చఁగ సస్యపంక్తి నెవటన్ శ్రీసూ... 10

శా. లోకాలోకము దాటి చండకిరణాలోక్యస్వకా
యప్రభా, నీకం బొప్ప ననేకలోకతిమిరోన్మేషం
బు వారించి యస్తోకాసక్తి నశేషజంతుతతి నెం
తో బ్రోచు నిన్ జిత్తనా, లీకాభ్యంతరసీమ
నిల్పి కొలుతున్ శ్రీసూ... 11

మ. ఖనటత్త్వత్కరదీప్తమూర్తు లగుచున్ గన్పట్టు
చంద్రాదులన్, గనుఁగొంచున్ గణకుల్ సుఖా
ర్తిఫలసంధాతల్ గదా యంచు గొబ్బున నూ
హింతురు కూడునే భువనముల్ పుట్టించి రక్షిం
చి త్రుంచి నటింపంగలకర్త వీవు గలుగన్ శ్రీ...

మ. హరిపాదంబునఁ బుట్టి దేవనది పూతాకారయై
తా మహేశ్వరమౌళిన్ విహరించుచాడ్పునఁ
జతుర్వక్త్రాననోత్థంబులై, గిరులై వేదము లా
త్మమండలమునన్ గీర్తించుచున్ నిల్వఁగా,
సిరులన్ బెంపగుచున్న నిన్నుఁ దలఁతున్ శ్రీ
సూ... 13

మ. అనలప్రాప్తనిజోచితాహుతులు నీకర్పించి బర్హి
ర్ముఖుల్, వెనువెంటన్ గొనియాడి బ్రహ్మమని భా
వింపంగ వేఱొక్కఁడే, పునిఁ గైవల్యమొసంగు
మంచుఁ గుజనవ్యూహంబుతోఁ గోరినన్, విను
వారందఱు నవ్వకుందురె ననున్ శ్రీసూ...14

మ. జలజిన్యాదినిజాంగనాముఖసరోజాతంబులం జెం
ది ని, శ్చలసారంగము లైనచూపులఁగృపాసా
రంబు వర్షించి చం, చలభక్తోత్కరతాపపావకశి
ఖాసంఘంబుఁ జల్లార్చుచున్, జెలువొందన్ గను
పట్టునిన్నుఁ గొలుతున్ శ్రీసూ... 15

మ. స్వకళాచాతురి నైంద్రజాలికుఁడు నాసారం
ధ్రమార్గావరోధకనాళంబులఁ గుంభనీరముఁ
బలెన్ ధాత్రీజలం బెల్ల ది, వ్యకరౌఘంబునఁ
బూని యభ్రమయి యయ్యప్పున్ విసర్జించు
చున్, విశ్రుతుల్గాన్చి వెలుంగునిన్నుఁ గొలు
తున్ శ్రీసూర్య... 16

మ. హరిసక్తిన్ జవవృత్తిఁ గాంచి యరుణోద్యద్దీ
ప్తిఁ బెంపారి నిర్జరకోటుల్ జయశబ్దపూర్వకన
మస్కారంబు లర్పింప నం,బరమార్గంబున వేగు
నీరథగతప్రస్ఫీతచక్రంబు సు, స్థిరతన్ మించు
సుదర్శనంబుకరణిన్ శ్రీసూ... 17

శా. రక్తశ్వేతవినీలవర్ణములచేరంజిల్లుకాలత్రయ,వ్య
క్తస్వాకృతి పంకజోదరపురారబ్జాంభోరుహాక్షప్ర
భా,యుక్తిన్ దత్కృతవాసకాలమును? దద్యో
గంబుఁ దెల్పం గృపా, రిక్తస్వాంతముతోడఁ
జూడఁదగునే శ్రీసూ... 18

మ. జలకుంభాంతరసీమలందు నభముం జందాన జం
తూత్కరో, జ్జ్వలదంతఃకరణంబులన్ బ్రతినిధి
వ్యాపారమున్ జూపి పెం,పలరన్ బ్రాణివితాన
మై మునిమనోధ్యానార్హరూపంబు రం, జిలఁ
గన్పట్టెదు నీ కొనర్చెద నతుల్ శ్రీసూ... 19

మ. త్రుటి యైనన్ జెడకుండ షష్టిఘటికారుద్ధంబు
లౌచున్ సము, త్కటవృత్తిన్ దినరాత్రముల్
సమను లై కల్పాంతపర్యంత మె,చ్చుటఁ గానం
బడు నెవ్విభుం డఖిలవిశ్వధ్యేయచిద్రూపుఁ డై,
నిటలాక్షంబున మించు నీవు గలుగన్ శ్రీసూ.

మ. జగతిన్ వార్షికవృష్టి నంకురతతిచ్ఛాయన్ జికీ

ర్షోన్నతిన్, జగము ల్గ్రిక్కన నీపయిం బొడ
ముచున్ వర్తించుచున్నన్ జిహ్వార్షఁ గృశాను
డుజలంబునంబలె నదృశ్యస్ఫూర్తి వాటింపుచో,
నిగమంబుల్ దెలుపంగ శక్యమె నినున్ శ్రీ...

మ. మునిదిగ్భర్తలువిష్ణుశంకరులనం బూజ్యుం డజుం
డంబికా,వనజాతేక్షణయోగమాయఖచరవ్రాతా
గ్రగణ్యుండ వీ, వనుచుం బల్కుపురాణశాస్త్ర
ములు సత్యం బంచు నార్యుండు కో, రినకోర్కు
ల్ కొనసాగ నిన్నుఁ గొలుచున్ శ్రీసూ...22

శా. వేదంబుల్ భవదీయబింబగము లై వెల్గొంది యే
వేళ నీ, పాదధ్యానము సేయుచున్ గనుచు ని
న్భావింపలేకున్నచో, భేదజ్ఞానముచేత నాకెటు
లాకో వేద్యంబు లై యుండు ను, శ్రీదాకారము
లై ననీదుపదముల్ శ్రీసూ... 23

మ. కులిశాబ్జాంకుశఖడ్గచక్రజలరుట్కోదండమత్స్య
ధ్వజా,ద్యలఘుప్రస్ఫుటరేఖ లొప్ప విమలోద్య
ద్రక్తకాంతిచ్ఛటా,కలనోత్కృష్టము లై యజా
దిసుమనోగమ్యంబు లై కూడి వర్తిలు నీదివ్య
పదంబు లాత్మఁ దలఁతున్ శ్రీసూ... 24

మ. ఉదయాద్రిన్ గనుపట్టి గిట్టి జలజవ్యూహంబు
తో జంతువుల్,ముదమొందన్ భటవర్గమోహత

మముఁ లోకాంధకారంబుతోఁ, దుదిముట్టఁ విద
ళింపుచుఁ భువనబంధుత్వంబు వాటించునీ, మృదు
పాదాంబుజముల్ దలంతు మదిలో శ్రీసూ...

శా. ఆయుర్దాయ మణంచి మానవులు పుణ్యాపుణ్య
రూపక్రియల్, సేయంజూచుచు సాక్షివై నిలిచి
యక్షీణప్రభావోన్నతిఁ, గాయంబుల్ పడఁ
ద్రోచుచుఁ యముఁడ వై నాకాదిలోకస్థితుల్,
దేయప్రక్రియ సంఘటింతువు గదా శ్రీసూ...

మ. సుతదారాద్యవనంబె ముఖ్య మని చూచుఁ
శాశ్వతం బంచు సం,తత మజ్ఞాని బుధుండు శోక
రహితానందామృతోద్యోగసం,గతి కర్తవ్య మ
టంచు నాగమశిఖాగమ్యత్వదంఘ్రిద్వయా,ర్పిత
చిత్తంబున నర్తనంబు సలుపుఁ శ్రీసూ... 27

మ. అరుణత్వంబును బంకజాతదళనవ్యాపారముఁ
శ్రీమనో,హరరూపంబును దేవతామకుటరత్నౌ
ఘప్రతిచ్ఛాయయుఁ, దరచక్రాసిధనుర్ముఖప్రబల
నానాచిహ్నము ల్దాల్చి మిం,చిరి నీవుఁ భవదం
ఘ్రు లొక్కకరణిఁ శ్రీసూ... 28

మ. సునిదాఘవ్యథఁ జిక్కి చాతకము సంక్షోభించి
నీలాభ్రదర్శనముఁ గోరినమాడ్కి భూరిభవసం
జాతార్తి నే నెంతయుఁ, వనటఁ గుందుచు నిష్ట

మొందక మదిఁ బ్రార్థించి తేవంకఁ జూచి
యుష్మద్దయ దక్క యొండు గలదే శ్రీసూ..

మ. ఇలఁ దీవ్రాతపబాధ కోర్వక నరుం డెంతే వడి
బాఱి చెంతల నున్నట్టికుజంబుఁ జేరుగతి నాన
ఘోరసాంసారికజ్వలనజ్వాలలఁ జిక్కి మానవు
డుసంజాతార్తి నీపాదముల్ విలసద్భక్తిఁ దలం
కొల్చును గదా శ్రీసూ...

మ. కలికాలంబున భక్తియోగమహిమన్ గైవల
మర్థించి యార్యు లమేయశ్రవణక్రియావివ
ఖులై యుష్మత్కథాజాలమున్ బలుమాఱున్ బ
యించి నిత్యము భవత్పాదాంబుజధ్యానమర్మి
గావింపుచు ముక్తు లౌదురుగదా శ్రీసూ...

మ. అరవిందప్రభవాభవప్రముఖసర్వామర్త్యవర్యు
భవత్పరమప్రాభవసాగరోర్మికలనాప్రాదుర్భవా
భఃకణోత్కర మొక్కుమ్మడిఁ గ్రమ్మినన్ వివశు
కన్పింతు రే నెంత చెచ్చెరఁ గారుణ్యముతో
బ్రోవఁ దగదే శ్రీసూ...

శా. మాయాపింఛికఁ దాల్చి కౌతుకముతో మాయ
విచందంబునన్ ద్రోయన్ రాని తమోవిభూ
జగతిన్ దోరంబుగా నింపి యే చాయన్ మూ
మెఱుంగనీక మహిమన్ సర్గాదికృత్యంబులన్
జేయం జాలిననీ కొనర్చెద నతుల్ శ్రీసూ...

శా. నీనామస్మరణంబుచేతదురితానీకంబు మాద్యద్బల
హ,ద్భానుజ్జ్వాలల శుష్కదావముగతిన్ భస్మీకృ
తంబై జనం,దా నత్యంతవిశుద్ధబుద్ధిఁ దగి నీదాసుం
డు హృత్సారసా, నీనుం జేయుచు నిన్భజించును
గదా శ్రీసూ... 34

మ. అమనోవాక్ప్రతిపాద్యుఁ డంచు శ్రుతు లుద్య
చ్ఛక్తిఁ దెల్పంగ న,క్రమవృత్తిన్ మదిలో స్మరిం
చుచు నవార్యస్ఫూర్తిఁ గీర్తించినన్,సుమనీషుల్
దగ దంద్రు దోషము ఘటించున్ గాన ని న్నెం
తయున్, విమలజ్ఞానఫలోపలబ్ధిఁ గొలుతున్ శ్రీ
సూ... 35

మ. అభవేభాస్యహరీనచండికలలో నాద్యుండ వీవం
చునొ,క్కభవద్భక్తియెముక్తిహేతువని వేడ్కం
గోరియుష్మత్పద,ప్రభవప్రాభవముల్ గణించుచు
మదిన్ బ్రార్థించి తెబ్బంగి భూ,రిభవాంభోధిఁ
దరింపఁ జేసెదొకదా శ్రీసూ... 36

శా. కామక్రోధమదాదిశత్రువులు నీకన్మాఁకయైతాఁకి
చేతోమాలిన్య మొనర్పఁ దక్కలుషచిత్తు ల్బో
ధనిర్ముక్తులై, నీమంత్రంబు జపించి నీచరణముల్
నిత్యంబు సేవించుచున్, బ్రేమన్ బంధవిముక్తిఁ
గాంతురుగదా శ్రీసూ... 37

శా. ప్రావృట్కాలము దోఁచువేళ నసితాభ్రశ్రేణు
లభ్రంబునన్, భావింపం బ్రభవించుమాడ్కిఁ దరి
తో నానాప్రవృత్తు ల్మదిన్, బ్రోవు ల్గట్టి జనించుబద్ధు
లగుజీవు ల్ముక్తు లౌదుర్ భవ, త్సేవన్ జేసి వడిన్
సుఖింతురు గదా శ్రీసూ... 38

మ. భ్రమ శుక్తిన్ గనుపట్టు రాజతములీలన్ దోఁచె
నీయందు లోకము లజ్ఞానసమృద్ధి నంచు బుధవర్గం
బెంచి తత్త్వప్రబోధము రంజిల్ల భవత్పదాంబు
రుహముల్ ధ్యానించి నీలోన వారి మహాబ్ధిం
బలె నైక్య మొందును గదా శ్రీసూ... 39

మ. మృగతృష్ణ ల్మరుభూములం బలె భవల్లీలాస్వరూ
పంబునన్, జగము ల్గన్పడఁ జూచి యజ్ఞుఁడు సదా
సత్యం బటంచున్ మృగంబు గతిన్ నమ్మి భవాం
బురాశిఁ గడవన్ బోలేక తాపత్రయా, ర్తిఁ గడున్
స్రుక్కుచు నిన్నుఁ జెందఁడు గదా శ్రీసూ...40

మ. గరిమన్ వహ్ని జనించి తచ్ఛమనమున్ గావించు
నీరంబువై, ఖరిఁ జిత్తంబునఁ బుట్టి తన్మలినమున్
గన్పట్టు బాధించు మత్సరముఖ్యారులఁ గూడఁ
బట్టి యపరోక్షజ్ఞానఖడ్గంబునన్, శిరముల్ ద్రుంచి
నవాఁడె ముక్తుఁడు గదా శ్రీసూ... 41

మ. అకలంకద్యునదీతరంగముల నుద్యత్పంకముం

బోలెఁ దా, వకకారుణ్యముచేఁ దమం బణఁగి
సత్వం బుద్భవం బైనచో, నొకయద్వైతవిశిష్టవృ
త్తిఁ గనుచున్ యోగప్రభావంబు దా,ల్చికడున్
భక్తుఁడు ముక్తి నొందునుగదా శ్రీసూ... 42

శా. కీలాలంబున బుద్బుదంబుగతి నగ్నిన్ ధూమముం
బోలెను, ద్వైలం బైతగు నీస్వరూపమున నా
విర్భూత మైనట్టిమా, యాలీలన్ గొని సృష్టి
రక్షణలయవ్యాపారము ల్సేయుచున్, గేలీవృ
త్తి నెసంగునిన్నుఁ దలఁతున్ శ్రీసూ... 43

మ. భువనంబుల్ ముకురంబునం బలె మదిన్ బోలేక
చూపట్టు నం, చవలోకింపుచు భక్తియోగమున
నార్యవ్రాత మత్యంతమున్, భవదంఘ్రు ల్భజి
యించి సైంధవ ముదన్వద్వీచికం బోలె నీ, శివ
రూపంబున నైక్యమొందును గదా శ్రీసూ. 44

మ. మధుమాసంబునఁ బుష్పరాజి వనసీమన్ బోలె
నీసత్కృపన్, శిథిలీభూతతమస్కుఁ డై సుగు
ణము ల్సేవింప నీసేవకుం, డధికోత్కృష్టనదీనద
ప్రతతి యయ్యాదోధి త్రోవన్ బలెన్, పృథివిన్
యోగపదంబు గాంచునుగదా శ్రీసూ... 45

శా. నీతేజఃపటలం బశేషభువనానీకస్థమై ప్రాలుచో,
భీతిన్ గూటికిఁ జేరుఘూకమటులన్ విజ్ఞానసం

భావ్యమై, నీతత్త్వం బలరార నజ్ఞుం డెలమిన్
వీక్షింపం గాలేక నిన్, జేతోవీథిం దలంచి కొ
ల్చునుగదా శ్రీసూ... 46

మ. ద్విజరాజప్రభచే సుమార్గమటులన్ విద్యావికా
సోన్నతిన్, భజనీయస్ఫుటయోగవైభవగతుల్
భావింపం గన్పట్టుదా, నజనుం డుత్తమకాంత
నాథునిబలెన్ భావంబులో నిల్పి నిన్, సృజనా
ద్యేకమనీషం గొల్చునుగదా శ్రీసూ... 47

మ. క్షితి సర్వజ్ఞత నీకు జీవునికిం గించిజ్జ్ఞత్వమున్
గూర్చియు, న్నతి నమ్మాయ యవిద్యయున్ బె
రుగ నానావేషముల్ గట్టి మీ, రతులజ్ఞానస
మృద్ధి నేకమయి జన్మాదుల్విసర్జింపుచున్, గృత
కృత్యవ్రతులై సుఖింతురు గదా శ్రీసూ... 48

మ. తమి శుల్బంబునం దోంచుపాముకరణిన్ ద్వద్రూ
పమం దోలి వి, శ్వము గన్పించునటంచుం జిత్త
సరణిన్ భావింపుచో స్వప్నతు, ల్యములై లో
కము కాలముల్ క్రియలు కర్తల్ కల్లలౌనం
చుం గూ, రిమితోం దెల్పరె తత్వబోధకలితుల్
శ్రీసూ... 49

శా. లోకంబుల్గల లొక్కభంగి మది నాలోచించు
తత్త్వప్రబో, ధాకల్పుం డటులన్ భవత్పదయు

గధ్యానోచితస్వాంతనా, లీకుం డెప్పుడు యుష్మ
దీయకృప కోలిఁ బాత్రుఁ డౌచుఁ సముం, త్సేకం
బొప్పఁగ ముక్తిఁ గాంచునుగదా శ్రీసూ...50

శా. వైరాగ్యంబును దత్వబోధమును శశ్వద్యోగ
ముం గల్గి సం, సారాసక్తిఁ దొలంగుచుఁ బుడ
మి నిస్సంగాత్ము లైనట్టివా, రారూఢాక్షరభావ
ముఁ గనుచు నందానందముఁ గాంచుటల్,
చేరఁ రానిభవత్కృపామహిమగా శ్రీసూ...

మ. క్షమయుఁ సత్య మహింసయుఁ సమతయుఁ
సర్వేంద్రియోత్థానముఁ, శమముఁ ద్యాగ
ము గల్గి నిశ్చలతపశ్శక్తిఁ బ్రవర్తింపలే,క మ
దిఁ భక్తి జనింప నీచరణసక్తధ్యానబుద్ధిఁ జరిం
చి మహానందము నొందఁ గంటి జగతిఁ శ్రీ
సూ... 52

మ. సగుణుం డంచును నిర్గుణుం డనుచు శాస్త్రజ్ఞుల్
వివాదింపుచో, సగుణవ్యక్తియె నీకు నిత్య
మయి సత్యస్ఫూర్తిఁ గన్పట్టు కా,క గుణశ్రీక
లితుండవేని జగముల్ గన్గొంచు మెచ్చఁ ద
యా, దృగనీకావృతుఁ జేసి సన్నుపవే శ్రీసూ.

మ. శ్రుతిశాస్త్రంబు లెఱింగి బోధమహిమఁ శుద్ధాం
తరంగుండునై, మతిమత్సంగతి గాంచి యోగస

రణిన్ మన్నింపుచున్ సోహమం, చతులప్రౌఢి
ని నిన్భజించు విబుధుం డంభోధి నప్పాయసా,
కృతి దోఁపన్ భవదైక్య మొందును గదా
శ్రీసూ... 54

శా. యోగస్యందన మెక్కి సత్వగుణసూతోపేతుఁ
డై యీషణ, త్యాగాస్త్రాసన మెక్కువెట్టి హ్లా
దమోఘాస్త్రంబు సంధించుచున్, యోగు ల్మె
చ్చఁగనీపయిం బరవుమర్త్యుం బట్టి నిర్వాణలక్ష్మీ
గేహంబునఁ గట్టివైతువుగదా శ్రీసూ... 55

మ. మునిసభ్యుల్వెఱఁగందిచూడఁ దమితోఁ బూర్వ
క్రియాపాశముల్, గొని యజ్ఞానపరంపరాయవ
నికన్ గొట్టాడఁగా నిల్పి జీవనికారోచితసాల
భంజికల భాస్వత్ప్రీతి నర్తింపఁజే, సిన నిన్నెంచి
భజింప శక్యమగునే శ్రీసూ... 56

మ. జలధిన్ గ్రుంకినవాఁ డశేషతటినీస్నానవ్రతో
ద్భూతస, త్ఫలమున్ గాంచినమాడ్కి సర్వ
దివిషద్వర్యాకృతిన్ మించుని, న్నలఘుప్రీతిభ
జించువాఁ డఖిలదేవాగణ్యకారుణ్యదృ, ష్టిలతా
బద్ధముఖాబ్జుఁడై తిరుగఁడే శ్రీసూ...

శా. సంతానద్రుమ మర్థికిం బలె నశేషస్వీయభక్తాళిక
త్యంతేష్టార్థమొసంగు నిన్విడిచి యన్యాదిత్యు

నిం గొల్చుచుఁ, బ్రాంతిఁ భూపతిఁ జేరఁ
బోక సుభటుఁ బ్రార్థించువాఁ డట్టులఁ, జిం
తింపంగతమేమి మోహావశుఁ డై శ్రీసూ... 58

మును నీపాదసరోజభక్తుఁ డగు రాముం డా
ర్తవిప్రాంగనా, మునిదైతేయ వనాటముఖ్యుల
మదిఁ మోదంబు రెట్టింపఁగ, న్గాని కైవల్యపదం
బొసంగె భవదంఘ్రుల్ వేడ్కఁ జింతించువా
రి నుపేక్షించుట నీకుఁ బాడి యగునే శ్రీసూ.

ధనదారాత్మజసక్తి లేక మదిలోఁ ద్వత్పాదపం
కేరుహార్చనముం గోరి యొనర్చువాఁ డెపుడు
దంచత్కర్ణరంధ్రంబులఁ, వినునే కాలలులాయ
కంధరవిలంబిస్వర్ణఘంటావళీ, నినదాసహ్యతదీయ
కంఠరవముఁ శ్రీసూ... 60

శాంతిఁ గ్రోధము లోభ మస్థిరమతిఁ సత్సం
గతి న్మత్సరం, బంతర్మోహము దత్త్వగోష్ఠిని నిది
ధ్యాసప్రవృత్తి న్మదం, బెంతేకామము దేహధర్మ
కలనాదృష్టి న్విదారించి నీ, చింత న్వర్తిలువాఁడె
ముక్తుఁడుగదా శ్రీసూ... 61

హరిసంరక్షణముఁ సుధాకరధరుం డంతంబు
సర్గంబు వా, క్తరుణీభర్తయు సల్పుటల్ బుధులు
వక్కాణింతు రాకృత్యముల్, పరమేష్ఠిప్రముఖా

కృతి ప్రభలు దోఁపన్ జేతు నీవంచు నెంచిరి
వేదాంతవిశారదుల్ నిజముగా శ్రీసూ... 62

శా. నే నెంతే మదిఁ జింతఁ జెందుటకు నై నీ విట్టు
లంతంతకున్, నానాసూనుధనాంగనాదిభవబంధ
శ్రేణి బంధించినన్, దీనత్వంబున భీతి గాంతునె
భవద్భృత్యుండు మీఁదన్ సమీ,చీనస్ఫూర్తిఁ
బునర్భవంబు గనునే శ్రీసూ... 63

శా. నేనేరక్షుఁడ రక్షకుండ వెపుడున్ నీవే యటం
చన్యులన్, గానంబోక భవత్పదాంబురుహముల్
గాంక్షించి సేవించుచున్, నానా త్యాగముఁ జేసి
నాఁడ నిఁక నన్బాలింపకున్నన్ మనో,లీనాస్మత్ప
రితాప మెన్నవశమే శ్రీసూ... 64

మ. స్మరణం బెప్పుడు సేయుచున్ మనుజు లస్మత్పా
దము ల్గొల్చినన్, గరుణం బ్రోచుచు వారికెల్లనప
వర్గం బిత్తు నేనంచు మేల్, బిరుదోక్తు ల్వాచియిం
చు ని న్వీడిచి పేర్మిన్ బీదలన్ వేఁడఁగా, సిరి
లాభించునె ముక్తియున్ గలుగునే శ్రీసూ..

మ. అనుభోక్తవ్యముగాక కర్మసముదాయం బౌర
పోదంద్రు భూ, జను లైనను జన్మముల్ చనునె?
తత్పరంతక్షణార్థంబు ద, ప్పునె కృత్యంబులు
ముక్తిలభ్య మగునే ముమ్మాఱు నిన్నెంచి పల్కి
న వేదోక్తులు నిల్వకున్నె మృషలై శ్రీసూ...

తూలంబై భవదాగ్రహంబున మరుద్గోత్రంబు
తూఁగాడు న, త్తూలంబైన సుమేరులై నిలుచు
నీతూర్ణప్రసాదోన్నతిన్, గాలాదు ల్జనియింప
నెల్లజగముల్ గావించి రక్షించువా, రే లోకే
శముఖుల్ దృదన్యులగుచున్ శ్రీసూ... 67

లోకంబుల్ గలిగింపఁ బెంపఁ జెరుపన్ లోలుం
డవై చిత్తమం,దాకాంక్షించినమాత్ర మక్షణ
మె సత్యస్ఫూర్తి వర్తించుచో, నేకాలంబు
రణేచ్ఛ మాన కెదురై హింసించుమందేహు లే,
నీకై కొంకలు వధ్య లౌదు*రుగదా శ్రీసూ...

కారుణ్యము లేక ప్రాగ్భవకృతానిత్యక్రియా
రాశి బ్రహ్మాకారంబు వహించి మానవుల కత్యం
తార్తిసౌఖ్యోన్నతుల్, చేకూరంగ నటించు
తావకమరీచివ్యాప్తి లేకున్న ను, ద్రేకస్ఫూర్తిఁ
సమిస్రముల్ పెరుగవే శ్రీసూ... 69

శితనారాచపరంపరన్ దెరల కక్షీణప్రతాపోన్న
తిన్, బ్రతిబాణంబుల నిన్ ద్రికాలముల నొం
న్ జూచు మందేహుదై, త్యతతిన్విప్రవిసర్జితా
ర్ఘ్యమహిమన్ దాఁటించి నీమంత్ర మూర్జిత
శక్తిన్ నిను మించి వర్తిలుఁ గదా శ్రీసూ...

---

* ర భటుల్.

శా. పాపంబు ల్ప్రచరించె నం చలుక నన్భావింప
వేమో కృపా, లోపంబుల్ గనుపింప నీపదప
యోరుడ్భావనాసక్తి న, ప్పాపంబు ల్గలవే య
పథ్యవికృతుల్ భైషజ్యసేవాగతిన్, తేపు న్నా
వును గాక యెట్లు నిలుచున్ శ్రీసూ... 71

మ. కపటప్రక్రియ సేవకున్ మనుప కే కాలంబు
నేకాకృతిన్, జపలస్వాంతులు కాక తావక
పదాబ్జాతార్చనల్ సేయు మం, చుపదేశించితి
వస్మదాదులకు నట్లూహింప శక్యంబె నీ,కృప
లేకబ్బునె ముక్తి పౌరుషగతిన్ శ్రీసూ... 72

శా. ఖిన్నుండై స్వభటుండు బ్రోవు మనుచున్ గేల్మో
డ్చిప్రార్థించుటల్, గన్నారం గనుఁగొంచు లేశ
మయినన్ గారుణ్యమున్ దాల్ప వా, పన్నత్రా
ణపరాయణుం డనుచు సంభావించి యామ్నా
యముల్, ని న్నెభ్భంగి నుతించి పల్కఁదొ
డఁగెన్ శ్రీసూ... 73

శా. నీవే దిక్కని నమ్మి వేఁడుకొనుచున్ నీదివ్యపా
దాబ్జముల్, భావింపం దొరకొంటి నన్నిఁక
దయన్ బాలింపు లేకున్నచో, దేవా! నాగతి
కేమి నిన్ను జను లుద్దేశించి నిందించినన్, సేవా
సంగతి నాలకింపవశమే శ్రీసూ... 74

మ.అనుకంపారసదృష్టి ము న్నఖిలభృత్యశ్రేణి రక్షిం
పవే, నను రక్షింపకయున్నచోఁ గలుగవే
నైర్ఘృణ్యవైషమ్యముల్, జను లెంచన్ సమవ
ర్తివై నిలిచి కాంక్షన్ బక్షపాతంబుఁ జేసిన
ని న్నుత్తములెల్ల మెత్తురె మదిన్ శ్రీసూ...

శా.యోగజ్ఞానవిరక్తి సత్త్వగుణసక్తోర్వీసురశ్రేణి
కిన్, రాగం బొప్పఁగ ముక్తిసౌఖ్య మిడి నన్
రక్షింపకున్నన్ గృపా,యోగు లెత్తురె బీదలన్
విడిచి భాగ్యోదారుల న్మన్నఁగాఁ, గ్రీఁగంటన్
గనుఁగొంచుఁ బ్రోవ నగునే శ్రీసూ... 76

మ. ద్విరదంబుల్ రథముల్ ధనంబులు మణుల్ తేజీ
లు రాజ్యంబు మం,దిరము ల్భూషలు చేలము
ల్నినువడిన్ దెమ్మంచుఁ గాంక్షింప లే,దురుసంసా
రసముద్రతారణవిధానోద్యుక్తయుష్మత్పద, స్థిర
బుద్ధిన్ దయసేయు మంటి నెపుడున్ శ్రీసూ.

శా.ఏలా వేదపురాణశాస్త్రములు ని న్నేప్రొద్దుసేవిం
పన,బ్బాలేందుప్రభఁ జీఁకటుల్ బలె నఘవ్రాతం
బు నిర్మూలమై, వ్రాలన్ ముక్తిపదంబుఁ గాంతు
రనుచున్ వాక్రుచ్చె నే నగ్గతిన్, శీలం బొప్ప
భజింతు నీచరణముల్ శ్రీసూ... 78

మ.ఘనము ల్నీచము లైనజన్మములు మత్కర్మాను

కూలంబులై, వెనుకన్ గల్గినఁ గల్గనీ హృదయ
మేవేళన్ భవత్పాదచిం, తనమున్ దప్పకసల్పు
చుండుటకు నానోటన్ బ్రసాదింపవే, చెనఁటు
ల్గన్గొని చిత్తవీథి వగవన్ శ్రీసూ... 79

మ. తనువు ల్వీడుచు మున్న శేషనిరయస్థానస్థితానే
కయా, తనలన్ బల్మి భుజించినాఁడ నిఁకఁ దద్బా
ధ ల్విజృంభించినన్, గని చింతింపనుగాని నీభ
టుఁడ నానాదుర్గతుల్ చేరఁగాం,చె నటంచున్
జనులాడుచుండ వగతున్ శ్రీసూ... 80

మ. నిగమాంతంబు లనేకరూపములచే నీతత్త్వ
మూహించుచోఁ, బోగడం జొచ్చితి మంద
బుద్ధి నకటా బోధ్యుండ వెట్లౌదువో, తగ
బోధం బెటు లబ్బునో తెలియ దీతత్త్వంబు
గాంక్షించుచున్, మిగులం గొల్చెద నీపదంబు
లెలమిన్ శ్రీసూ... 81

మ. జననీగర్భగుహాంతరాళనిరయస్థానంబులం దున్న
యా,తన లొక్కుమ్మడిఁ బాయునంచు మదిలోఁ
దర్కించి నీపాదచిం,తనము న్మానక చేయు
చుంటి నిఁక నన్గారుణ్యదృక్సింధువీ,చినికాయంబు
నటింపఁ బ్రోఁవఁదగదే శ్రీసూ... 82

మ. శ్రుతిశాస్త్రంబులు సత్యమంచు భవదస్తోకాద్య

మంత్రంబు దుష్కృతవిచ్ఛేదక మంచు నీదుప
దముల్ సేవ్యంబులంచుఁ దిరస్కృతదేవుండవు
నీవటంచు మదిలోఁ జింతించి నిన్నొక్కసంసృతి
బంధం బెడఁబాపు మంచుఁ గొలుతున్ శ్రీసూ.

శా. కాయంబెల్లఁ గృశించె వాతకఫరోగం బెంత
యుఁ దుస్తరం, బైయుండెన్ మదికిన్ జడత్వ
మొదవెన్ వ్యాపించెఁ జిత్తంబు దుర్వ్యయా
మంబుల నక్షము ల్దరగతిన్ బ్రాపించె నీభృత్యు
నిన్, జేయన్ రాదె విదేహముక్తికలితున్ శ్రీ.

మ. జలజాతున్ గనకాంబరున్ సకలభూషాభూషి
తాంగున్ మహో, జ్జ్వలతూణాసిధనుర్ధరున్
గమలినీసం సేవ్యపాదాబ్జుఁ బు, ష్కల తేజోనిధి
నాదిదేవు నిను సాక్షాద్బ్రహ్మ మంచున్ దలం,
చి లసద్భక్తి భజింతు మాన కెప్డున్ శ్రీ...

మ. కలలో దాఁచినచిత్తవృత్తులగతిన్ గన్పట్టు నజ్ఞా
నభావ్యులు జీవుల్ఘటియించుకృత్యములు నీ వా
క్కింత కర్తృత్వబద్ధు లటంచున్ గని వారి క
న్యఫలముల్ దోడ్తోఁ బ్రసాదింప కర్మిలిఁ బ్రోవం
దగదే యవార్య్య లనుచున్ శ్రీసూ... 86

మ. హరి తేజోమయ పద్మినీరమణ లోకాధ్యక్ష
పద్మాక్ష భాస్కర మృత్యుంజయ శంకరా
శ్రుతిశిఖాసంభావ్య విశ్వంభరా, సురవర్యా నిట

లాక్షు కేశవ మునిస్తుత్యాంఘ్రిపంకేజ సుస్థిర
సంజ్ఞారమణీశ లోకనయనా శ్రీసూ... 87

శా. ఛాయావల్లభ దుష్కృతాంతక మహేశా
భద్రసంధాయకా, ధ్యేయాకార శివస్వరూప
సుభటార్తిస్తోమ విచ్ఛేదకా, మాయాతీత ముకుం
దవాసరమణీ మార్తాండ నక్తంచరా, జేయా
ద్వాదశరూప చండకిరణా శ్రీసూ... 88

శా. అంతా దేవతలా హరిత్కరికరోగ్రాఖండదోర్దం
డసం, క్రాంతేషాసవిముక్తకాండజలధారాధ్వ
స్తమందేహా, ల్పాంతవ్యక్తహుతాశనోజ్ఝితస
మస్తామర్త్య మర్త్యావళీ, చింతాసంతతి నిర్గణిం
చెడుతతిన్ శ్రీసూ... 89

మ. కలరే నీసరివేల్పు లిజ్జగములన్ గంగాధరాంభో
జభూ, బలభిద్వామనముఖ్యనిర్జరశిరోభాస్వత్కి
రీటాగ్రభా, గలసద్రత్నసమంచిత శ్రుతిశిఖాగ
మ్యప్రభాభూషితాం, ఘ్రిలుత త్సేవకభూరిదు
ష్కృతగణా శ్రీసూ... 90

మ. సరివే ల్పెచ్చట లేదు నీకు శుచిమచ్ఛాస్త్రాగ
మాభ్యాసభా, సురవిజ్ఞానకళావిలోలహృదయ
క్షోణీసురాలోక్యదు, ర్భరభానూత్కరచండమం
డలవినిర్యద్దివ్యరుగ్వారిత, స్థిరకాండోదరపూరి
తోరుతిమిరా శ్రీసూ... 91

మ. మెఱుపుల్పొడ్పున సంపద ల్పొదలు నెమ్మేను
ల్ఘనచ్ఛాయలై, పరగున్ సంసృతిసౌఖ్యముల్
బహువిధస్వప్నంబు లై తోఁచు బంధురభోగం
బులు బుద్బుదంబులగతిన్ బొల్పొందు నెవ్వా
ర ల, స్థిరరూపంబులు పీని నమ్మనగునే శ్రీసూ.

మ. శరణం బంటిభవత్పదస్మరణదీక్షావృత్తినూల్కొం
టి మత్సరమోహాదుల నంటకుంటి మతిమత్సాం
గత్య మిమ్మంటి నే, మఱుపా టెంతయుఁ గాన
కుంటిఁ దోలికర్మశ్రేణి పోఁగంటిఁ జెచ్చెరఁ దాప
త్రయిఁ బాపుమంటి నెపుడున్ శ్రీసూ... 93

మ. ధనలుబ్ధత్వము దీఱెఁగామముఖ చేతశ్శత్రువుల్వా
ఱె సజ్జనసాంగత్యము మీఱెఁ బుత్రతతివాత్స
ల్యంబునుం జాఱెఁ దక్కినకాంక్షల్ గడతేఱె
నెల్లపుడు సత్కృత్యంబులెల్లన్ ఘటించి నినుం
గొల్చితి నన్నుఁ బ్రోవవలదే శ్రీసూ... 94

శా. విత్తప్రాప్తిగతు ల్దలంపక సదా విద్యావినోదం
బునన్, మత్తుండై దినకృత్యముల్ సలుపుచున్
మాన్యద్విజేంద్రాళిచేఁ, జిత్తస్థైర్యము గల్గి నీదు
పదముల్ సేవించుభూదేవుఁ డు, దవృత్తిన్
ముక్తిపదంబు గాంచును గదా శ్రీసూ... 95

మ. మనుజుం డర్థముఁ గోరి నీచరణముల్ మన్నింప

కర్థించుచున్, ధనికశ్రేణుల నాశ్రయించి పిదపన్
దైన్యంబు దీపింపఁ దన్నునయంబున్ జనులెల్ల
హాస్యములున్ సేయన్ బ్రాప్తి లేదంచు నేఁ,
చినవంతన్ బలుచింతఁ జెందునుగదా శ్రీసూ...

మ. తనయుల్ తమ్ములు నన్నలున్ సతియు మిత్రశ్రే
ణియుం గొల్వఁగా, ధనికత్వంబునఁ దత్సుఖంబు
తనకున్ దక్కొల టంచున్ మనంబున హర్షిం
చుచు మూఢుఁ డంతకభటుల్ పోరాడు వేళన్
జనించినభీతిన్ గడుదుఃఖ మొందునుగదా శ్రీ.

మ. నృపులం గొల్చుచు వేషధారి యగుచున్
బేరంబు లశ్రాంతమున్, జపలత్వంబునసల్పుచున్
పరగృహస్థానేచ్ఛ వర్తించుచున్, విపులద్ర
వ్యముఁగూర్చి మోదమునఁ బృథ్వీదేవవంశ్యుండు
దాఁ, గృపణుండై చెడుఁ గాదె నిన్నెఱుఁగమిన్
శ్రీసూ... ౧౪

మ. కృతపాపంబులు లెక్కపెట్టక మహాహీనాకృతిన్
దాల్చి దాఁ, సతతిన్ గైకొనుచున్ దురన్నముల
నంతఃప్రీతి భక్షించుచున్, వ్రతము ల్గోరక
యాహ్నికక్రియ లాగిన్ వర్జించి విప్రుండు సం,
చితవిత్తంబునఁ దృప్తిఁ జెందక చెడున్ శ్రీసూ.

మ. మతిమద్ధ్యేయు నచింత్యకాయు సుమహామా
యున్ రణాజేయు నిర్జితదైతేయు నతాదితే

యు ధృతకౌక్షేయుఁ జగద్ధేయు సం, భృతతి
గ్మాంశునికాయు సద్గుణగణామేయుఁ హృతా
పాయు స,త్కృతరాధేయు నహేయు నిన్నుఁ
గొలుతుఁ శ్రీ... 100

ధృతచక్రాబ్జనిషంగచాపు విలసత్కీ_ర్తిప్రభావంచి
తా,మృతసంతానకలాపు ఖండితభట శ్రేణీబ్బృ
హత్పాపు ధీ,రతతిధ్యేయసురూపు సత్యమధురా
లాపుఁ నతశ్రీపు వ,ర్జితకోపుఁ సుకలాపు
నిన్నుఁ గొలుతుఁ శ్రీసూ... 101

అవితాంభోజభవాండుఁ గిల్బిషకదళ్యారణ్యవే
దండు ర,త్నవిచిత్రార్జునకుండలద్యుతిసముద్యద్గం
డుమండేహదా,నవసేనాదళనోన్ముఖప్రబలనానా
కాండుఁ గాండాదిభూ,రివిహారార్హాపిచండుని
న్నుఁగొలుతుఁ శ్రీసూ... 102

నతశక్రాదికిరీటకోటిమణిసంతానస్ఫురత్పాదుదా
రితభక్తాఖిలఖేదు మౌనిజనతాశ్రీదుఁ మహా
మోదుః బా,లితమర్యాదు విపక్షహృద్భయద
మౌర్వీనాదు దివ్యాస్త్రని,ర్జితనానాపలలాదు
నిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీసూ... 103

సురవర్యస్తుతనాము భవ్యసుగుణస్తోముఁ సమ
స్తాశ్రితో,త్కరసంతాపవిరాము లోకభయకృ
త్సంగ్రాము నానావిధా,భరణోద్దాము సుధాముఁ

సత్కుల సరస్వతోస్నేము నిష్కామము భూరిరమా
లంకృతధామము నిన్నుఁ దలంతుఁ శ్రీసూ...104

మ. శతపత్రాయతనేత్ర సర్వసుమనస్సంస్తుత్యచారి
త్ర దు, ష్కృతసంఘాతలతాలవిత్ర మునిరాడి
ష్టాటవీచైత్ర ని,ర్జితమందేహనిశాటగోత్రుఁ గిరణ
శ్రేణీలసద్గాత్ర సం,శ్రితలోకావనసూత్ర నిన్నుఁ
దలంతుఁ శ్రీసూ... 105

మ. కుతుకం బొప్ప నమస్కరింతు మఱి నీకుఁ సేవక
శ్రేణికిఁ, ధృతదివ్యాయుధపాణికిఁ మణిగణో
దీర్ణప్రభాపుంజరం, జితగాంగేయశతాంగమాళికి
సరోజిన్యాదికాంతాళికిఁ, గృతకృత్యుం డని
వేడ్క నన్ననుపవే శ్రీసూ... 106

శా. ఈమీఁదఁ భవదీయభూరిదయ నే నెంతే
సుఖశ్రేణిచే, నామోదించి నిరామయప్రకృతి నై
హర్షించుచుఁ బాపచిం,తాముక్తిం గని ముక్తి
కాంక్ష మదిలో స్తంభింప నీపాదముల్, వేమా
రెంచి భజించుచుఁ దిరిగెదఁ శ్రీసూ... 107

శ్రీసూర్యనారాయణశతకము సంపూర్ణము.

పీ ఠి క.

ఈశతకము రచించినది కొమఱ్ఱాజు వేంకటశివుఁడని గ్రంథాంతమునఁగలపద్యమువలనఁ దెలియుచున్నది. ఈవేంకటశివునివ్యవహారనామము వెంకటప్పయ్య యనియు కృష్ణామండలములోని పెనుకంచిప్రోలువాస్తవ్యుఁడనియు ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు జీవకళల బ్రసాదించిన కొమఱ్ఱాజు వెంకటలక్ష్మణరావు, ఎం.ఏ, గారికీకవి జనకుఁడనియుఁ దెలియుచున్నది.

వేంకటశివుఁడాఱువేలనియోగిబ్రాహ్మణుఁడు.లింగధారిమతములోనివాఁడు. ఉద్భటారాధ్యవంశపరంపరలోని యారాధ్యులీకవిగురుకుటుంబములోనివారు. ఈకవి మునగాలసంస్థానప్రభుత్వము గావించి యిప్పటిమునగాలప్రభువులగు శ్రీనాయని వేంకటరంగారావు బహద్దరువారిని దత్తులుగాఁ దీసికొనిన లచ్చమ్మారావుగారివద్ద మంత్రిగానుండి చిరకాలము రాజకీయవ్యవహారములలోఁ బాలుగొనెను. ఈకవి మఱి కొన్ని శతకములు జ్యోతిషగ్రంథములు రచించినటుల శతకకవులచరిత్రము పేర్కొనుచున్నది గాని యాపుస్తకములనామములే తెలియవచ్చుటలేదు. అందులకుఁ బ్రయత్నించి కృషి చేయవలసియున్నది.

ఈశతకమునఁ బేర్కొనఁబడిన రాజలింగస్వామి రేపాలలోని యర్చాదైవతము. రేపాల మునగాల

సంస్థానములో మునగాలకు ఐదుమైళ్లదూర ములో నున్నది. విచారింప నాయూర రామలింగ స్వామిదేవళము గలదని తెలిసినది. కవి వీరశైవుఁ డైనకతన రామశబ్దసహితముగ లింగశబ్దము నుచ్చ రింపనొల్లక రాజలింగమని పేర్కొనినటులఁ దోఁచు చున్నది. మతావేశపరవశు లిటులఁ జేయుటలో వింతకేనియు వింతలేదు.

ప్రకృతశతకము నూటయిరువదియేడు సీసపద్య ములతో నిండియున్నది. శతకకవిత ధారాశోభి తమై సులభసాధ్యమగు భాషలో మృదుమధుర ముగా నున్నది. అందందు వ్యాకరణదోషములు గూడఁ గలవు. వేంకటశివుఁడు మతావేశము గల వాఁడగుటచే నీశతకమున శివునికంటె దైవము లేడనియు నితరదైవతములు శివభక్తులనియు నీశ్వ రశబ్దవాచ్యుఁడగు శివుఁడే నిఖిలదేవస్తుత్యుఁడనియు భస్మము రుద్రాక్షలు బ్రాహ్మణుఁడు ధరించితీరవలెన నియుఁ గొన్నిపద్యములలో బోధించెను. మఱికొ న్నిపద్యములలో స్కాందాదిపురాణములనుండి వి షయసంగ్రహము గావించి శివపరేశ్వరత్వము పలు మాఱు స్థాపింప యత్నించెను. గంగ విష్ణుపదోద్భ వియనునంశము, బ్రహ్మతలఖండించుటచే శివునకు బ్రహ్మహత్య వచ్చినదనువిషయము శివుఁడు మోహి

నిని జూచి యపభ్రంశముగ వర్తించెననుసంశము భస్మాసురకథ సహజమతాభిమానము నాధారపఱచి కొని ఖండించినాఁడు. శివునకు నీశ్వరత్వమారోపించుటయే కర్తవ్యముగాఁ బెట్టుకొని యీకవి పలుతావుల నితరదైవతదూషణము బ్రాహ్మశాఖలలోఁ జేరినయితరులనింద విరివిగాఁ గావించియున్నాఁడు.

పరమతనిందాగర్భితముగ శ్రీగిరిమల్లేశ, వీరభద్రశతకాదులు రచించిన కొమర్రాజు రామలింగకవి యీ వేంకటశివునకుఁ బినతండ్రి యగుటచేఁ గాఁబోలు అన్యదైవదూషణమునఁ దండ్రినటులుండుమనుచున్నాఁడు. మొత్తముమీఁద నీరాజలింగశతకమును వీరశైవమతసిద్ధాంతబోధకమని చెప్పవచ్చును. ఇందు బసవేశ్వర, సోమనాథ, మల్లికార్జునాది వీరశైవులు నెలకొల్పిన సంప్రదాయములు లక్ష్యమునందుంచి వ్రాయఁబడినపద్యములు పెక్కులు గలవు. శైవమతప్రతికూలురు కొందఱు పురాణములలో శివునకుఁ గలయీశ్వరత్వము లోపింపఁజేయుటకుఁ గొన్నికల్పితకథలుఁ జేర్చిరనియు భాగవతమునఁ బోతరాజునైతము విష్ణుమతాభిమానవశమునఁ గొన్ని శివప్రాముఖ్యముఁ దెలుపుకథలు లోపించెనని యీక్రిందిపద్యములోఁ దనయభిప్రాయము దెలిపియున్నాఁడు.

సీ. భాగవతంబునఁ బాక్షికుఁ డై కవి
వాస్తవంబులు కొన్ని వదలినాఁడు
... ...
దక్షాధ్వరమునకు దనుజారి వచ్చిన
లేదని చెప్పెను
... ...
శ్రుతియుఁ బలుకుట పోతన చూడఁడేమొ. (చూ. ౧-౨-౨)

ఇటులె మతావేశములగు నంశములకు నితరమ తనిందలకుఁ దార్కాణలు కాంచనగును. కేవలమత ధర్మములు దెలుపుశతకకదంబములో నీశతకమొకటి యైయున్నది. చిరకాలముక్రింద నీశతకము తప్పుల తడికగా ముద్రింపఁబడి యుంటచేఁ గవిభావాను సారముగఁ గొంచెము సవరించి శుద్ధప్రతి సిద్ధప ఱచి యీశతకము ప్రచురించితిమి.

ఈశతకకర్త రమారమి 40సంవత్సరముల క్రిందట లింగైక్యము నొందెను. శైవమతోద్బోధకమగు అన్యవాదకోలాహల మంతప్రౌఢముగా నీశతకము లేకున్నను ఇందలిపద్యములు సుబోధకములై మతా వేశమున కనుగుణముగ నుద్రేకకరములుగానున్నవి. ఈకవి యితరగ్రంథములకొఱకాంధ్రులు యత్నించిన వీరశైవమతగ్రంథమండలికిఁ దోడ్పడినటు లగును.

నందిగామ.
1-1-26

ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

ఓమ్.

కొమఱ్ఱాజు వేంకటశివకవిప్రణీత

రేపాల రాజలింగశతకము

సీ. శ్రీగిరీశ్వర నీదు సేవ ముక్తికిఁ ద్రోవ
నీనామ మఘువార్ధి నిల్పునావ
సిరులిచ్చు చెలిపొందుఁ జేసెఁగా నీఠావ
త్రిపురవాసులఁ ద్రుంచు తెలివె తేవ
మునిపుత్త్రుమొఱ విని చనితివా దయఁ గావ
మామనుదలఁగొట్టు మాటె లావ
చలిమలసుత నేలఁగలవాఁడవే నీవ
వేల్పులు జాలిరే విషము ద్రావ
గీ. సకలసురలందు బ్రాహ్మణజాతివీవ
చావుపుట్టుక లేనట్టిసామి గావ
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ
రాజితశుభాంగ రేపాలరాజలింగ.

సీ. నీవు బట్టినవిల్లు నేటైనబల్ గట్టు
పసమీఱు మీనారి బుసలగొట్టు
నీజటాజూటంబు నిల్వ గంగకుఁబట్టు
నఱమేను పార్వతికైనదెట్టు
నీరథచక్రముల్ నిలువకరుగు రట్టు
నీముఖంబున కగ్ని నీటిబొట్టు

సిగళచ్ఛాయకు సిగును చలినట్టు
విను నీనివాసంబు వెండిచట్టు
గీ. మట్టుమీఱినసీచర్యలెట్టు కట్టు
పఱచి వాక్రువ్వఁగను బల్లపడుటదెట్టు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత... 2

సీ. చలిమలసుత నీకు వలసినపెన్రాణి
ముసలియెద్దే మీకు మిసిమిఘోణి
ఆకాశమే మీకుహాశ్చర్యమగువేణి
చాలదు మీకథల్ జదువ వాణి
అంబరంబయ్యె మీ కఖిలదిశాశ్రేణి
పరమేశ మీకయ్యె శరధితూణి
భక్తసంరక్షణాస్పదమగు మీపాణి
తలఁప మీపిన్నాలు బలుపరాణి
గీ. లీల గణియింప వేదములేనిరాణి
మీకరంబుననున్నదే మేలిమైణి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...3

సీ. నొసలికన్నాకకు బుసబుసమనువిల్లు
కన్వోడినార్పుపై గంగబల్లు
సగముజేసెఁగదయ్య సత్తి నిన్ బల్ పెల్లు
తలకెక్కె మరుగాలు తగనిఁగొల్లు
వంచితే వంగక దెంచినఁ దెగువిల్లు
గండిగా వలపటిబండికల్లు

పెద్దకొమరునకెట్లు పెండ్లిగానిదిగుల్లు
దండిపాములపొత్తు గుండెఝల్లు
గీ. ఇట్టిగృహభార మహహా మీకెట్టు జెల్లు
చున్నదో కద జేరు మాయున్నయిల్లు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత... 4

సీ. కల్పవృక్షము గొప్పకలముగాఁదగె నోయి
యంబుధిజలము లేనయ్య † శాయి
భూమిఖండము లె సంపుటముగాఁ బడె హాయి
వనజసంభవురాణి వ్రాయుతాయి
మీచరిత్రంబులు మించినవామ్నాయి
సంపూర్తి లిఖియింపఁ జాలదోయి
ఇతరులు లేఖనకెత్తుదురే చేయి
శక్త్యనుగుణనుతుల్ జేయమాయి
గీ. ఇవియు ఘనముగ శుభముల నిమ్ముభాయి
బ్రోవవలె గాక దయబేర్మి భావయాయి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...5

సీ. బసవపురాణంబు బండితచారిత్ర
యనుభవసారంబు నఖిలశ్రుతుల
సహితచతుర్వేదసారంబు సోమేశ
భాష్యసద్గ్రంథముల్ సవ్యరీతి

---

† శాయి=సీరా.

రచనాధికారి యై రయమొప్ప పరవాద
భీకరుండనఁగను బృథివిలోన
రుద్రుఁడయ్యు ప్రతాపరుద్రునిసభ విష్ణు
వాదుల నోడించి వారికెల్ల
గీ. శైవదీక్షలొసంగిన శంకరుండు
పాల్కురికిసోమునకు నేను బ్రణుతిఁ జేతు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత.

సీ. బసవాద్యసంఖ్యాతభక్తులఁ గొనియాడి
విఘ్నేశ్వరునిఁ జాల వినుతిఁ జేసి
వరదధీచ్యాదులఁ గరమొగి గణుతించి
నూతనశివభక్తనుతి యొనర్చి
నీమీఁదభక్తిని నేనేర్చినట్టులఁ
జెప్పఁబూనితినయ్య సీసపద్య
ములు గాన నిర్విఘ్నముగ జేయఁగా మీ
కర్తలు తప్పులు గలిగియున్నఁ
గీ. బరసవేది యయస్థితిభర్మమైన
పగిది మత్కావ్య మిల శ్రేష్ఠమగునుగాక
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత

సీ. శంకర పరమేశ శాశ్వత సర్వేశ
కాలకాలాంతక గరళకంఠ
చంద్రశేఖర భీమశాంకరిహృదయేశ
శర్వ మహాదేవ శరనిభాంగ

ఫాలనేత్ర గిరీశ పంచాక్షరీరూప
భవహార పురహార భక్తవరద
గంగాధర సురేశ కంజాక్షసన్నుత
భుజగభూషణ దీనపోష సోమ
గీ. యనుచుఁ బఠియించువారికి ఘనతమీఱ
మోక్షసత్రంబు లేసినదీక్షనీదె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...8
సీ. వేల్పులండజెలోన విప్రుండ పీవని
సకలవేదంబులు జాటుచుండు
కమలాక్షసుతు నీదుకంటను సమయింప
బ్రతికింపఁగలిగెనే బాలు నతఁడు
కమలాసనునితల ఖండించితివిగదా
మొలపించుకొనుశక్తి గలదె తనకు
గరళము భక్షించుతరి పంచియిమ్మని
పరివేల్పు లీకొనఁజాలి రెవరు
గీ. పశుపతివి నీవు సురలంతపశువులగుట
కివియె సాక్ష్యంబులగునయ్య భువనములకు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...9
సీ. సర్వేశ త్రిపురముల్ సాధించుపనికైన
సాధనంబులు వ్యర్థసాధనములు
ఫాలానలకరాళలీలలచే రిపుల్
మ్రగ్గిరూలిరి ధర బొగ్గులగుచు

రథము గుఱ్ఱంబులు రథసారథియు ముల్కి
నుండిరైయెనది కార్య మొండులేదు
అధికారము లొసంగుకథఁజూడ వారల
మన్నించువిధముగా నెన్నఁదగును
గీ. దేవదేవ మహాదేవ దివిజరాజ
నాయకుఁడ వీవె యితరుల నేమిచెప్ప
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత. 10
సీ. విధికపాలంబును వింతగాఁ బేరులై
చాల మీయురమున వ్రేలుచుంట
మీనకూర్మవరాహమానవహరివామ
నం బన నైదుజన్మంబులందు
శౌరిని శిక్షించి శరణన్న రక్షించి
కొమ్ముకర్పరయును గోమరుదాంష్ట్రి
మును చర్మకోలెమ్ముదృష్టమౌగు ర్తులు
గాఁగ మూరుధరింపఁ గలిగియుంటఁ
గీ. జావు పుట్టుక లేనట్టిస్వామి వగుట
కివియె సాక్ష్యంబులై లేవె భువనములకు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. గ్రామాధికారిని గని యాశ్రయించిన
దేశవివాదలు దీర్పఁగలఁడె
దేశాధికారిని దినమాశ్రయించిన
లోకవాదముదీర్పు జోకఁగలఁడె

లోకాధికారిని నీకు మ్రొక్కెదనన్న
సర్వేశుపగి దీయఁజాలఁగలఁడె
తమతమయధికార తారతమ్యంబులఁ
గొలఁదిగా ఫలమీయఁగలరుగాక
గీ. పశుపతిత్వముగల మీకుఁబలెను పశువు
లైనసుర లోపఁగలరె నెద్దానికైన
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత ...
సీ. బాదరాయణి తాను వారణాసీస్థుల
శపియింపఁదలఁచిన చంద్రమౌళి
కోపించి పొమ్మన్నఁ గ్రోధియై ప్రతికాశి
కట్టినఁ జెడియె నాకాలమందె
పద్మపురాణంబు బల్కెనాఁ డొకకొంత
వ్యాసకాశీఫలవ్యాప్తినొందె
నని స్కాందమునఁ గన్నదదియుఁ గాదని రేని
వైష్ణవులైనను వ్యాసకాశి
గీ. లోనఁ జావంగఁగోరరు మానుషంబె
హరియట వ్యాసుఁడనఁగను హర్షపడరొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...13
సీ. హరవృషమధ్యంబునందుండి వ్యాసులు
భుజములెత్తి ప్రమాణపూర్వకముగ
నారాయణునకన్న వేఱెదైవములేఁడు
ముమ్మాటికినియను మూర్ఖమతిని

నెత్తిన బాహువు లెత్తినట్లుగ వాక్కు-
స్తంభనంబైనచో ధైర్యమెడలి
ప్రార్థింప హరివచ్చి పరమేశ్వరుఁడు తన
కర్తగాఁ జెప్పినకారణమున
గీ. విశ్వనాథుని గొనియాడి విగతభయుఁడు
డయ్యె నని జెప్పె స్కాందంబు నమితముగను
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...14
సీ. దారుకావనఋషుల్ దైవంబు లేఁ డని
గర్వించినను వారిగర్వమణఁప
హరిభార్యగా మీరు నాముని పల్లెకు
వచ్చి నిర్వస్త్రులై వారిమనము
లుభయులు దొంగిల నోర్వక ఘర్షించి
వ్యర్థప్రయత్నులై వారు బ్రహ్మ
కడ కేగి చెప్పినఁ జెడితిరి వారలు
హరిహరులనవిని యంతవచ్చి
గీ. శౌరిపీఠంబు లింగంబు మీరుగాఁగఁ
దలఁచి లింగార్చనలుజేసి ధన్యులైరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పద్మనాభుండును బద్మజుండునుగూడ
ఘర్షించుకొన వారికలఁతఁదీర్ప
దేజోమయంబైన దివ్యరూపంబునఁ
దోఁచితి రదిచూచి తోయజాక్షుఁ

డరిగె పదముగన శిరముజూడఁగ బ్రహ్మ
నడచెను గనలేక వెడలివచ్చి
నిజకరియై విష్ణు నిన్ను మెప్పించెను
నిజములాడక విధినిందితుండు
గీ. నయ్యె భువిఁ బూజలేకుండ నయ్యె మొగలి
రేకు మీపూజ కర్హంబుగాకపోయె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. గతజన్మమున మిమ్ము మతిఁదలంపమి తప్పొ
తప్పనియీజన్మ తనకుఁజెప్పొ
నిప్పుడు మిముఁ గొల్వ నెఱిఁగితి నిదిముప్పొ
ముందుజన్మంబున మొదలెముప్పొ
పుట్టుటలేకున్నఁ బూజలే దదితప్పొ
తప్పులుమూఁడు నాతలన నొప్పొ
తప్పులొప్పులుగాఁగ దయసేయుటే మెప్పొ
భక్తసంరక్షణాస్పదుఁడ వెప్పొ
గీ. డఖిలలోకేశ సర్వేశ యఘవినాశ
నీటనెత్తుము పాల నేనేటనొత్తు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. లూతయేవేదంబు లూతగాఁజదివెను
శాస్త్రముల్ భుజగ మేచాయజూచె
గజరాజు యేవిద్య గష్టతనేర్చెను
ఎలుక తా నేమంత్ర మెంతజేసె

కాటకోటం డెట్టికవితఁ జెప్పఁగఁజాలె
గొడగూచి యేనీతిఁ బొడమి పెరిగె
నిమ్మవ్వ యేపాటిసొమ్ము నీ కిడెనయ్య
సాంఖ్యతొండఁడు యోగసరణిఁ గనెనె
గీ. కావు ముఖ్యంబులివి భక్తకారణముగఁ
దలఁప మీకృప మోక్షంబు గలిగెగాని
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. ఘనమృకండజుపైని గల్గినప్రేమయు
గన్నప్పయందలి గౌరవంబు
బసవేశ్వరునియందుఁ బ్రకటమౌ మీదయ
చెన్నబస్వనిమీఁదఁ బన్ను కరుణ
పాల్కురిసోమేశుపైఁ బడ్డదృష్టియుఁ
జేరమరాయుపైఁ జెలగుకృపయు
మలహాణకవిపయి మన్ననగరికాల
చోళరాయనిపైని దాళుజాలి
గీ. గూడనామీఁదనుంచు మేజాడనైన
నేఁడు మీపాదములు విడనాడఁజాల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత..

సీ. ఫక్కియందును రెండుచక్కనిబొల్లివి
శూలచక్రము లొక్కజాలుగలవి
గొల్లవ్రేతల మానికుంజరసతులను
జెఱిపినా రిద్దఱు శిశువొకటె

ఆలిపై యాండ్లను నార్జించుపనికిని
నుభయలచిత్తంబు లొక్కరీతె
సురలరక్షింపను నరభోజనులఁ జంపఁ
బూనినా రిరువురిపూన్కిసరి యె
గీ. చావుపుట్టుక గలిగినసామిశౌరి
చావుపుట్టుక లేనట్టిసామివీవు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్రపఠనంబు పఠనంబు
పరమేశునందలిభక్తి భక్తి
శివునిబూజించెడిచేతులు చేతులు
కరకంఠునకు మ్రొక్కుశిరము శిరము
శ్రీగిరీశ్వరుజేర్పుచిత్తంబు చిత్తంబు
శ్రీగిరిజాధీశుసేవ సేవ
భవుభక్తవరులది భజనంబు భజనంబు
వామదేవునుతించువాక్కు వాక్కు
గీ. అనుచుఁ దెలియక కొందఱు నధము లితర
మార్గములఁబోయి పుట్టుచు మడియుచుంద్రు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఇక్షుఖండంబున కెన్ని వంకరలున్న
దానిమాధుర్యంబు దరుగనట్లు
గంగోదకంబులు గలుషంబులై యున్న
జలమహాత్మ్యం బేమితలఁగనట్లు

గోవుపాదుగున నెన్ని గోమారులుండిన
క్షీరంబులకు రుచి చెడనియట్లు
బాలుని వవ్యక్తభాషలై యుండిన
జననిజనకుముద్దు సగ్గనట్లు
గీ. మత్కవిత్వంబునను తగ్గుమాటలున్న
భక్తిరసమధురంబు లోపంబుగాదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. దీర్ఘాయువులు లేవు స్థిరమతులా లేవు
లేవు శాస్త్రజ్ఞానభాగవతులు
దుశ్చరిత్రలుపోవు దొంగనీతులుపోవు
పోదు కామక్రోధపుంజ మెపుడు
యాగంబులా లేవు త్యాగంబులా లేవు
లేదు సత్సంగతి లేశమైన
పాపంబులాలావు వాపోకలాలావు
లావుకు జన సేవ లక్షువిధుల
గీ. కలియుగంబిది యీరీతి ఘటనపడియె
యోమహాదేవయన బ్రోవవా మహేశ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అఱువది వేలేండ్లు నాయువు తండ్రికిఁ
బదియు నొక్కటివేలు బ్రతికెఁ బట్టి
ముగురుభార్యలతోడఁ దగసుఖించెను దండ్రి
కొడుకు పత్నీకుఁడై కుతలమేలె

తండ్రిస్వర్గముకేగి దనుజులమర్దించె
భూమిలో దశముఖు బోడిచె గొడుకు
ఆదియుగములయందె యాయాయితరముల
తారతమ్యత యెంతో తక్కువయ్యె
నాయురర్థబలంబులు నంతకంత
కవనిఁ దగ్గుట కాశ్చర్య మరయ లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

వాలినిఁ జాటుగాఁ గూలనేసినతాన
నెలుకప్రేటున శౌరి యెగురవలసె
బలినంటఁగట్టినపాపంబునకు రాముఁ
డరిపాశబద్ధుఁడై యడలవలసె
కురురాజకొడుకులఁ గూల్చినయఘమున
హరికులక్షయుఁడౌట జరుగవలసె
మునిపత్నిహత్యకై మురవైరి జగతిలోఁ
బుట్టుచు బెరుగుచు గిట్టవలసె
నంతవారికిఁ గృతకర్మ మనుభవంబు
గలిగె నింకెవ్వరికిఁ దప్పఁగలదు కర్మ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

శ్రీకృష్ణుభార్య లంచితగుణ లెనమండ్రు
భర్తపోయినమీఁద బ్రతికి రకట?
గోవిందుపిమ్మట గోపికలందఱు
బోయలకవగూడఁ బోయి రకట?

శ్రీహరిచేఁ గర్మ చేయుప్రాప్తము లేక
వసుదేవుఁ డీల్గఁగావలసె నకట!
పాండవుల్ శౌరికి బంధులు భక్తులై
కడ యమదుఃఖముల్ గాంచి రకట!
గీ. అంతవారికిఁ గృతకర్మ మనుభవంబు
గలిగె నింకెవ్వరికిఁ దప్పఁగలదు కర్మ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అవిముక్తమందుండు నప్పుండుగాడని
శర్వుచే వ్యాసులు శప్తుఁడయ్యె
బృంగను జెఱచినవృత్తికి రాములు
సీతావియోగతఁ జెందవలసె
ననుజను మోహించునఘమున బుద్ధుండు
కాళ్లుఁజేతులు మొండిగాఁగవలసె
గౌతముభార్యను గామించి సురరాజు
తనువెల్ల యోనులై మనఁగవలసె
గీ. నంతవారికిఁ గృతకర్మ మనుభవంబు
గలిగె నింకెవ్వరికి తప్పఁగలదు కర్మ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బ్రాహ్మణ్యమునకుఁ దగు భస్మధారణయును
భస్మోపనిషదర్థఘణికిఁ గనరో
వ్యాసవాల్మీకులు వారిగ్రంథంబులు
భసితమాహాత్మ్యంబుఁ బలుకుటెఱుఁగ

రో యాగమంబులు వాయాడ భస్మము
గొనియాడుచుండుట మనసురాదొ
వేదముల్ స్మృతులును వేవిధంబుల భస్మ
ధారణ ముఖ్యమఁ డారి వినరొ
గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమ మెఱిఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ముఖబాహుజులకును సుఖము త్రిపుండ్రంబు
వైశ్యుల కగుఁజుమీ వర్తులంబు
నర్ధచంద్రునిరీతి హర్షంబు నాలవ
జాతి యితరులకెల్ల భాతి యూర్ధ్వ
పుండ్ర మంచని భస్మ మీయువిధంబులు
బహుగ్రంథములయందుఁ బలుకఁబడియె
నన్యజాతులకైన నాయూర్ధ్వపుండ్రంబు
భస్మచే ననిగదా పథముగలిగె
గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమమెఱిఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఉపనీతుఁడగువేళ విపరీతమేదయా
భువి నాందిముఖవిప్రభోజనంబు
భస్మధారణ గోచి పంచశిఖల్ మౌంజి
దండంబు భిక్షయుఁ దనర భర్గ

మంత్రోపదేశంబు మఱి యగ్నిముఖమున
గద చేయునవి దీనిక్రమముచూడ
రుద్రచిహ్నలఁజేసి రూఢిగా ద్విజుఁడయ్యెఁ
గానిచో బ్రాహ్మడుగాఁ డతండు
గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమ మెఱిఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఉపనయనాగ్నియం దుండుభస్మముఁ దాల్ప
కుండిన సిద్ధిలేకుండు నగ్ని
వైశ్యదేవాగ్నిలోపల నుండుభస్మంబు
ధరియింపకుండినఁ జెడును కర్మ
ప్రేతకార్యములందుఁ బెట్టంగవలె భస్మ
బెట్టకుండినప్రేత తిట్టఁగలఁడు
క్రతుకర్త యగువాఁడు క్రమముగా భస్మంబు
దాల్పఁడేనియు సేయఁదగఁ డతండు
గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమ మెఱిఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...31
సీ. వాల్మీకి కుంభజ వాసిష్ఠ గౌతమ
వ్యాస పరాశర వామదేవ
పర్వత దూర్వాస భరత మార్కండేయ
కణ్వ దధీచ్యాదిఘనమునులును

విధి విష్ణు రవి చంద్ర బుధ బృహస్పతి శచీ
పతి ముఖులగునట్టిపరమసురలు
బలి బాణ రావణ బహుళేంద్ర తారక
శూర పద్మాసుర సోమ హరులు
గీ. భస్మ ధరియించి రని గ్రంథబహుళమున్న
వినియు దెలియరు కొందఱీ వెఱ్ఱియేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భస్మనిషేవణ భస్మధూళనములు
భస్మధారణమునఁ బరగుమూఁడు
విధులలో స్నానంబు వెనుకజన్మాఘముల్
మొదలంట జెడుటకు ముఖ్యమగును
తనుగుణంబులదోషతతి నణంగింపఁగాఁ
జాలు నుద్ధూళనసంజ్ఞక్రియయు
వేధదుర్లేఖలు వెడలింప మోక్షంబు
లొసఁగ ధారణకును బొసఁగుశక్తి
గీ. భస్మమునుగూర్చి దగుగ్రంథబహుళమున్న
వినియుఁ దెలియరు కొంద ఱీవెఱ్ఱియేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భూతభేతాళముల్ పారిబుచ్చఁగలశక్తి
బ్రహ్మరాక్షసులను బట్టుధాక
కామినీగ్రహములఁ గనిరన్నఁగలఠీవి
మోహినీగ్రహముల ముందునూహ

వీరవైష్ణవు లెట్లు పేరుగానిమహత్తు
జైనబౌద్ధుఁ ద్రుంపఁ జాలుగుణము
శాకినుల్ ఢాకినుల్ జడిసెడి రౌద్రంబు
శివభక్తులకు సిరుల్ చేయుగరిమ
గీ. భస్మమునకె కాక యొంటికీపగిదిగలదె
వినియు దెలియరు కొందఱీ వెట్టిదేమొ
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. తపసియై వనమునఁ దరలిపోయెడువేళ
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
మోక్షార్థియై శివదీక్షఁగొన్నప్పుడు
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
రామలింగము నిల్పఁ గావించినప్పుడు
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
అశ్వమేధముఁ జేయునవసరంబందున
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
గీ. వ్యాసవాల్మీకకావ్యముల్ వసుధ లేవె
చూచియుఁ దెలియఁజాల రీచోద్యమేమొ
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...85
సీ. భస్మంబు ధరియింపఁ బాపముల్ విడిపోవు
భస్మంబు సిరులీను పరసవేది
భస్మంబు రోగార్తిభంజనకరమగు
భస్మంబు వైరులపట్టుఁ జెఱచు

వీరవైష్ణవు లెట్లు జేరరానిమహత్తు
జైనబౌద్ధులద్రుంపఁ జాలుగుణము
శాకినుల్ ఢాకినుల్ జడిసెడి రౌద్రంబు
శివభక్తులకు సిరుల్ సేయుగరిమ
గీ. భస్మమునకెకాక యొంటికిఁ బగిదిగలదె
వినియు దెలియరు కొందఱ తేవెఱ్ఱియేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. తపసినై వనమునకుఁ దర్లిపోయెడివేళ
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
మోక్షార్థియై శైవదీక్షఁ గొన్నప్పుడు
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
రామలింగము నిల్పఁ గామించినప్పుడు
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
అశ్వమేధముఁ జేయునవసరంబందున
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
గీ. వ్యాసవాల్మీకకావ్యముల్ వసుధలేవె
చూచియుఁ దెలియఁజాల రీచోద్యమేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత... 35
సీ. భస్మంబు ధరియింపఁ బాపముల్ విడిపోవు
భస్మంబు సిరులీను పరసవేది
భస్మంబు రోగార్తిభంజనకరమగు
భస్మంబు వైరులపట్టుఁ జెఱచు

భస్మంబు త్రైలోక్యపద మబ్బఁగాఁజేయు
　　భస్మంబు సుగుణముల్ బాదుగొల్పు
భస్మంబు సుజ్ఞానపదముఁ జూపఁగఁజాలు
　　భస్మంబు మోక్షమన్ ఫల మొసంగు
గీ. ననుచు మొఱలిడు వేదంబు లధికముగను
వినియుఁ దెలియరు కొందఱ తీవెఱ్ఱియేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...36

సీ. జలమిశ్రితసుభస్మ మిలను బూయఁగవలెఁ
　　గాలత్రయంబున ఘనగృహస్థు
తక్కినయాశ్రమతతిసతుల్ బొడి భస్మ
　　ధరియింపవలె శ్రుతిధర్మ మిదియ
శాస్త్రోక్తమగు విరజాభస్మముఖ్యంబు
　　హర్షమౌ వైశ్యదేవాజ్ఞజంబు
గాకున్న శ్రోత్రియాగార యోగాగ్ని దౌ
　　భూతియు ధరియింప నీతియనుచు
గీ. శ్రుతులు స్మృతులును జెప్పుటఁ జూచి యెఱిఁగి
భస్మధరియింపఁ నొల్ల రీపాపమేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...37

సీ. భస్మధారణవిధి పరిమితిఁజెప్పెదఁ
　　బంచశిఖల్ వక్త్రబాహుమూల
ములను భ్రూమధ్యమంబునఁ దగునాసికా
　　మూలంబు ద్విశ్రవోమూలములను

యురమున స్తనముల నుదరమందున నాభి
జాను పృష్ఠంబున జంఘలందు
రత్నశోభరికూబరశ్రోణిగళముల
భుజయుగ్మమునఁ గరమూలములను
గీ. బాహువులమధ్య నూరువు పాదములను
ముప్పదాఱుస్థానముల్ ముఖ్యముగను
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....
సీ. నియతి రుద్రాక్షోపనిషదర్థములు విని
రుద్రస్వరూపిగా రూఢిగలిగి
యామ్నాయములయందు నాగమంబులయందు
రుద్రాక్షధారణ భద్రమనుచు
సకలవిధులఁజెప్పె శార్వాణి మొదలైన
శక్తిసంఘము మహానిసముదయంబు
దేవదానవకోటి భావశుద్ధిని దాల్చి
నారుగా రుద్రాక్షపేరు లభవ
గీ. యెలమి రుద్రాక్షధారణ గలుగునరుని
భక్తిగను మ్రొక్కినను మోక్షపదవిగల్గు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పదునాల్గుముఖములు పదునాల్గుభేదముల్
పదినల్వు రధిపతుల్ పదియు నాల్గు
విని యోగపద్ధతుల్ తనువున ధరియించు
విధులు నెఱింగింతు విరళముగను

ముద మొప్పఁగా నేకముఖముఖ్యమైయుండు
నదరుగా దొరకును నచటనచట
నూర్ధ్వమధోముఖయుక్తిని గనవలె
నూర్ధ్వముఖంబైన నొప్పియుండు
గీ. ధన్యమైయుండు రుద్రాక్షధారణంబు
నిగమమంత్రోక్తి బూజింపఁ దగినదగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. సకలపాపంబులు సమయింపఁగాఁజాలు
ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
సతతంబు కాశివాసము జేయుఫలమిచ్చు
ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
నిరతంబు శ్రీశైలనిలయపుణ్యముకొద్ది
ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
పరగ శివజ్ఞానపరునిగావించును
ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
గీ. రుద్రరూపంబుగా మది రూఢిగల్గి
తనువునందున రుద్రాక్షఁ దాల్పవలయు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శంకర మీయక్షిజాతంబులగుటను
రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె
సంసారదుఃఖముల్ సంహరింపంగను
రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె

దుష్టులదుఃఖించి తొలఁగునట్లుగఁ జేయ
రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె
భవులకు మోక్షసంప్రాప్తిఁ గూర్చుటఁ జేసి
రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె
గీ. జగతి రుద్రాక్షతో సరిజేయఁదగిన
పూసలే లేవు కల వన్న దోసమయ్యె
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శంకర దేవేశ జ్వలన పద్మాసన
కాలాగ్ని రుద్రుండు కార్త్తికేయుఁ
డన వాసుకియు వినాయక భైరవుఁడు చౌరి
యీశాన భాస్కరుఁ డెలమి స్కంద
హరుఁడును పదినల్వు రధిపతుల్ రుద్రాక్ష
లకు నేకముఖమొదల్ ప్రకటముగను
శ్రీగలరుద్రాక్ష లాగమంబులయందుఁ
గొనియాడఁదగియె నీకుతలమందు
గీ. శాస్త్రసమ్మతి రుద్రాక్షసరులు దాల్ప
వలయు మోక్షంబునే మదివలయువారు
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శిఖను నొక్కటియును శిరమున ముప్పది
రెండు మూర్ధ్నిని మాలనిండుగాన
ముప్పదాఱును కర్ణముల నాఱు గంఠంబు
నందు ద్వాత్రింశతి నమరవక్ష

మున నై దుశతములు ఘనబాహువులకును
బదియాఱు బదియాఱు బదియు రెండు
బది రెండుగరముల బరగ నష్టోత్తర
శతమౌను జపమాల హితవుమీఱ
గీ. రెండునూఱుల ముప్పదినుండు మెండు
వరకిరీటంబు నీరీతి పలయుఁ దాల్ప
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శిఖనేకముఖియును శిరమున ద్వాదశ
ముఖియు నేకాదశముఖియు మూర్ధ్ని
మునకు శ్రుతులపంచముఖి సప్తముఖి దశ
ముఖి షష్ఠముఖి యష్టముఖియుఁ గంఠ
మునకు నురోదేశమునకుఁ జతుర్ముఖి
తగు బాహువులఁ త్రయోదశముఖియును
ద్వాదశముఖి మణిబంధనంబుకుఁ జతు
ర్దశముఖి జపమాల తనువహించు
గీ. నన్ని ముఖముల రుద్రాక్షులగు కిరీట
మునకు నని తెల్పుకొనరయ్య ముదము మీఱ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కాయశోషణ జేసి కష్టమందుటకంటె
పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు
కాశీగయాదులు గలయదిరుగుటకంటె
పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు

పవనబంధనఁ జేసి బాధలొందుటకంటె
　　పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు
సాంఖ్యయోగాదులజాడఁ బోవుటకంటె
　　పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు
గీ. పాపము హరించు ఘనమోక్షపదవి నిచ్చు
పరమపంచాక్షరీమంత్రపఠన మిచ్చు
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత . . . 46
సీ. ధర యజుర్వేదమణితారహారములోన
　　పంచాక్షరం బనుపతకమమరు
ప్రథమద్వితీయముల్ ప్రకృతియుఁ బిమ్మట
　　రెండును బురుషుఁడు నుండి కొదువ
సంయోగమగు శివశక్తియుక్తము మంత్ర
　　ములకెల్ల జననిగాఁ దలఁచవలయు
గురుమూర్తిదయపేర్మిఁ గొని న్యాసధ్యానాది
　　కములతో జపియింపఁగలదు ముక్తి
గీ. గాన నీమంత్రరాజంబుఁ గాంక్ష సేయు
వారె మీరాడు రిక వేలుగారు వారు
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత . . .
సీ. పంచాక్షరీమంత్రపరసవేదియు నబ్బ
　　నినువేఁడుకొననేల నీలకంఠ
ఘనతపంచాక్షరీకల్పకం బబ్బింది
　　నినువేఁడుకొననేల నీలకంఠ

చిత్రపంచాక్షరీ చింతామణియు గూడె
నినువేఁడుకొననేల నీలకంఠ
భవ్యపంచాక్షరీ పారిజాతంబబ్బె
నినువేఁడుకొననేల నీలకంఠ
గీ. నిన్ను నన్నుగఁజేయఁగా నేర్చునట్టి
మంత్రరాజంబు దొరకింది మాకిఁకేమి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మహితపంచాక్షరీ మహిమయుఁ దెలుపంగ
వాణిపతికినైన వశముగాదు
మహితపంచాక్షరీమహిమయుఁ దెలుపంగఁ
బలుకుఁజేడియకైనఁ దెలియఁబడదు
మహితపంచాక్షరీమహిమయుఁ దెలుపంగఁ
జిలువఱేఁడైనను బలుకలేఁడు
మహితపంచాక్షరీమహిమయుఁ దెలుపంగ
జంభారికైనను శక్తిలేదు
గీ. గాన పంచాక్షరీమంత్రఘనతఁ దెలుప
మంత్రరూపుండవగునీవు మాకుఁగలవు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
బ్రహ్మహత్యాదులు బాయఁగలవు
పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
నుపపాతకము లవి యుండఁబోవు

పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
సంసారదుఃఖముల్ సడలఁగలవు
పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
మాతృగర్భావస్థ మఱగిపోవు
గీ. దల్లి దాతయు నేతయు దండ్రియగుచు
భుక్తిముక్తులు దయసేయుమూల మిదియ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కుంభసంభవువల్లఁ గొనియు పంచాక్షరి
దశరథరాముండు తా జపించె
దూర్వాసుదయసేర్చి తొల్లిపంచాక్షరి
శౌరియు రాముఁడు జపితలైరి
తండ్రియు దయసేయ తపసియై పరశురా
ముఁడును బంచాక్షరి నుడివెగాదె
వరదధీచ్యాదులు గరము పంచాక్షరీ
మంత్రంబు జపియించి మహిమగనిరి
గీ. మంత్రసంతతి కిది మూలమంత్రమయ్యె
నిహపరసుఖంబు లిచ్చుట కేమికొదువ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...51
సీ. పంచాక్షరీ యనుబలువైననావచే
దరిలేనిదుఃఖాబ్ధి దాఁటవచ్చు
పంచాక్షరీయనుప్రబలమౌసురియచే
ఘోయని భవలతల్ గోయవచ్చు

పంచాక్షరీ యనుభానుదీప్తులవల్ల
నిరయమ స్తకమును నలుకవచ్చు
పంచాక్షరీ యనుబహుళమౌనగ్ని చే
ఘనజవనాటవిఁ గాల్పవచ్చు
గీ. మోక్షలక్ష్మీప్రదాయకదీక్షితంబు
మహిని పంచాక్షరియె యన్యమంత్రమేల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. ప్రణవయుక్తంబుగాఁ బంచాక్షరీమంత్ర
పఠనంబు దగునయ్య బ్రాహ్మణులకు
నితరవర్ణంబుల కెల్లసుందరులకుఁ
బ్రణవహీనంబుగాఁ బఠన మేలు
అష్టాదశావర్తి నక్షరలక్షగా
జపియింప సిద్ధినిఁ జెందవలయు
ప్రతిపునశ్చరణకు బ్రాహ్మణభోజనా
ద్యఖిలవిధులుజేయ సుఖముగలుగు
గీ. మోక్ష మఱచేతిదై యుండు దీక్షలేక
చేసినను మేలె పాపముల్ జెడుట నిజము
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁజేసి
గురుఁడు పంచాక్షరిగరిమ నొసఁగు
గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁజేసి
పంచాక్షరీమంత్రపఠనగల్గు

గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁ జేసి
పంచాక్షరిని సిద్ధిఁ బడయనగును
గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁ జేసి
పంచాక్షరియె మోక్షపదముఁ జూపు
గీ. దుష్కృతుల కివి గల్గుట దుర్ఘటంబు
సుకృతమతులకు దొరకుట సులభమగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్రఫలమె నాఁ గ్రీడికిఁ
బాశుపతాస్త్రంబు బడయనగుట
పంచాక్షరీమంత్రఫలమె కా చక్రికి
ద్రౌణియస్త్రజ్వాలఁ దప్పనిడుట
పంచాక్షరీమంత్రఫలమె కా రాముండు
దశముఖుఁ దెగటార్చ్చవశను గనుట
పంచాక్షరీమంత్రఫలమె మార్కండేయుఁ
డవనిదీర్ఘాయుష్య మమరనుంట
గీ. భారతము శివగీతలు భాగవతము
స్కాందమాదిగ గ్రంథముల్ సాక్షిగలవు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శైవపంచాక్షరీజపమునకు ముఖ్యంబు
విమలమంత్రోద్ధారవిధియు వినుఁడు
మొదల నకారంబు ముందు మకారంబు
పిదప శికారంబు గదపిపరత

వాకారమ యకారవైఖరి లిఖయింప
పంచాక్షరంబులై ప్రబలుచుండు
బ్రణవంబుతోఁగూడి భవ్యషడక్షరి
యగునని షణ్ముఖుం డధికప్రేమ
గీ. మున్నుఁజెప్పెను గొందఱు మూర్ఖులగుచు
విప్రు లుపదేశమంద రీవింతయేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బ్రాహ్మణజనములు భక్తితోడను లింగ
మును మేనదాల్చుట ముఖ్యమనుచు
వేదాగమంబులు నాదారకను బల్కు
చున్న విభక్తిచే విన్నఁజాలు
విష్ణ్వాదిసురలును వేత్తలౌమునులును
మణిదారుమృచ్ఛిలామయములైన
లింగముల్ ధరియించి రంగుగాఁ బూజలు
చేయుట వ్యాసులు చెప్పినారు
గీ. ధరను గొందఱు దనులింగధారణంబు
గాకపోవుట వారిదుష్కర్మగాక
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ధర యిష్టలింగంబుఁదగు స్థూలమునకును
సూక్ష్మమునకునౌను శుభము ప్రాణ
లింగంబు మూఁడవయంగమౌగారణ
మున భావలింగంబు ముదముమీఱ

ధరియింపవలెనని మొఱయును శ్రుతులన్ని
తెలిసిదెలియనివారిఁ దెలుపుటరిది
యాణువాదిమలత్రిహరణంబు గావించి
మాంసపిండంబును మంత్రపిండ
గీ. ముగనుజేసియు గురుమూర్తి నిగమసూక్తి
శిష్యునకు లింగధారణఁజేసి బ్రోచు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. లింగధారినిఁగని లొంగిమ్రొక్కినఁజాలు
పాపాటవులు గాలిభస్మమగును
లింగధారినిఁగని లొంగిమ్రొక్కినఁజాలు
దుఃఖాంబుదములన్ని తూలిపోవు
లింగధారినిఁగని లొంగిమ్రొక్కినఁజాలు
జన్మబీజము మొదల్ సమసిపోవు
లింగధారినిఁగని లొంగిమ్రొక్కినఁజాలు
బుణ్యపయోనిధుల్ పొంగుచుండు
గీ. ననినచో లింగధారణ ఘనసభక్తి
నైనవారలు మీరుగా నగుటయరుదె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అంగమందున లింగ మమరియుండినవాఁడు
శ్వపచాధముండైన శంకరుండె
అంగమందున లింగ మమరియుండనివాఁడు
శాంతవిప్రుండైన శ్వపచసముఁడె

సన లింగ మమరుచున్నట్టివాఁ
ర్తనుండైన యమునివరుఁడె
సన లింగ మమరియుండనివాఁడు
ామయాజైనఁ బరమఖలుఁడె
ంబు స్కాందంబునందు గలదు
సవరు కొంద జీవింతయేమొ
ంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత ...
మూఁటను దగినవస్త్రంబుల
డులింగంబుల ముడిచికట్టి
ప్రాణమం దింపుగా లగియించి
సందునఁ జేర్చి పరిణమించి
ు లింగంబు దాను లింగమునందుఁ
లోవెలుపల నిచ్చు మఱచి
తానయై లింగవర్తనుఁడైన
క్యసమరసలీనుఁ డగును
ని సాంగత్య మతనిసేవ
ాకృపగలిగినఘనులకెల్ల
ంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
ద్ధైనాతని ఘటవర్త
ు ద్వైతంబులై యమరుచుండు
లాంగంబు గలయంతమట్టుకు
లింగంబందుఁ దొలఁగకుండ

ధరియించి పూజింప ధర్మమైయుండును
  స్థూలంబు లింగమై శుద్ధిఁ గనదు
కొందువరెంటను నీశుఁ గూర్చితిమని చెప్పి
  బొదలాడి దేవుని బుట్టలందు
గీ. దాచి పూజింపఁదగదు సద్వైతు లిట్లు
సేయ దేవార్చనలు సిద్ధిఁ జెంద వెపుడు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. ద్వైతుఁడై యుండె నద్వైతుఁడై యుండెను
  దనువర్తనలకును దలఁగనపుడు
తనదైవమెప్పుడు దన కవినాభావ
  సంబంధిగా నుంచఁజాలవలయు
నట్లు సేయక సంచులందు బెట్టెలయందు
  నుంచి పిల్లలపూజ కుంచి వచ్చి
నామని జెప్పుట నగుబాటుగా కిది
  శ్రేష్ఠవర్తనమని చెప్పఁదగదు
గీ. దేవుఁ డెవఁ డైనసరె స్థూలదేహమందుఁ
జేర్చి విడనీక గొల్చుట శ్రేష్ఠమగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. శివునిప్రసాదంబు శ్రేష్ఠంబుఁగాదని
  భుజియింపఁ గొందలు బుచ్చికొనరు
హరుఁడు మా నైవేద్య మర్హంబుగాదని
  బలికినాఁ డనిగూడ దలఁతు రవని

జ్ఞానహీనం బిది సత్యవాక్యముగాదు
శివుని నైవేద్యంబు శిరము మొదలు
పాదయుగ్మముదాఁక భక్తితోఁ బూసియు
భుజియించెఁ గృష్ణుండు పూర్వమందు
గీ. ననుచు శ్రీభాగవతమున వినఁగఁ జెప్పె
నింద్య మనువారలే బుద్ధిమాంద్యు లకట
భావభవబంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...64

సీ. పిత్రర్పితాన్నంబుఁ బ్రియమొప్ప భోక్తలు
ప్రాణాహుతులు చేయఁ బనికివచ్చు
ధర పితామహుకూడు ధన్యులౌ భోక్తలు
ప్రాణాహుతులు జేయఁ బనికివచ్చు
ప్రపితామహాన్నంబు భవ్యులౌ భోక్తలు
ప్రాణాహుతులు జేయఁ బనికివచ్చు
విష్ణ్వర్పితాన్నంబు వేత్తలౌ భోక్తలు
ప్రాణాహుతులు జేయఁ బనికివచ్చు
గీ. గాని శర్వప్రసాదంబుగాదు గొనఁగ
ననెడిదుష్టులమాటలు వినఁగఁదగదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....

సీ. శ్రాద్ధకాలంబున శ్రద్ధతోఁ బెట్టెడు
పిండత్రయంబుచేఁ బ్రేత లంత
సుగతిగందు రటన్న సూత్రంబు లున్నవి
మధ్యపిండము రుద్రమయముదయ్యె

నాపిండ మాకర్త కర్థాంగి యగుసతి
సేవింపవలె నని చెప్పె శ్రుతియుఁ
దత్ప్రసాదము గొన్నతరుణియు సంతాన
వంతురాలగు నని వార్తగలదు
గీ. శివప్రసాదంబుగొనఁగ నిషిద్ధమెట్లు
భక్తిహీనులవాదముల్ పాటిగావు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. పంచభూతంబులు బరమేశ్వరప్రసాద
మైయుండె వ్యతిరిక్తమైనదెద్ది
అష్టమూర్తులు భవునంగసంభవులైరి
హరప్రసాదులెగాక యన్యులెవరు
చరచరాస్పదమైనజగములో శ్రీకంఠు
వరప్రసాదముగానివస్తువెద్ది
విష్ణు విధాతాదివేల్పులు శివభక్త
పరులుగా కున్నట్టివారలెవరు
గీ. భవప్రసాదమహాత్వంబు భాగవతము
శైవస్కాందాదిగ్రంథముల్ చాటుచుండు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....

సీ. హరునకు శివభక్తు లర్పించుభూములు
ఛత్రచామరములు సకలవాహ
నంబులు హారముల్ నానావిధంబుల
వస్తువుల్ నైవేద్యవాసన లవి

యివి యనర్హంబులో నెవ్వరుగొనరాదు
గొనినచో నరకాబ్ధిఁ గూలఁగలరు
శివభక్తులైయుండి శివునిఁబూజించుచు
శివుప్రసాదము దినఁ జెల్లకున్నె
గీ. పత్త్రపుష్పఫలంబులు పక్వములును
హరునివేదనభుక్తి కనర్హమగునె
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఏమంత్రన్యాసాదు లామంత్రమునకును
దగవనిచెప్పినఁ దథ్యమగునె
యజ్ఞపురోడాశమాయాజులకుఁగూడఁ
దగదనిచెప్పినఁ దథ్యమగునె
పితృశేషమును గర్త ప్రీతిభుజింపంగఁ
దగదనిచెప్పినఁ దథ్యమగునె
శివునిబ్రసాదంబు శివభక్తులకుఁగూడఁ
దగదనిచెప్పినఁ దథ్యమగునె
గీ. యొప్పవచ్చునె యీమాట దప్పుగాక
భస్మరుద్రాక్షధారులౌవారు లధమ
గతికిఁ బోఁగోరి నిందించుకథకుఁ జొరిరి, భావ.
సీ. బిల్వవృక్షముఁజూచి ప్రీతితో మ్రొక్కిన
నరునకు దోషముల్ నశ్యమగును
బిల్వవృక్షంబును బ్రేమతోఁ బూజించు
మనుజుండు సురలకు మాన్యుఁడగును

బిల్వవృక్షము వేసి పెంచినపుణ్యుండు
హరగణంబులయందు నధికుఁడగును
బిల్వబిల్వమటంచుఁ బ్రేమచే స్మరియించు
వారిపాతకములు వారితములు
గీ. నని పురాణంబులందున్నఁ గనరు వినరు
కొందఱజ్ఞులు నిది యెట్టిచంద మొకొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. కాశికాపురమందుఁ గాలభైరవుకన్న
మకరమందుఁ బ్రయాగమాధవులను
గాంచిన మాంగల్యగౌరిదర్శనమైన
సేతువు కేగిన శేషగిరియుఁ
బొడగన్నఁ గేదారమున గంగఁ ద్రావినఁ
గోటియజ్ఞము లొకమాటు సేయఁ
గలిగిన నొకలక్షకన్యల దానంబు
సేయనబ్బినఁ బుణ్యసిద్ధియంత
గీ. నేకబిల్వార్చనంబున నిత్తుననుచుఁ
బాదరాయణి మొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. బహుళాష్టమిని బిల్వపత్త్రంబుతో మిమ్ము
నర్చింపఁ బాతకహరణమగును
శివరాత్రిరోజున భవ నీస్మరణతోడ
బిల్వార్చనము సేత ప్రీతికరము

లక్షబిల్వార్చిన దక్షులై చేసిన
వారన మీరన వేఱులేదు
ప్రతిసోమవారంబు భక్తితో బిల్వంబు
చేఁ బూజసేయ విశేషమగును
గీ. నేకబిల్వమహాత్వ మమేకముగను
బాదరాయణి మొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బిల్వవృక్షముక్రిందఁ బ్రేమతో వైశాఖ
కార్తికంబుల భక్తిగలిగి యొక్క
విప్రున కెవ్వరువిందుఁజేసిన కోటి
బ్రాహ్మణభోజనఫలము గల్గు
మారేడుతరుమూలమహిని లింగార్చన
నొకరోజుజేసిన సకలకాల
ములను లింగార్చన సలిపినవాఁడుగా
ఫలమబ్బు సందేహఫణితి వలదు
గీ. సత్యమిది సత్యమిదియును సత్యమనుచు
బాదరాయణి మొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మారేడుదళములు నూరిలోలేకున్న
తత్కాష్ఠఫలములు దగునుబూజ
కవియు దొరకమియైన నావృక్షమూలమం
దమరిన మృత్తికనైనఁ గ్రమము

నది యసంభవమైన నన్యపత్రంబులు
మారేడుపత్రిగా మానసమున
భావించి పూజింపఁ బాపముల్ విడి పుణ్య
ఫలమిచ్చు సంశయపడితివలదు
గీ. సత్యమిది సత్యమిదియును సత్యమనుచు
బాదరాయణి మొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భృగుపత్ని నన్యాయముగఁ జంపినందున
శపియించె భృగుముని శౌరి నపుడు
నదికారణముగాఁగ నాహరి తావచ్చి
పుడమిపై పదిమార్లు బుట్టవలసెఁ
బుట్టుట గిట్టుట పురహరుగొల్చుట
భాగవతము జెప్పఁబడినదయ్య
మితిమించి పలుమాఱు కుతలమందునఁ జక్రి
జననమందికథల్ చాలఁగలవు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁడగుట నిజము
కొంద ఱెలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. జలచరంబులలోన శ్రావ్యముగాఁబోలు
మత్స్యమై జన్మించె మావరుండు
వేదంబులు హరించువిద్వేషుఁ బొరివుచ్చి
తెచ్చి శ్రుతులు వేధ కిచ్చినాఁడు

మత్స్యకేశ్వరుఁ డనుమారారి నతిభక్తి
భువిని ప్రతిష్ఠించి పూజచేసె
మత్స్యపురాణంబు మన్నించి విని మత్స్య
లంకకుఁజని చూడ శంకదక్కు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకో మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. రెండవజన్మకు దండిదిక్కాఁబోలు
తాఁబేలునయ్యె నాదైత్యవైరి
దైత్యులు సురలును దర్పునంభోరాశి
మునుఁగు తిప్పకు వీఁపు మోపినాఁడు
తూర్పుసంద్రముపొంత నోర్పుతోఁ గూర్మేశు
నిల్పి సద్భక్తుఁడై కొలిచినాఁడు
కూర్మపురాణంబుఁ గూర్మిచేఁ జదివినఁ
గూరేశుఁజూచినఁ గునుకువిడును
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకో మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....
సీ. అడవిమృగములలో వడిగలదని హరి
ఘనవరాహంబుగాఁ గలిగినాఁడు
ఇదియు మూఁడవజన్మ మిందు హిరణ్యాక్షుఁ
జంపి జగతి మేలు నింపినాఁడు

శ్రీవరాహేశ్వరు శ్రీగిరిపై నిల్పి
మించినభక్తి సేవించినాఁడు
ధర వరాహపురాణతాత్పర్యమును వరా
హేశుఁ జూచియునైన నెఱుఁగవచ్చు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱెలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత.
సీ. ప్రహ్లాదుకొఱకు స్తంభంబున నరసింహ
రూపుగా జన్మించి శ్రీపతియును
ప్రహ్లాదుతండ్రిని బట్టి గోళ్లనుజీరి
పరలోకగతునిగాఁ బంపినాఁడు
శేషాచలంబున శ్రీనృసింహేశుని
స్థాపించి పూజలు సలిపినాఁడు
బాదరాయణిపల్కు భవ్యస్కాందము నృసిం
హేశ్వరంబునుజూడ నిపుడుగలవు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱెలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత..
సీ. లచ్చిపెనిమిటి గొప్పబిచ్చమెత్తుటకునై
అదితికి సుతుఁడుగా నవతరించి
బలిని యాచించియు బలిని బంధించియు
బలిరాజ్య మింద్రునిపరముజేసి

వామనేశ్వరు హిమవంతంబుపై నిల్పి
యర్చించె భక్తితో నహరహంబు
వామనేశ్వరుఁడును వ్యాసగ్రంథంబులు
నేఁడును సాక్ష్యమై నిలచియుండె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద తెలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. సూనసాయకుతండ్రి శుభముహూర్తంబునఁ
బరశురాముం డన ప్రభవమొంది
తరిమి రాజుల నెల్ల తరతరంబులవారి
నిరువది యొక్కమా ఱేరి చంపఁ
బరశురామేశ్వరం బనఁ బెక్కుచోటుల
శివుని బ్రతిష్ఠించి చేసెఁ బూజ
నతఁడుగొల్చినపురహరునివాసంబులు
జగములోఁ గనుఁగొనఁ జాలఁగలవు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద తెలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. దశరథరాజును తనయుఁడై శ్రీవిష్ణు
రామనామంబున రహిఁ జెలంగె
వానరసేనతో వారధిబంధించి
దశకంఠకంఠబృందములుఁ ద్రెంచె

శివదీక్షితుండునై శివగీతలు గ్రహించి
పరశివజ్ఞానియై ప్రబలె నిలను
సేతువుదగ్గఱ శ్రీరామలింగేశు
నిలిపి యంతశ్శుద్ధి గొలిచినాఁడు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కమలాక్షునంశ నే గలిగెను యదువంశ
వార్ధిచంద్రుఁడు హలపాణియనఁగ
దుష్టదానవులను డులిచివేసి యనేక
శిష్టసంరక్షణఁ జేసినాఁడు
విద్యార్థియై పోయి విశ్వేశు పురిలోన
సాందీపుకడఁ దానుఁ జదివినాఁడు
తనపేర లింగంబుఁ దగ వారణాసిలో
స్థాపించి పూజలు సల్పినాఁడు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. వసుదేవసుతుఁడునై వాసుదేవుండన
జన్మించె శ్రీవిష్ణు జగతిలోన
శివునిబ్రసాదంబు స్థిరమతి భోగించి
దూర్వాసుకృపఁ గాంచె తోయజాక్షుఁ

డతిప్రయాసమునోర్చి మతినిల్పి హరుఁగూర్చి
తపమాచరించుట ధన్యుఁడయ్యె
చక్రంబుగలిగె నవక్రపరాక్రమ
శీలియై వైరులఁ దూలఁబుచ్చె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కృష్ణుండు కాశిలోఁ గృష్ణేశలింగంబు
నిలిపినాఁ డిప్పుడు గలదు చూడఁ
జంద్రజూటునికృప జాంబవతీదేవి
సాంబునిగనినది సకల మెఱుఁగుఁ
బార్థివలింగంబు బార్థకృష్ణులు బూజఁ
జేయుట వ్యాసులు చెప్పినాఁడు
నరునితోఁ గైలాసనగరంబునకుఁ గృష్ణుఁ
డేఁగి మీకును మ్రొక్కు టాగడంబె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పూర్వకాలంబునఁ బురుషోత్తముఁడు వచ్చి
పురహరుఁగని మ్రొక్కి పరమతత్త్వ
విధిఁ దెల్పుమనికోర విశ్వేశ్వరుఁడు శైవ
దీక్షితుగాఁజేసి తేజమెసఁగఁ

బరమగుహ్యం బగుపరతత్త్వమును జెప్ప
నవియు నీశ్వరగీత లనఁగ వెలసెఁ
గూర్మపురాణంబుఁ గోరి చూచిన నందు
నమరు నీశ్వరుగీత లఘుహారంబు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుంద రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....

సీ. కరకంతుఁ బూజింపఁ గమలసహస్రంబు
నిత్యంబు హరికిని నియతమందు
నొక్కనాఁ డొక్కటి లెక్కకుఁ దక్కినఁ
దననేత్రకమలంబు దానవారి
శివునకు నర్పించి శివుని మెప్పించియుఁ
గమలాక్షుఁ డనుపేరుఁ గాంచినాఁడు
ధర మహిమ్నాదులు దత్కథ నేఁటికిఁ
దెలుపుచున్నవిగదా పలుకులేల
గీ. నాదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద తేలకొ మిముఁ గొల్వకుంద రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...87

సీ. శ్రీహరియంశను శ్రీపరాశరసూనుఁ
డుదయించి కాశిలో నుండుటయును
విశ్వేశుఁ బూజించి వేదవిభాగంబు
సేయుచో హరునుతి సేయుటయును

దనగ్రంథములయందు తక్కినసురలంత
శివభక్తులని యొప్పి చెప్పుటయును
గొప్పసాక్ష్యం బది కొదువయేమున్నది
పలుమాఱు తర్కింపఁ బనియుఁ గలదె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివుభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. జైనవంశమునందు జన్మించి మాపతి
బుద్ధనాముఁ డనఁ బ్రసిద్ధుఁ డయ్యె
భువనేశ్వరంబున బుద్ధేశ్వరునిఁ గొల్చి
శివభక్తులకు నెల్ల శ్రేష్ఠుఁ డయ్యె
బుద్ధేశ్వరప్రసాదభుక్తిలేక యతండు
నేఁడును భుజియింపఁ బోఁడు సుండి
శ్రీజగన్నాథంబు సేవింపఁబోయిన
భువనేశ్వరముఁ జూడఁ బోకపోరు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివుభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. కల్కిజన్మము ముందుగాఁ గలదందురు
గతకల్యుగంబులఁ గల్కివేష
మమరె శ్రీశునకని యనియె గ్రంథంబులు
నాతండు శివభక్తుఁ డవును జగతి

గల్కేశ్వరంబులు గలవు పెన్నానది
తీరమందున మున్ను సారసాక్షుఁ
డారూపమునఁ గొల్చినట్టివె యైయుండు
లేకున్న నాపేరు గాకయుండు

గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. దక్షజమూర్తికి ధర్మునకునుబుట్టి
నరుఁడు నారాయణనామములను
బదరివనంబునఁ బశుపతికై ఘోర
తప మాచరించిరి దనుజవైరి
యంశలువీరలు హరుకృపాకలితులై
ధర్మవిరోధులదండనంబు
సేయఁజాలిరి వీరిచరిత భారతమందు
భాగవతమునందుఁ బలికినారు

గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. పాండురంగంబనఁ బ్రబలమైనస్థలంబు
పడమటిసీమలోపలను గలదు
విఠ్ఠలనాబేరుతో విష్ణు వచ్చటనుండు
నాశ్రితరక్షణాయత్తుఁడగుచు

శివదీక్షితుండైన శ్రేష్ఠత్వమునఁజేసి
విఠ్ఠలేశ్వరుఁడయ్యె విస్ఫుటముగ
శిరమున లింగంబు ధరియించియున్నాఁడు
వలదన నెవ్వరివశముగాదు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁడగుట నిజము
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బ్రహ్మప్రతిష్ఠలు బ్రహ్మేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
ఇంద్రప్రతిష్ఠలు నింద్రేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
వరుణప్రతిష్ఠలు వరుణేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
సూర్యప్రతిష్ఠలు సూర్యేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
గీ. అట్టివారలు శివభక్తు లగుట నెఱిఁగి
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. తమపేరు శివునితో దంటించి లింగముల్
స్థాపించి రమరులు దనుజవరులు
భోగులు గరుఁడులు భూమీశ్వరులు మునుల్
యక్షగంధర్వులు యతులు శక్తి

సంఘుంబు సిద్ధులు స్థావరంబులు భూమి
 భేతాళనిచయ మీపృథివిలోన
నాయాస్థలంబుల నాయావిలింగముల్
 గనుగొన్నఁ గన్నులకర్వ్వదీఱ
గీ. వీరలందఱు శివభక్తిపారమతులు
శివునిఁ గొల్వక గొందఱు జెడు టదేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అదితినందనుఁ డైనయావామనునిపాద
 కమలమందున గంగ గలిగె నవియు
విష్ణుపద్భవయన వెలసినయాగంగ
 హరుఁడు జటాజూటమందు భక్తి
దాల్చినాఁ డనియేటిదబ్బఱమాటను
 వినరాదు దోషంబు విస్తరించు
గంగపుట్టుకవేళ గంగాధరుండౌట
 కారణం బది వేఱుగలదు మొదలఁ
గీ. బూర్వపక్షంబు జెప్పెదఁ బొందుగాను
వెనుక వినుపింతు సిద్ధాంతవివరమెల్ల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మునిశాపవృతమైన మురవైరిజన్మముల్
 బదివిధంబులు నందు బంచమంబు
వామనంబగు గంగ వామనుపదమునఁ
 బుట్టక పూర్వమేపుట్టె జలము

గతకాలమున గంగగనుపడకుండిన
జగమువర్తన మెట్లు జరుగఁబడును
మత్స్యకూర్మంబులమాట నేమనవలె
నీరులేకవి యెట్లు నిలువఁగలిగెఁ
గీ. గాన జలములు బూర్వమే కలవటంచు
నొప్పుకొనవలె లే దింకఁ దప్పుకొనఁగ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బలి వామనునిపాదపద్మముల్ గడుగంగ
జలము లెక్కడనుండి సంభవించె
వటునిపాద బ్రహ్మ యెటులఁ బ్రక్షాళించెఁ
దనవద్ద నుదకంబుఁ దాచకున్న
వామనుండే ముందొ వార్థిమథనమె ముందొ
కూర్మావతార మీగులుతుఁ దెల్పు
బలిని జన్మంబులోపలఁగదా యాచించె
జన్మమెట్టుల సాగె జలములేక
గీ. కాన జలములు బూర్వమే కలవటంచు
నొప్పుకొనవలె లే దింకఁ దప్పుకొనఁగ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బలికొఱకై పుట్టుపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు
బలియింటికినిబోవుపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు

బలిని భిక్షించెడిపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు
బలిని నిగ్రహపెట్టుపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు
గీ. కారణములేనిచో గంగ కలుగుటెట్టు
లూరులేకున్న బొలిమేర యుండుటెట్లు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. హరిపాదమున గంగ యదిపుట్టుకుండిన
హరిపదపూత యైనట్టిగంగ
హాళిదాల్చినవాఁడు శూలియటంచన
నొప్పరా దది గొప్పతప్పుమాట
మన్నొకయడుగున మిన్నొకయడుగునఁ
గొలిచినజలవాసములను విడచి
కొలిచెనే గతమందు జలములెన్నఁడు పాద
ప్రక్షాళనము సేయఁ బడఁగలేదె
గీ. విష్ణు తనపాదమునకని వేరె గంగ
దాచికొనినాఁడొ యిదియేనొ తనకుఁగూడ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత ...
సీ. ఘనత్రివిక్రమమింటికాల్ గడుగకమున్ను
మిన్నేరు లేదొకో మించిపూత
యై లేదొ లేకున్న నాలోకులకు నెట్లు
జరిగెనో పూతయౌ జలములేల

వారలుద్రావిరి వామనుపదముకుఁ
బ్రక్షాళనము కెట్లు పనికివచ్చె
హరి వామనుండైన నాకాలమెన్నఁడు
బంచభూతంబులప్రభవ మెపుడు
గీ. నాలుగవతత్త్వ మిది వటుకాలుసోకి
పావనంబయ్యె నను టిది బాడిగాదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఆది కనాదియా నాకాలమునఁగదా
గంగ నొదలఁదాల్చెఁ గాలకంఠుఁ
డదితిగర్భంబున హరిబుట్టి యింద్రుని
తమ్ముఁడై నదినంబు దలఁచిచూడ
ధర భగీరథరాజు తనవారికొఱకునై
భాగీరథిని దెచ్చుపర్వమెన్నఁ
గాలభేదంబులు గనుపించె భాగీర
థీజన్మకాలంబె దేవదేవు
గీ. నకును గంగాధరత్వంబు ప్రకటమనుట
నేర కనుమాటలేగాని నిజముగావు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఆకాశవీధికి హరిపాదమునకును
విష్ణుపాదంబని వెలయుపేరు
శౌరికిఁ గప్పకుఁ జెలఁగి సింహంబుకు
హరి యనుచే రొక్కటగును జగతి

హరి కప్పుఁగాఁబోవఁ డాకాశవీధియు
హరిపాదమనిచెప్ప నలవిగాదు
ఆకాశముననుండి నవనికి దిగుగంగ
కును విష్ణుపద్భవ యనఁగఁ జెల్లు
గాక హరికిని గంగ కలుగలేదెన్నఁడు
గలిగినదనుమాట కల్లకల్ల
గీ. బ్రహ్మ నడిగిన నీరిలఁబడియె నదియె
విష్ణుపది యనునదియునై వెలసెనేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత॰ - -

సీ. భాగీరథినిజూచి భక్తితోసర్చింప
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథికిఁబోయి భక్తిస్నానముఁజేయ
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథీజలపానంబుఁజేసిన
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథినిఁగని ప్రస్తుతిజేసిన
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
గీ. పరమభాగీరథికి హరిపాదముసను
సిద్ధిగల దనుశాస్త్రప్రసిద్ధి లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత

సీ. భాగీరథినిజొచ్చి ప్రాణంబువిడిచిన
శుద్ధుఁడౌననుట ప్రసిద్ధిగలదు

భాగీరథిని శల్యపాతంబుఁగల్పిన
  శుద్ధుఁడౌనసుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథినిఁ బిండపతనంబుగల్గిన
  శుద్ధుఁడౌనసుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథినిఁ దిలల్ బట్టి తర్పణమేర్ప
  శుద్ధుఁడౌనసుట ప్రసిద్ధిగలదు
గీ. పరగ భాగీరథికి హరిపాదమునను
సిద్ధిగల దనుశాస్త్రప్రసిద్ధి లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. సరయువులోఁబడి చనియెఁగా రాముండు
  తనపాదపూతయై తగియెనేమొ
వార్ధిలో హరిబడి వరదనువచ్చుట
  తనపాదపూతయై తగియెనేమొ
పరశురామునితండ్రి పరభువక్రియలకుఁ
  దనపాదపూతయై తగియెనేమొ
దివ్యతిరుపతులందు దేవార్చనములకుఁ
  దనపాదపూతయై తగియెనేమొ
గీ. గంగచే హరి పూతుఁడౌ కతలుగలవు
గంగ శౌరిపదంబునఁ గలుగుటెట్లు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. ఆదికాలంబున నంబిక హరినేత్ర
  కమలముల్ మూసిన కామవైరి

ఫాలనేత్రమువిప్ప ప్రళయాగ్ని జగములఁ
బర్విన హిమసుత భయమునంది
కనులమూతయుమాని కరములు దివియఁగా
నానందజలములు నంగుళములఁ
బదియుజాఱెను నవి పరగ నాపస్తత్వ
సంబంధు లీరీతి సంభవించి
సీ. గంగ జగములు ముంపఁగ నంగజారి
సురలు వేఁడిన నిడె జటాజూటమందు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కమలాసనుఁడు మది గర్వించి మించినఁ
దలద్రుంచితివి యొక్కతలయుఁబోయి
నాల్గుమోములతోడ నాటనుండియు స్రష్టి
మేరమీఱక తాను మెలఁగుచుండె
బ్రహ్మను దలఁగొట్ట బ్రహ్మహత్యయు శివు
నంటినదని మూర్ఖులందు రకట
బ్రహ్మచావనిదెట్లు బ్రహ్మహత్యఘటించుఁ
జచ్చిన మఱిగదా వచ్చుహత్య
గీ. యనుచుఁ దెలియంగఁజాల రాయంగహీన
తయును మృతియానె పరికింపఁదగదె దీని
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ; రాజిత.
సీ. గంగలోఁబడి ద్విజుల్ గాలంబుఁజేసిన
గంగకు హత్యయు గలుగదయ్యె

నగ్నిలో విప్రులు నాహుతియైనను
నగ్నికి హత్యయు నంటదయ్యె
పడమటిగాడ్పుకు బ్రాహ్మణుల్ జచ్చిన
గాలికి హత్యయు గలుగదయ్యె
భూమిగ్రుంగిన గొప్పభూసురుల్ మడసిన
భూమికి హత్యయు బొందదయ్యె
గీ. గాని వాణీశు నొకతల గత్తిరింప
నెట్లుదవిలెనొ హత్య యీనీతియెట్లొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ధరదినప్రళయము జరిగినప్పుడు విప్ర
సంఘమరణము లెన్నిజరుగలేదు
బ్రహ్మప్రళయమునందు బాడబుల్ బహుమంది
ప్రాణహింసను బొందఁబడఁగలేదొ
విష్ణులయంబున వేదవేత్తలు చాల
జీవముల్ విడుచుటఁ జెల్లలేదొ
ప్రళయకర్తృత్వము బరమేశునకుఁదక్క
నొరులకు లేదన్నయుక్తివినరొ
గీ. యెప్పుడును హత్యజెందక తప్పుసేయు
విధిని దండింప హత్యను విధులుగలవె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కండకావరమున గర్వించి నిందించు
నట్టిదక్షుని తలఁగొట్టినపుడు

నాజన్మమం దున్నపాతతలఁ దెగఁగోసి
తీసి గుండంబులో వేసినపుడు
పూషుఁడన్ సూర్యునిఁ బోనీక పడవేసి
పొడిబొడిగాఁ బండ్లుబొడిచినపుడు
పలుకుఁజేడియ నంటఁబట్టి చేకత్తితో
ఘోరంబుగా ముక్కుఁ గోసినపుడుఁ
గీ. జెప్పలేరైరి హత్యగాఁ దప్పుసేయు
విధిని దండింప హత్యను విధులుగలవె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. దశకంఠుహత్యను దప్పింప రాముండు
నిలమీఁద రామేశు నిలిపినట్లు
పరశురాముఁడు రాజవరులఁ జంపినహత్య
జీర్ణింప శివునిఁ బూజించినట్లు
బ్రహ్మాదిసుర లంతపాపముల్ హరియింపఁ
గుతలమందు మహేశుఁ గొలిచినట్లు
బ్రహ్మహత్యయుఁ బాయఁబరమేశ్వరుఁడు మున్ను
నేదేవు నర్చించి యీఁగెననినఁ
గీ. జెప్పఁజాలరు నోరెత్తి తప్పువాదుఁ
జేయువారల యెన్నికఁ జేయనేల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భస్మాసురుం డనుపాతాంతరముగల
వ్యాకుఁ డనురక్కసుఁ డొకఁడు మున్ను

మీరిచ్చువరమున మీశిరంబునఁ దన
కరము బెట్టెదనన్న బలుగుఁజూపి
వైకుంఠమునకేగ వైకుంఠుఁ డాశత్రుఁ
బరిమార్చినను మీరు బ్రతికినార
లని భాగవతమున ఘనమనిజెప్పెను
సత్యమిది యనినమ్మఁజాలినట్టి
గీ. యితరసాక్ష్యంబులా లేవు నిందుకైనఁ
బూర్వపక్షంబు లిత్తు నపూర్వఫణితి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మృత్యుంజయత్వంబు నిత్యత్వకాలాంత
కత్వంబు మీకును గలదటంచు
వేదాగమంబులు వినుపించుచున్నవి
యనృతంబులనగను నలవిగాదు
పుట్టుకగలవారు గిట్టకదప్పదు
పుట్టుటలేనిచో గిట్టుటెట్టు
కోరిన నిచ్చిన మారక నిశ్చయు
లగువారి కుపయోగ మగునుగాక
గీ. వృకున కిచ్చినవరమున నకట మీకు
భయముగల దన తగుహేతుపథము లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. వరము వేఁడు వృకుండు వానిశిరంబును
వానికరస్పర్శవలన వ్రక్క

లగునట్లు కోరఁడు నడుగక యిచ్చుట
　　పొసఁగదు యీమాటపొందిలేదు
వానికరస్పర్శవలననె వానికి
　　మృతిగల్గె ననుమాట సతముగాదు
పొసగింపుకథగాన పసలేనిరీతులు
　　గలుగ నుడివెనంచుఁ దలఁపవచ్చు
గీ. వీరభద్రునికథవలె వేదమందు
వృకునిచరితంబు నిజమైనప్రకటపడదె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మ భృంగ, రాజిత...
సీ. ధరలోన నేదేవుఁ దలఁచి జంపించిన
　　వచ్చి ప్రత్యక్షమై వారిమనిచి
యంతర్హితముగను టదిసహజమెకద
　　యంతర్హితుం డగునట్టిశక్తి
గలవాని కేటికి వలసెఁ బరాజితుం
　　డగుటకు వృకునకుఁ దగనొసంగు
వరముఁ బరీక్షింప వైకుంఠమునకును
　　వచ్చిన వైకుంఠవాసుఁ డడలి
గీ. తలఁప దయఁజేసి వృకుఁజంపఁ గలుగుశక్తి
నతనికిచ్చితి రని చెప్పనగునుగాక
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మ భృంగ, రాజిత...
సీ. శాస్త్రప్రవక్తృతమైన శ్రమలనుభవించుట
　　ప్రబలవైరులగని పారిచనుట

శంకరుగృపచేత జయములనొందుట
గర్వించి శిక్షలగనుట మనుట
భాగవతమున హరిపాటులు బలుమాఱు
గనుజెప్పకయె మాన తనకు వల్ల
లేక బోవుటనుండి యాకవిహృదయంబు
క్షోభించి తన కిదేలాభ మనుచుఁ
గీ. బూని బదులుగ వృకుకథ లేనిదొకటి
జేర్చియుండిన నిజమని చెప్పరాదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మింటిపురములమూఁటి మంటగలిపిననీదు
కంటిసెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
పలుమాఱు బ్రహ్మాండవిలయాగ్నులౌ నీదు
కంటిసెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
పుష్పబాణునిమేను బూదిఁజేసిననీదు
కంటిసెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
వృకునకు వరమీయ వృకుఁడు నిన్ బాధింప
నొరులు నివారింప నుండిరంట
గీ. నమ్మఁగారాదు నిజమైనకమ్మవిల్తు
దండ్రి మీకును భార్యయాతఁడిని గలుగు
ప్రేమచేఁ దక్కువకు నోర్చి కామివగుచుఁ
గీర్తిపరుఁ జేయ నారీతిఁ గెరలితేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. శూరపద్మునకంటె శూరుండుగాఁ జెప్పఁ
దగదు వృకాసుర జగతిలోన
సింహవక్త్రునకన్న శ్రేష్ఠుండుగాఁ జెప్పఁ
దగదు వృకాసుర జగతిలోనఁ
దారకాసురుకంటె దండివాఁడని చెప్పఁ
దగదు వృకాసుర జగతిలోన
వృకునకు వరమీయ వృకుఁడు నిన్ బాధింప
నౌరులు నివారింపఁ జరితయగుట
గీ. నమ్మఁగారాదు నిజమైనకమ్మవిల్తు
దండ్రి మీకును భార్యయొాతరిని గలుగు
ప్రేమచేఁ దక్కువను నోర్చి కామివగుచు
గీర్తిపరుఁ జేయ నారీతిఁ గెరలితేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మ భృంగ, రాజిత...

సీ. అష్టమూర్తులు భవునంగసంభవమని
వేదముల్ బలుకుట వినియు వినియు
బద్మసంభవునకుఁ బరమేశ్వరుఁడె పుత్త్రుఁ
డనిచెప్పెదరు కొంద అధమమతులు
విధిసూనుఁ డనుపేరు విశ్వేశ్వరునకును
నమర నిఘంట్లలో నమరవలదె
నగచాపుని సహస్రనామంబులందైన
స్రష్టజుఁడనుపేరు జరుగకుండె

గీ. శ్రుతుల నీవార్త వినరాదు సతముగాని
వాదములు సేయవలదన్న వారువినరు, భావ...

సీ. స్రష్టముఖంబున సాక్షాత్కరించిన
జనకత్వ మతని కేసరణిగలదు
స్తంభమందు నృసింహుసంభవంబయ్యెఁగా
స్తంభంబుహరికిని దండ్రియగునె
స్తంభంబునకు శౌరి తనయుఁడంచన బల్క
వచ్చునె యీమాట మెచ్చఁదగునె
యిట్టిలక్ష్యంబులు గట్టిగాఁ బరికింప
కున్న లాభంబేమియున్న దిందు

గీ. ధాత యతిభక్తి మిమ్ముఁగూర్చి తపసియైన
నతనిముఖమందుఁబ్రత్యక్ష మైతిరింతె,భావ...

సీ. వసుదేవనందను వాసుదేవుండని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్వకుండ్రె
యదితిసూనుని నింద్రు ననుజన్ముఁడాయని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్వకుండ్రె
పద్మమందుదయింపఁ బద్మజుఁడాయని
పిలిచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్వకుండ్రె
దశరథపుత్త్రుని దాశరథీయని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁబిల్వకుండ్రె

గీ. ధాతకును మీరుపుట్టుట తథ్యమని
నిజమెఱుంగక యనుట దుర్నీతిగాక, భావ...

సీ. భాగవతంబునఁ బాఠకుఁడై కవి
వాస్తవంబులు గొన్ని వదలినాఁడు
పెక్కులేటికి లెక్కబెట్ట వ్యర్థపుశ్రమ
నొక్కటి నుడివెదఁ జక్కఁగనుఁడు
దక్షాధ్వరంబుకు దనుజారివచ్చిన
లేదనిజెప్పెను గాదు నిజము
వేదమం దీకథ విరళమైయున్నది
వేగిరాయె పీఠందు విష్ణుశిరము
గీ. వెలిచి యాహవనీయాగ్ని వేసె ననుచు
శ్రుతియుబలుకుటఁబోతనచూడఁడేమొ, భావ...
సీ. పద్మాక్షుఁ డొకతరి పద్మాక్షియై సుధా
భాగనిర్ణయముకు భారపడియె
విష్ణుప్రకృతి భగవిధము రూపంబని
వేదాగమంబుల వినఁగవచ్చు
శివుఁడు పురుషుఁడని చెప్పెను శ్రుతులన్ని
ప్రకృతియుఁ బురుషులు భావశుద్ధి
గన నభేదులు భేదగతులునై తోతురు
మాన్యమోహినికిని మగఁడపీవె
గీ. కాన నిన్నభిలషించిన గలిగెఁ గొడుకు
కూఁతురా మోహినికివారు గుఱుతుగారె, భావ.
సీ. మోహినీదేవికి మొదటిబిడ్డండయ్యె
భైరవుం డతఁడీశ భవనములకుఁ

ముద్దుకూఁతురుగదా మోహినికిని శాస్త్ర
కువలయేక్షణ లెల్లకోవెలలకు
నధికారులైయుంట యందరెఱిఁగినపని
కాదన లేదన గలుగ నెవరు
ఆయన్న చెల్లెంద్రు హరిరాణి నే వావి
పిలువంగ వలయునో పలుకరెవరు
గీ. విష్ణు శివునకు భార్యయై వెలసెననియు
ధర మహిమ్నంబు జెప్పుటనరులువినరొ, భావ...
సీ. భృంగాఖ్యుఁ డనెడువాఁ డంగనయైసంతుఁ
గనుట భారతమందు గలుగలేదొ
యిళుఁ డింతియై గురు నిందుపుత్త్రునిగూడి
సంతతిగను టదిసతముగాదొ
వీర లిట్లగుటకుఁ గోరిరె యాదిమ
దంపతుల్ జేసినదారిగాదొ
తనప్రకృతై యున్న దనుజారి నారీతి
స్త్రీనిజేయ సుఖింపఁ జేతగాదె
గీ. మోహినియు శివునిమాయలో ముంపెననుచు
విష్ణువాదులు జెప్పుట వెఱ్ఱిగాక, భావ...
సీ. శ్రీయుద్భటారాధ్య శేఖరుం డగువీర
భద్రాఖ్యగురుకరభవ్యశిరుడ
గురులింగజంగమచరణసేవానంద
శైవుఁడ సంప్రాప్తషట్థ్సలుండ

దేశికానుగ్రహాదివ్యలింగాంగైక్య
సంధానసమరససంపదుఁడను
త్రివిధప్రసాదానుభవయోగసుఖకర
విమలహృత్కర్ణికావికసనుఁడను
గీ. భువి కొమర్రాజు వేంకటశివుఁడనంగ
వెలసి రచియించితిని బ్రోవవలయు దయను, భా॥

సీ. మత్కావ్యకన్యను మనుమీయవలెనని
తలఁచితి మీకన్న ధన్యులెవరు
సురలంత తక్కువతరము కులములయందు
భుజగభూషా నీవె భూసురుఁడవు
సిరికి నీకన్నను శ్రేష్ఠులెవ్వరు వెండి
బంగారుకొండలపతివి గావె
శాశ్వతుల్ గారయ్య సకలవేల్పులు శ్రుతి
సిద్ధంబుగాను శాశ్వతుఁడవీవె
గీ. కనుక నిచ్చితి మత్కృతికన్యనిపుడు
గొనియు సల్లాప సౌఖ్యంబు లనుభవింపు
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ
రాజితశుభాంగ రేపాలరాజలింగ. 1[illegible]

రేపాలరాజలింగశతకము
సంపూర్ణము.

పీ ఠి క.

ఈశతకమును రచించినది దిట్టకవిరామచంద్ర కవి. ఇతఁడు కాశ్యపసగోత్రుఁడు. రంగారాయచరిత్రమువ్రాసిన నారాయణకవికుమారుఁడు.

రఘుతిలకశతకము కందపద్యములలోఁ గడుమనోహరముగా వ్రాయఁబడినది. కవి నిరర్గళధారాశోభితుఁడగుటచే భక్తిరసము గురియునటులఁ జక్కనిపోకడలతో శతకముఁ బూర్తిచేసియున్నాఁడు. ఒకపద్యమును జదివితిమేని శతకమంతయుఁ బూర్తి చేయనిది తోఁచనంత సరసముగా నీశతకము వ్రాయఁబడినది. ఇందలిపద్యములయందు శ్రీరాముని దివ్యలీలలు సజీవముగాఁ జిత్రితములైయుంటచే ముముక్షువుల కియ్యది ముఖ్యముగాఁ బఠనార్హము గా నున్నది.

ఈకవిజీవితము విపులముగా మహిషాసురమర్దని శతకములో నుంటవలననిచట నుదాహరింపక మానితిమి. రామాయణమునందలి ముఖ్యాంశములు శ్రీరామునిదయాశాంతాతిమానుషలీలల నుద్బోధించునంశము లొక్కటొక్కటి యొక్కొక్కపద్యమున మనోహరముగాఁ గూర్పఁబడియున్నందునఁ

బద్యములన్నియు భక్తులకు సంతోషకరములనుటకు సందియ మించుకేనియుఁ గలుగదు.

శతకమకుటము చక్కనిగమనికతోనుంటవలనను బద్యమును వదనుగుణముగా ధారాశోభితమైయుం టవలనను శతకవాఙ్మయమున కిదియొకవిశేష మని చెప్పనగును. ఈయముద్రితశతకము మేమె తొలుత ప్రచురింపఁగలుగుట మాయదృష్టము.

ఈశతకమాతృక మాకొసంగి గ్రంథముద్రణము నకు సానుభూతిఁ జూపిన శతకకర్తవంశీయులగు మ-రా-రా-శ్రీ, దిట్టకవి సుందరరామయ్యశర్మ పాక యాజిగారియెడఁ గృతజ్ఞులము.

నందిగామ. } ఇట్లు,
1-1-25 } శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవికృత

రఘుతిలకశతకము.

క. శ్రీరామా యనినప్పుడు
కోరిక ఫలియించె మాకుఁ గోసలతనయా
దారక మార్తాండకులో
ద్ధారక రఘుతిలక నిటలతటనటదలకా. 1

క. నానాఁటికి నానోటికి
తేనై చెఱకై యనంటి తెలుఁగై వెలుఁగై
యానందమొసఁగు నీయభి, ధానము... 2

క. నాతల్లి జానకీసతి
నాతండ్రివి నీవు మీకు నందనుఁడను న
న్నే తెలుఁగునఁ బ్రోచెదొ సం, త్రాతవు... 3

క. ఎల్లజగంబుల కాదిమ
వల్లభుఁడవు పోషకుఁడవు వర్ణించెద ని
న్నుల్లము రంజిల్లఁ గుభృ, త్తల్లజ... 4

క. తీండ్రించు మొదటివెలుఁగని
యండ్రార్యులు నిన్ను మినుకులట్టులఁ బలుకున్
గుండ్రాతి నాతిఁ జేసిన, తండ్రీ... 5

క. కలుషాజవంజవార్ణవ
ములు దాఁటఁగ నీక సుపాయములు దొరుకవు నీ
విల సన్నుతిదక్కఁగ నిను, దలఁతుఁ... 6

క. ధరణిం బురణింపఁగ నీ
కరణిం గరుణించుదొరలు గలరె? గుణమణీ
భరణీ దురితమహార్ణవ, తరణీ రఘు... 7

క. పాటించి నిన్నె కొలిచెద
హాటకగర్భాండకల్పనానూనమహా
నాటకవిశిఖవిపాటిత, తాటక... 8

క. శశిధరవిధిముఖులకుఁ బ్రా
యశముగ నీయశము పొగడనగునే? యుగప
ద్దశవిశిఖగలితదశగళ, దశగళ... 9

క. దండము భవదంఘ్రులకు న
జాండసహస్రాద్భుతప్రదాయకపటుదోః
ఖండీకృతభీమధను, ర్దండా... 10

క. గర్గాదివినుత బ్రోవవె
భర్గసమోదగ్రరూపభార్గవఘటిత
స్వర్గపథమథనవిలస, న్మార్గణ... 11

క. ఈహా భవన్నుతియెడ నా
శాహవసమయప్రకల్పితానూనజగ
న్మోహనరూపవహానూమ, ద్వాహన... 12

క. వర్ణింతు నీగుణంబు లు
దీర్ణమహాముక్తి కామధేనుసమూఘః
పూర్ణపయఃపుషితాశ్రిత, తర్ణక... 13

క. కల్యాణమతివిగద కౌ
సల్యాసద్గర్భజలధిశశధర నీని
స్తుల్యచరిత్రము త్రిజగ, త్కల్యము... 14

క. అజ్ఞానలవముపోకని
ప్రజ్ఞావిభవంబు నాదుభావంబున కీ
వాజ్ఞాపింపవె పాలిత, తద్ జ్ఞా... 15

క. స్వామీ యేమనిపొగడుదు
నీమహిమ లనంతములు మనీషకుహితమై
కామించితి నీయడుగుం, దామర... 16

క. 'రామా' యనువర్ణద్వయి
లో మఱిపాపములఁ దోలు లోనికిచొరకుం
డా 'మా' కవాటమగు శుభ, ధామా... 17

క. నీయంతప్రభువు కలుగుట
కే యుపమలనోఁచిరో సుమీ జగతిం ద్రే
తాయుగమర్త్యులు హితఫల, దాయక... 18

క. నాయయ్య నీవు జానకి
నాయమ సౌమిత్రి నాచినయ్య కుశలవుల్
మాయన్నలు నీవాడఁగ, దా యిఁక... 19

క. సంసారరిరంసాపరి
పాంసుజలమువిఱచి మోక్షఫలసుధ దెలుపన్
హంసము తారకమంత్రో, త్తంసము... 20

క. పేర్చినకృపచే నను నీ
కూర్చినసేవకులలోనఁ గొండొకనిగ నే
ర్పర్చవె నీకథ లీచెవిఁ, దార్చితి... 21

క. ఏనోము నోఁచినను నీ
మానితపాదాబ్జభజన మదినోఁచవలెన్
లేనియెడ విడునె కర్మవి, తానము... 22

క. ఆసించితి భవదర్చా
భాసురభాగ్యానుభవము భావంబున నేఁ
జేసినతపమెట్టిదో నీ, దాసుఁడ... 23

క. పరులకు నేఁగా నిఁక న
న్నారు లెవ్వారు గడనసేయ రోపికచే నీ
వరసి భరియింపవలె నా, దరణన్.... 24

క. సరసిజభవునకు దుర్లభ
మరయఁ ద్రయీధర్మములకునైన నశక్యం
బిరవుగ నినుబొగడఁగ నా, తరమా... 25

క. వెలయ రసజ్ఞకు రుచిగాఁ
జెలఁగును నీనామభజనఁ జేసెద నోహో
నిలచి మెలఁగవె యిఁక నా, తలఁపున... 26

క. ఏతపముననో నీని
ర్హేతుకసంజాయమానకృపవలననో నీ
ఖ్యాతిమదిగలిగె నోశివ, తాతీ రఘు... 27

క. ఓపరమపురుష శుభమయ
ప్రాపయి రక్షించునీదుపదభజనాని
క్షేపము నామదిలోపలఁ, దాపితి... 28

క. అన్యునిగాఁ జూడకు నను
మాన్యునిగావించి బ్రోవుమా పరహితసౌ
జన్య మొనగూర్చి కరుణా, ధన్యా... 29

క. మునుపటితనువున నిను గొ
ల్వనిదోసముచే జనింపవలసె నిపుడు గొ
ల్చినవాఁడనైతి నీకృపఁ, దనుపుము... 30

క. మునుజేసిననేరము మొ
క్కిన మఱతువు ధనము లర్థికిడి మఱతువు న
న్నును నట్ల మఱువకుము నీ, తనయుఁడ .. 31

క. వినయవివేకము లెఱుఁగని
మనుజాధము నన్నుఁగరుణ మన్నింపవె యో
దనుజాంతక యోదశరథ, తనయా... 32

క. దండితదృప్యద్రిపువే
దండాదండధరు దరిమి దయచే నను నీ
దండకుఁజేర్పవె ధృతకో, దండా... 33

క. జ్ఞానం బెఱుఁగనివాఁడను
మానవుఁడను మందమతిని మన్నింపవె నీ
వానిగఁ గొను కాంచనపరి, ధానా... 34

క. శరణాగతపరిరక్షణ
బిరుదాంకుఁడ వీవు నేను భీతాత్ముఁడ నన్
గరుణింపవేని కలదా, దరియిఁక... 35

క. వేడుక దీనులఁ బ్రోచెడి
వాఁడవు నను దీనుఁ బ్రోవవా యిది తగవా
క్రీడాశతసుందసతీ, తోడన... 36

క. ఏరి నీసరివేలువు
లీరేడుజగంబులకును హితమతిశ్రితులన్
నేరుపున మనుపు మహాదక్ష, తారిపి... 37

క. కందోయికి విందుగ నిను
గం దోయిమహానుభావ కనుపట్టవె నా
ముందర సుందరహాసపు, దందడి... 38

క. దురితాగతపరితాప
స్ఫురితాపగఁ బడినపాలసుల దరిజేర్పన్
దొర దొరకునె నీవలె నీ, ధరణిన్... 39

క. నరు నక్రూరుఁ గుచేలున్
హరివై పరికించినట్లై యాదుకొనవె నన్
నరు నక్రూరుఁ గుచేలున్, ద్వారగతి... 40

క. నేర్పున నోర్పున సిరు లొన
గూర్పక దరిజేర్ప నీవగుణనిధివి యశం
బేర్పడ సుందరతాశత, దర్పక... 41

క. బంధురకరుణాపూరధు
రంధరుఁడని నమ్మినాఁడరా నాయెడలం
దంధనముచేయకు సుహృ, ద్బాంధవ... 42

క. నేమమున నిన్నె కొల్చితి
పామరుఁడను గరుణఁజేసి పాలింపవె యిం
కేమర నీయడుగుందెలి, తామర... 43

క. బంధురతరైహికాంధుగ
తాంధుం దరిజేర్పవే దయారసవల్లిం
బంధించి తిగిచి వేయకు, దంధన... 44

క. మెఱుపు సురోహిత మిరుగడ
దొరసిన ఘనమనమహీజతో లక్ష్మణుతోఁ
జెరయునినుఁ జూచుటెప్పుడో, తఱి యిఁక...

క. సరిగలరె శూరు లిఁక నీ
కరయంగాఁ బరశురామునంతటిజోదుక్
దురమున వెఱపించితి వి, ద్ధరణిక్... 46

క. కరుణింపవలయు నే నీ
వరసుతుఁడను నెనరుగూర్పవలెఁ దండ్రివి నీ
వరయ ననుఁ గన్నతల్లియొ, ధరణిజ.... 47

క. నెఱ ప్రత్యక్షంబైనను
వెఱువకు మనిపలికి కరుణ వెదజల్లి కరం
బిరిసిన దురితంబుల విడఁ, దఱుమవె...

క. తీఱదయా ధీర దయా
సారము వెదజల్లి నన్ను సాకకయున్నన్
వారక భవకలుషం బఘ, తారక...

క. ఆదుకొనవైతి విదివఱ
కాదిమదైవాగ్రయాయి యాలంకోరీ
యాదోధిమధ్యసేతూ, త్పావన...

క. ఓయయ్య రాఁగదవె నా
చాయకు ఫలదానవిహితశబరీసద్యః
శ్రేయస్కర నిశ్శ్రేయస, దాయక...

క. ఇప్పటికి నీదుహృదయం
బప్పా నాయెడలఁ గరుగదాయెంగద న
న్నెప్పుడు బ్రోచెదవో దయ, తప్పక...

క. నాయెడల నీకు దయరా
దాయెఁగదా పరమనియమతాపసనిచయ
శ్రేయోభూయోజయమసం, ధాయక...

క. ఇంకన్ దయరాదా నీ
కింకరుదెస హితవిశేషకృతకోమల ని
శ్శంకానుక్రోశనిరా, తంకా...

క. కొఱగానిబుద్ధి నెఱిఁగి
యెఱుఁగక నేఁజేయునట్టిహీనపుఁబనులన్
బెరిగినదురితలతల్ తెగఁ, దఱుఁగవె... 55

క. ఎన్ని దురాశలఁ బొరలినఁ
బున్నెము రానేర దాదిపురుషుని నిను బు
ద్ధి న్నిలిపినాఁడ విజయో, త్పన్నా... 56

క. తనలేమి యొరులకలిమికి
జనుఁడు వెతంగుడుచుఁ బూర్వజన్మంబునఁ జే
సినఫలమెంతో యంతియ, తనగతి... 57

క. ఖలమతులనైన సిరులన్
బొలుపొందిన పుణ్యులండ్రు పుణ్యులనైనన్
గలుగనిచోఁ జులుకనఁగాఁ, దలఁతురు... 58

క. స్నిగ్ధభవత్పద భజనా
దుగ్ధరసం బెఱుఁగనేరుతురె మోహాఘురీ
దిగ్ధులు సంసారానల, దగ్ధులు... 59

క. ఉడుత యొకఁ డిసుము సేతువు
నిడినంతనఁ గరుణజేసి యేలితివఁట యీ
యెడ నాయెడఁ గృపసేయుట, తడవా... 60

క. శరణన్నయంతమాత్రనె
పరికించి విభీషణునకు బహుతరవిభవ
స్థిరసుఖ మొసఁగినయఖిలో, త్తరుఁడవు... 61

క. పగఁజేసిన కాకాసురుఁ
దెగఁజూడక ప్రోచినట్టిదేవర వని నిన్
బొగడిన ననుబ్రోవమి యిది, తగునా... 62

క. ఖగము లొకరెండుపోరఁగఁ
దగవును బాలించి వానిదరిఁ జేర్చిననీ
యగణితకరుణావృతికే, తగనో... 63

క. బాఁపఁడు గొట్టినశునకము
వాపోవుచు మొఱలుబెట్ట వాత్సల్యముచేఁ
బాపితివి నివిరి మానస, తాపము... 64

క. వాలంపగములతాఁకునఁ
దూలి సముద్రుండు వేఁడఁ దోడనె వానిన్
లాలించితి వహహా నీ, తాలిమి... 65

క. బవరమునఁ బడినకోఁతులఁ
బవనజుచే మందులొసఁగి బ్రతికించిన మే
టివి యల్పమె నీకరుణా, ద్రవిణము... 66

క. తపమొకశూద్రుఁడుచేసిన
నెపమున విప్రసుతుఁ డీల్గ నెఱి జీవితుఁ గాఁ
గృపఁజేసితి వతులశుభ, స్థపదా... 67

క. నీటన్ ఱాల్దేలుట విపి
నాటులు భటులౌట గలుగునా భువి మున్నే
నాటన్ గోడువా మఱినీ, ఘాటికి... 68

క. నిరతిన్ నీకృపగల్గినఁ
దిరముగునికిమాత్రమైన దృఢవృద్ధి కిలన్
గుఱినీవుషితోటజవట, తరుతతి... 69

క. కలుములు లేములు జనులకుఁ
గలలోపలివార్తలట్ల కపటంబగు నిం
దలఁచుట చెడనిపదార్థము, తలఁకొన... 70

క. అమితంబగుసంసార
భ్రమనొందక నిన్ను నమ్మి భావించినయీ
క్రమముననె పునర్జనిసి, ద్ధముగద... 71

క. కరుణింపవయ్య నన్నీ
సరసిజభవశంకరాది సకలనిలింపో
త్కరపరమహారసుమహా, తరళా... 72

క. మీనమవై సోమకు నం
భోనిధి బోర్లించి వేదములు నలువకు నిం
పూన నొసంగినసుగుణని, ధానివి... 73

క. కూర్మతచే గిరిజలనిధి
యూర్మికలం దేల్చి యమృతమొసఁగి సురారిం
గూర్మిం బ్రోచినసూనృత, ధర్మివి... 74

క. వారాహరూపమున నమ
రారిహిరణ్యాక్షుఁ దునిమి యవనివిషాణో
ద్ధారతఁ జేసినజగదా, ధారక... 75

క. నరసింహామూర్తిగైకొని
పరుషాత్ము హిరణ్యకశిపుఁ బ్రహ్లాదునకై
పరిమార్చితివి భవాంబుధి, తరణివి... 76

క. వామనుఁడవగుచుఁ ద్రొక్కితి
మోమోటములేక బలిని మూఁడడుగు లిలన్
గామించి మనిపితివి సు, త్రామున్... 77

క. అతులపరశ్వథధారన్
గృతవీర్యతనూజుఁ దునిమి కృతయుగమున నొ
ప్పితివి భృగూద్వహ రామా, ధృతిచే... 78

క. కలన భృగురాము విలుగొను
తెలమిన్ మీ రెండుమహిమ లేకంబగుటన్
గళ కళలోఁ గలిపికొనన్, దలఁచుట... 79

క. ద్వాపరమున సుజనులకుం
బ్రాపై యదుకులమునందు బలరాముఁడవై
దీపించితి వమితాఖిల, తాపస... 80

క. ఉద్ధవిడి బయటిపల్లెల
ముద్దియలం గుట్టుచెఱిపి పొలతించిగమిన్
సద్దడఁతు వింక బుద్ధతఁ, దద్దయు... 81

క. వారింతువు మ్లేచ్ఛుల నిఁక
ధీరతచేఁ దామ్రపర్ణితీరంబున నీ
వారయఁ గలి కల్కితనూ, ధారత... 82

క. కొంచక మోహినివై మఱి
వంచించితి వసురవరుల వడి సురలకునై
నించితి వమృతము సుగుణో, దంచిత... 83

క. త్రిపురములు గూల్చునప్పుడు
త్రిపురారికిఁ గొండవింటదివ్యాస్త్రమవై
నిపుణత నెఱపితివి పరం, తపుఁడవు... 84

క. అమరాసురయుద్ధమహిం
గొమరున జీవాతుఁడెనము గ్రోలితివి మహో
త్తమగతి వైకుంఠంబునఁ, దమకక... 85

క. నిపుణత నీవేగద జగ
దపకారుల సగరసుతుల నందఱఁ బొలియన్
శపియించిన కపిలుం డను, తపసివి... 86

క. భారతపంచమవేదమ
హారచనన్ నీతిమార్గ మలవఱచినయా
పారాశర్యుఁడ వీవెక,దారహి... 87

క. ఇప్పటికి నేనుజేసిన
తప్పులకు మితంబులేదు తాలిమిచే నా
తప్పులు సహియింపుము దయ, తప్పక... 88

క. నాకోర్కె నెవఁడు తీర్చును
నీకొమరుఁడనైతి నింక నెనరుంచవలెన్
శ్రీకరరవివంశాబ్ధిసు, ధాకర... 89

క. ఆసించితి నీకరుణకు
దోసిలి యొగ్గితి భవాబ్ధి తొలఁగితి వెతలన్
బాసితి కుశలుఁడనైతిన్, దాసున్... 90

క. జాల్ముఁడ నిన్నుఁదలంపన్
బ్రాల్మాలితి నిన్న నేఁడు బలికెద నీకుఁ ద
ప్పాల్మఱచి కరుణసేయుము, తాల్మిన్... 91

క. ఇల దశరథతనయుఁడవై
యెలమిం బదకొండువేలయేం డ్లుండుటయున్
మెలఁగుచు భక్తులఁబ్రోవన్, దలఁచుట రఘు...

క. రామా రవివంశాంబుధి
సోమా సుగుణైకథామ శుభకరనామా
శ్రీమహితవిభవజితసు, త్రామా... 93

క, రాజీవబాంధవాయుత
తేజోనిక్షేప యప్రతీపసురూపా
రాజితకారుణ్యసము,ద్భ్రాజిత... 94

క. విశ్వామిత్రమఘాహిత
విశ్వపలాశాశితూల విశ్రుతపటలీ
శశ్వద్ధ్యానన నవపృష, దశ్వా... 95

క. ఆసారసత్కృపామృత
కాసార! గుణాంతరంగకమనీయగుణ
వ్యాసంగవిమతజనసం, త్రాసద... 96

క. గహనాటసైన్యసేవిత
గుహనామకిరాతవినుత గుణధూర్వహనా
కుహనాసురవంశవనీ, దహనా... 97

క. ప్రాచేతసకవికవితా
వ్యాచిక్రీంసాభిరామ హర్షితహృదయా
యాచకకాంక్షాఫలసం, ధాచణ.... 98

క. మా మవ తవ దాసోహం
కామితఫలద ప్రభావకరుణాసింధో
త్వామేవ నహి శరణ్యం, ధామగ... 99

క. శ్రీమద్భ్యామశుభప్రద
నామ౯ త్వా మంతరేణ నహి శరణం మే
మా ముద్ధర భద్రాచల, ధామా... 100

క. ప్రాచుర్యసమధికమనీ
షాచణ దిట్టకవిరామచంద్రునిశతకం
బాచరణ సేయనగు భ
ద్రాచలరఘుతిలక నిటలతటనటదలకా. 101

రఘుతిలకశతకము

సంపూర్ణము.

పీ ఠి క

ఈశతకగ్రంథకర్త దిట్టకవిరామచంద్రకవి. ఇతఁడు వాసిరెడ్డి వేంకటాద్రినాయఁడువారి యాస్థానకవిగఁ జిరకాల మమరావతిలో నివసించెను. అమరావతిలోని యమరేశ్వరాలయమునందలి మహిషాసురమర్దనినిగూర్చి యీశతకమును గవి రచించెనని వంశీయులు చెప్పుచున్నారు. ఈకవి శకుంతలాపరిణయము, సేతుమాహాత్మ్యము, రామకథాసారము రచించిన దిట్టకవిపాపరాజుగారి మనుమఁడు. రంగారాయచరిత్రమువ్రాసిన నారాయణకవిపుత్త్రుఁడు. ఈరామచంద్రకవి నిగ్రహానుగ్రహసమర్థుఁడు, ధూర్తుఁడు. ఇతనికవిత నిరర్గళధారాశోభితమై మనోజ్ఞముగానుండును. ఇంతవఱ కీకవిగ్రంథములలో నీక్రిందివి మాత్రము లభించినవి:

1. ఉద్దండరాయశతకము
2. రఘుతిలకశతకము
3. రాజగోపాలశతకము
4. మహిషాసురమర్దనిశతకము
5. హేలావతిదండకము
6. ప్రబంధములోని కృత్యాదివాసిరెడ్డివారి వంశచరిత్రము.

హేలావతిదండకము రెండవభోగినీ దండకమువలె నున్నది. రచనయుఁ గవితయు ధారయు హృదయంగమముగానున్నది. కృత్యాదియే ప్రబంధమునకు ముందుభాగమో నిరూపింప వీలు కాదయ్యెను. రామచంద్రకవి సత్కారము జరుగనిచోట్లుల దిట్టుకవిత నుపయోగించి బెదిరించి బహూకృతు లందిన గడుసరి. ఈయననుగూర్చి యనేక విచిత్రకథలు వాడుకలో నున్నవి. కవి తనప్రగల్భము నొకచాటులఁ జెప్పుకొనియున్నాఁడు.—

క. దిట్టకవి రామచంద్రుఁడు
దిట్టిన బ్రాహ్మైనఁ బగులు దీవించిన యా
బెట్టైనఁ జిగురుఁ బెట్టును
గట్టిగఁ దొల్లింటిభీమకవి కాఁబోలున్.

ఈకవిచాటు పద్యములు సమకాలికులనుగూర్చిన ప్రశంసాపద్యములుగూడ మాకుఁ గొన్ని లభించియున్నవానిని వరుసగాఁ బ్రచురించెదము. రామచంద్రకవి నివాసము కృష్ణామండలము నందిగామతాలూకాలోని గొట్టుముక్కల. కాశ్యప గోత్రము. కవికాలము గ్రహించుటకు గ్రంథాధారము లంతగా లభింపలేదు. కవివంశీయులవద్దనుండి వ్రాయించి

తెప్పించినసనదు కొంతవఱకాధారము కాఁగలదని యిట నుదాహరింతుము.

"శ్రీమత్సకల గుణసంపన్ను లయ్ని శ్రీమహామ్మేరుస మానధీరులయిన దేవళ్రాజు వెంకటాచలంకు నారయ్యా గారు దండం స్న ౧౧౭౯ ఫసలి॥ మ॥ పెదమద్దాలి॥ వ॥ వుయ్యూౄరుతాలూకు దిట్టకవి రామచంద్రుఁడిగారి మాన్యము హా॥ సా॥ పంట్లకు సాలాబాదుచొప్పున సర్వదుంబాలా శెలవు యిచ్చినాము. మహాస్నులు కమూమిషు చేయించ్కొని కొంచ్చపోనియ్యావలెను. వికృతినా॥ సం॥ జ్యేష్ట శు ౨ నారయ్యవ్రాలు"

ఇది నూజవీటిసంస్థానోద్యోగి కవిమాన్యము ఫల సా[illegible]మము విషయములో తాణేదారునకు వ్రాసిన యాజ్ఞాపత్రము. ఇట్టివె ఫసలి ౧౧౬౭, ౧౧౬౯, ౧౧౭౦ లోనివిగూడ కవివంశీయులవద్ద మేము చూచి యున్నారము. ఇపుడు 1334-వ ఫసలీ కావున మనకు లభించినవానిలో మొదటి యాజ్ఞాపత్రము ఫసలి 1168 సం. సనదు ఇప్పటి 166 సంవత్సరముల క్రిందఁ బుట్టియుండును. కవి యప్పటికి 20 సంవత్స రములవాఁడైనచో కవిజన్మకాలము క్రీ. శ. 1731 ప్రాంతములయం దై యుండును.

కవిగ్రంథరచనకాలము సమకాలికులను జీవిత మునుగూర్చి ప్రత్యేకించి వ్రాయనున్నారముగావున నిందు విరమించితిమి.

ఈశతకమునందలి భావములు సరళముగ హృదయంగమముగ నున్నవి. ధారయు నిరర్గళముగ నున్నది. ఇట్టి యుత్తమశతకము కవివంశీయులగు విజయరామశాస్త్రులవారు తాళపత్త్రగ్రంథములనుండి చిరకాలముక్రిందట నెత్తివ్రాసిరి. అందుఁ గొన్ని స్ఖాలిత్యము లుంటచేఁ గవ్యభిప్రాయానుగుణముగ సవరించి శుద్ధప్రతి నేర్పఱచితిమి.

ఈకవికృత గ్రంథములన్నియు ముద్రణమునకు నొసంగి శుద్ధప్రతి పీఠికవ్రాయుటకు మాకవకాశము కల్పించిన కవివంశీయులగు దిట్టకవి సుందరరామయ్య శర్మ పాకయాజిగారును, శతకసంపుటములలో నీయ మూల్యగ్రంథముఁ జేర్చిన శ్రీవావిళ్ల వేంకటేశ్వర శాస్త్రిగారును ఆంధ్రులకృతజ్ఞతకుఁ బాత్రులు.

నందిగామ. 20-4-25

ఇట్లు భాషాసేవకులు
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీరస్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవిప్రణీత

మహిషాసురమర్దనిశతకము.

ఉ. శ్రీవనితాసరస్వతులు చిత్తమెలర్పఁగఁ గ్రేవలన్
భవ, ద్భావమెఱింగి సేవనెఱపన్ సురపంక్తి
భజింప లోకముల్, వావిరి నేలు నీకు నను
వారము మ్రొక్కెద హృద్యపద్యగ, ద్యావళి
నామతించి మహిషాసురమర్దని పుణ్యవర్ధనీ. 1

ఉ. ఔనని యాజగజ్జనకుఁడైన మహేశునకంటె
లెస్సగాఁ, బూని సమస్తలోకములు పోషణ
జేసెడి తల్లివౌకదా, జానుగ నన్ను షణ్ముఖుని
చాడ్పున మన్ననసేయవమ్మ నీ, కానతిసేతునమ్మ
మహిషా... 2

ఉ. తారకపర్వతాగ్రపరితఃపరిపుష్పితసత్కదంబకాం
తారసభాంతరస్థలసుధాకర రత్నమృగేంద్రపీఠి
పైఁ, జేరి జగంబు లేలుశశిశేఖరగేహిని వైన
నిన్నుఁ జె, న్నార భజింతునమ్మ మహిషా... 3

చ. అమరులు నీకు సైన్యతతు లాగమముల్ స్తుతివంది
పాఠకుల్, రమ చెలికత్తె శారదచిరంటి సురా
లయముఖ్య సర్వలో, కములకు నీవ యీశ్వరివి

కావున మ్రొక్కెద నీపదాబ్జదా, స్యము దయ
సేయవమ్మ మహిషా... 4

చ. శుభములొసంగ సత్కరుణఁజూడ నిఁకెవ్వరు
నీకెచెల్లు వి, శ్వభరిత యోకదంబ వనవాసిని
యోసువికాసినీ నిజం, బభినుతిఁజేతు నీపదము
లాత్మఁదలంచి యహర్నిశంబు నా,కభయమొసంగు
మమ్మ మహిషా... 5

చ. అకలుషవృత్తి నిన్ గొలుచునంతనె యెంతటి
వానికైన న, మ్మికజనియించి కష్టముశమించి ఫలిం
పకయున్నె మేలుమేల్, ప్రకటసుఖంబు కంబుసు
గళాబగళా యఖిలాండకోటినా, యకివిగదమ్మ
మహిషా... 6

చ. నిమిషముమాత్ర మింతె మది నిన్నుఁదలంచిన
వాని కెన్నఁడున్, శ్రమజనియింప దెన్నఁడు
సుఖంబుగ సన్మణిపీఠి నిల్పి తా, నమితసువర్ణపుష్ప
ముల నర్చనఁజేసెడు పుణ్యమూర్తిభా,గ్యము
తరమా నుతింప మహిషా... 7

ఉ. నీసరివేల్పులేవె మఱినిన్మదినమ్మినవాని కెన్నఁడున్,
లేసరపోవ దెన్నఁడును విశ్రుతసంపద యోకదం
బసం, వాసిని యోమదంబ ననువారము నీకరు
ణారసంబుఁ జే,రాసయొనర్చినాఁడ మహిషా...

చ. దమికులమర్చికావళి కదంబవనంబు నివాసమిందు
ఖం, డము తలపువ్వు భూషణ మనంతుఁడు చేతు
లకుం ద్రిశూలచ, క్రములును బ్రహ్మదండభిదు
రంబులుసాధనముల్ మహోగ్రసిం, హముగద
వాహనంబు మహిషా... 9

ఉ. ఆసరసీజనేత్ర హారహాటకగర్భుల కెన్నరానినీ,
వాసిదలంచిచూడఁగ నవాఙ్మతి మానసగోచరం
బగునె, నీసరిమేటి నీవెకద నీకొకలక్ష్యమె చండ
ముండభం, డాసురఖండనార్తి మహిషా... 10

చ. శరణని వేఁడినాఁడ ననుసాదు మటంచుఁ దలంచి
నాఁడ నీ, వరతనయుండనౌట నను వారము
నెమ్మది నమ్మినాఁడ నుం, దరకరుణాకటాక్షకలితా
లలితాలలితారిగర్భసం, హారవికటాట్టహాసమహి
షా... 11

ఉ. ఎక్కడవాఁడవే వనక యించుక నీకరుణారసంబు
నా, దిక్కునఁ బాదుకొల్పి ప్రణిధిస్థితిగైకొని
రిక్కలోవిడం, ద్రొక్కవె యిక్కుదోయములు?
మ్రొక్కెద మ్రొక్కెదఁ బెక్కుమాఱు లో,
యక్క భరింపవమ్మ మహిషా... 12

ఉ. జన్యత నా యెడంగలదు సత్యముగా జననీ ప్రభా
వన్యా,జన్యము నీవుదాల్పు మిఁక సంశయమేటికి

నీకృపాప్తిచే, ధన్యుఁడనైతి నీమృదుపదంబు
నమ్మినవాఁడనైతినీ,కన్యుఁడఁగానుసుమ్ముమహిష

ఉ. ఎల్లిదమేల యమ్మ కృపయేర్పడ మార్పడఁ జూ
నట్టినా, తల్లివి నీవెగాన బహుధా భవదంఘ్రు
నాశ్రయించె నా, యుల్లము నెల్ల వేలుపు
నొల్లక వేల్లితఫుల్లమల్లికా, హల్లకనీలవే
మహిషా...

ఉ. ఎవ్వనిపట్ల నీకరుణ యించుకగల్గునో వా
న్నెఱా, నివ్వటిలుఁ సిరుల్ యశమునిం
కృతార్థతగల్గు శాత్రవుల్, దవ్వగుచుండ్రు స
ముగదాయిది కావున నిన్నెగొల్తునో, య
నిరంతరంబు మహిషా...

ఉ. పొందుగ స్తన్యపానపరిపూరితుఁడై గుహుఁ
బ్బి ముందఱఁ, జిందులుద్రొక్కఁ దన్ముఖశశిం
ముద్దొనరించి మానసా, నందముతోడఁ గ
నెడినాఁటిదయాధృతి నాపయిఁ విని, వ
మొనర్పవమ్మ మహిషా...

ఉ. అమ్మలయమ్మ నీ వలరుటమ్ములవాఁ డగువాని
ల్చిరో, స మ్మలరారువెండిమలసామికి నే
సానివమ్మ నా, యమ్మగునీకు భక్తజనతావనవె
మలరాచపట్టినా, యమ్మవు నీవెసుమ్ము మహి.

ఉ నీమహనీయసత్కరుణ నిర్మలమౌగద నీప్రభావ
ముల్, స్థేమమెలర్ప సేవకవిధేయములౌగద
ప్రోవు మింక నన్నోమికచేసి యోలలిత యోభ్ర
మరాంబిక యోభవాని యోహైమవతీమదంబ
మహిషా.... 18

ఉ. మానుగ నీవు నీశ్వరుఁడు మత్పితృదేవతలైనఁ
జాలు మీ, కేను తనూభవుండనయి యింపుగ
మీకరుణామృతంబునే, బూనెడిసొమ్ము తెమ్మ
నుచుఁ బోరొనరించి గ్రహింతునమ్మ మీ, కానతి
సేతునమ్మ మహిషా... 19

ఉ. దక్షత నన్నపూర్ణయును ధన్యయశంబువహించి
కాశిలో, భక్షణసేయుఁ దం చమృతపాయస
మాశోనువారికెల్లఁ బ్రత్యక్షముగా నొసంగు
చుఁ బ్రియంబున లోకను లేలుశ్రీవిశాలాక్షివి
నీవెసుమ్ము మహిషా... 20

ఉ. ఫోలఁ గపాలమాలికలు బూని విభూతిధరించి
మించి శ్రీశైలమునందు శంకరునిసన్నిధిఁ బెన్ని
ధివోలె లోకముల్, పాలనసేతు వీవు ప్రతిభన్
భ్రమరాంబ యనం దనర్చి యో, శైలబిలార్చి
తాంఘ్రిమహిషా... 21

ఉ. తోరపుహేలచేఁ గనకదుర్గయనన్ బెజవాడ

లోపలఁ, జారుసువర్ణమూర్తివయి శైలతలం
బున నిల్చి కార్యని, ర్ధారణధర్మమర్మకు వరంబు
లొసంగినతల్లి నిన్నుఁ జె, న్నార భజింతునమ్మ
మహిషా... 22

చ. చలమున లంకలోపలను శాంకరినావిలసిల్లి రక్క
సుల్, గొలువ సమస్తలోకములఁ గూరిమినేలు
దువమ్మ చిన్నివె, న్నెలదొరపూవుపెన్నెఱుల
నెక్కొనుతల్లి తనూలతాజితా, త్యలఘుసువర్ణ
వల్లి మహిషా... 23

ఉ. తాళదళైకకర్ణికలు దాలిచి వేసలి చందమా
మయుఁ, వ్యాళకలాపముల్ చిఱుతవన్నియ
చీరెలు భూతిరేఖలుఁ, జాల నలంకరించు
కొని చక్కనిబొబ్బమెకంబునెక్కి వ్యాహ్యాళి
యొనర్చుతల్లి మహిషా... 24

చ. అమృతపయోధితీరమున నంచితకాంచనరత్నపీ
ఠిపై, నమరులుగొల్వ బిల్వవనమందు సురద్రుమ
మూలసీమ సంభ్రమమెసఁగఁ వసించి గరిమఁ
జగమేలుచునున్న నిన్ను నిత్యము భజియింతు
నమ్మ మహిషా... 25

ఉ. కోమలనీలవర్ణపటగుప్తనితంబిని వై సువర్ణరే
ఖామహనీయతాళదళకర్ణికనింపుదలిర్పఁబూని సో

ద్ధామధృతిన్ జగత్త్రయము ధన్యతనేలెడుతల్లి
నీవెకా, శ్యామలనాఁదలిర్చి మహిషా... 26

ఉ. సంకుమదాభిచర్చితకుచద్వయ యోరమణీయర
త్నతా,టంకని యోనిశాకరవిడంబనకృన్ముఖబింబ
యోమహే, శాంకవిభూషణాంగి భవదర్భకు
నం గరుణించుపట్ల ని,ట్లంకిలి సేయు టేల మహి...

ఉ. లాలితరత్నవీణ నుపలాలనఁ జేయుచు మందహా
సయు,క్తాలపన్నైకగీతముల నర్మిలిఁ బాడుచు శంభు
సన్నిధిన్, జాలవిలాసమొప్ప సురసంజలరంజిల
నాట్యకేళిచే, హాళిదనర్చుతల్లి మహిషా... 28

ఉ. స్వాదురసాప్తిగీతములు సల్పెడు వేళ విలాసవై
ఖరిన్, మేదుర నీపపుష్పపరిమిశ్రితచందనపుష్ప
మాలికల్, మోదముచే ధరించి నయముం
బ్రియముం బ్రకటించి శంభుచే, నాదృతిఁగాంచు
తల్లి మహిషా... 29

ఉ. ఆతతసత్కృపాప్తి ననునాదృతిసేయఁగదమ్మ శే
ఖరీ, భూత సుధాంశుబింబ పరిభూషితచూళిక
వైనశ్రీజగ,న్మాతవు నీవు శంభుఁడెసుమా పితవేద
ములట్లుపల్కు నా,హా తలిదండ్రులందు మహి...

ఉ. కామమహీపతిస్ఫురితకార్ముకరూపవిరాజమానసు
భ్రూ మహనీయవల్లికకుఁ బుష్పమనన్ గమనీయ

రోచనో, ద్దామలలామ మాస్యమునఁ దాల్చిననీ
మహనీయమూర్తినే, నామతి సేతునమ్మమహి...

ఉ. మంజులఫాలికాకలిత మౌక్తిక కాంతులసంతతుల్
నెఱా,రంజిలుగండభాగముల వ్రాసినకస్తురి గ్రాలు
తేంట్లమ్రోఁ, తం జిగిమైనతంత్రి నినదంబునగీతము
లుగ్గడించునీ, కంజలిసేతునమ్మ మహిషా... 32

ఉ. తావల మొప్ప వల్లకిని దంత్రులగోటను మీటు
నప్పు డెం,తో వెస గర్ణభూషణము లుయ్యాల
లూఁగఁ గ్రమక్రమంబునన్, గేవలమాధురీమ
హితగీతులఁ బ్రీతుని జేతు వీశ్వరున్, పావని
శుద్ధిగూర్చి మహిషా... 33

ఉ. దివ్యసురామదోచ్ఛలిత దీర్ఘదృగంచలమైనమో
మునన్, నవ్యములైన మోదకకణంబులు దోఁచె
ననం దనర్చి సం,భావ్యము లైనముత్తెము
లభాసిలు ముంగరగల్గుతల్లి నీ, వవ్యయమూర్తి
వమ్మ మహిషా... 34

చ. నలువున మందమందమగునవ్వున ముమ్మరమైన
మోమునన్, సలలితమౌక్తికాప్తిఁదగు సద్రద
పాళికిఁ బాటలచ్ఛద,చ్ఛలనతఁదాల్చి వీడియపుఁ
జాయల వాతెఱసొంపు బెంపునిం,పలరెడుతల్లి
వీవ మహిషా... 35

ఉ. ఆకమనీయదివ్యనవయౌవన చంద్రకళోదయంబు
చేఁ, బ్రాకటలీలయౖ జలధిపై కొనఁ దత్పరిదృశ్య
కంబు బింబోచ్చకవదాత్మకంధరము బొల్పెసలారఁ
దనర్చుతల్లి నీ, యాకృతిసంస్మరింతు మహిషా...

చ. విలసితరత్నముద్రికలు వ్రేళ్లధరింపఁ దదీయదీధి
తుల్, వలకొని సాంధ్యరాగములధర్మముఁ దాలి
చి కెంజిగుళ్లలీలల నఖపంక్తికిం జిలుగులత్తుకగాఁ
గళలుబ్బుతల్లి న న్నలరఁగఁ జేయవమ్మ మహి
షా... 37

ఉ. మేదురరూపయౌవనసమృద్ధియనం దనరారువా
ర్ధికిౕ, ఖోదవుఁబూఁతగల్గు చనుగుత్తులవ్రేగునఁ
దూఁగుకొనుపై, ఖేదములౌతరుల్ తరళవీచులు
గా విలసిల్లుతల్లి నన్నాదుకొనంగదమ్మ మహి
షా... 38

చ. పరగ గభీరనాభి యనుబావికిఁ గ్రేవఁ దనర్చు
నాచుక్రాం, బొరయననొప్పు నాయుదరభూషణ
మైవిలసిల్లుసత్కటీ, నిరుపమసూత్రనిక్వణాన నిర్జిత
మారగుణార్భటీ మనో, హరనిధి వైనతల్లి
మహిషా... 39

చ. చెలువుగఁ బద్మరాగములు చెక్కినచక్కని మేఖ
లకౕ సముజ్జ్వలమగుశ్రోణిచేఁ గనకశైలనితంబ

ము ధిక్కరించి పిక్కలచెలువంబుచే మరునికా
హాళకాండధులన్ హసించుదో,హలతఁగలట్టితల్లి
మహిషా... 40

చ. వికసిత కింశుకప్రసవవిశ్రుత తామ్రపటాభిగుప్తస
క్థిక మృదుభావలక్ష్మిపరికీర్తిత కుంకుమపంకలిప్త
హా,స్తికకరలక్ష్మిఁ గేర శివదేవుని గేహిని వైనలో
కనా,యకివిగదమ్మ యమ్మ మహిషా... 41

చ. జయజయ దేవతామణివిశాలసమంచితపీఠవా
సినీ,జయజయ గంధసారఘనసారసుధారసమంజు
భాషిణీ,జయజయ శంకరార్ధతనుసంగవిలాసిని భా
స్వరాప్సరో, హయముఖసన్నుతాంగి మహి
షా... 42

చ. జయ జనయిత్రి శోభనవిశాలసుగాత్రి తుషారవ
చ్ఛిలో, చ్ఛ్రియవరపుత్రి నిత్యజలజప్రసవాంచిత
నేత్రి సత్కృపా, నయరసపాత్రి నిన్నిఁక ననార
తముం భజియింతు నన్ను న,వ్యయదయఁ జూడ
వమ్మ మహిషా... 43

ఉ. ఆదరమొప్ప శంకరుని యర్ధశరీరము నాశ్రయిం
చి భా,గ్యోదయలీల మాధవునిసోదరివన్న ప్రసిద్ధి
గాంచి య,ష్టాదశపీఠముల్ భువిప్రసన్నత కెక్కి
జగంబులేలు న,య్యాదిమశక్తివీవె మహిషా...

ఉ. సోదరి వంబుజాక్షునకు శూలికి నేలికసాని వమ్మ
హా, వేదికి ముద్దుకోడలవు విఘ్నపతిప్రియమాత
వెన్న౯, గా నీదయ చేఁగదా నిఖిలనిర్జరకోటులకుం
జయంబు న, న్నాదృతి సేయవమ్మ మహిషా...45

ఉ. తోరమెలర్పఁగాఁ గనకదుర్గయన౯ బురుహూ
తికాంబనా, నారయ జోగులాంబ భ్రమరాంబ
యన౯ మొదలైనలీల లిం, పార వహించి కాంచి
మొదలైనపురంబులనిల్చి విన్నపం, బారసి ప్రోతు
వమ్మ మహిషా... 46

చ. ఘనముగఁ గాశికాపురిని గాంచిన నుజ్జయినిం?
బురాపురం, బున బెజవాడలోనఁ బరిపూర్ణకృపా
రసపుణ్యమూర్తివై, జనసుతకీర్తిచే నిలుచుచా
డ్పున నాహృదయంబునందు నీ, వనయము నిల్వ
వమ్మ మహిషా... 47

ఉ. హారిబలప్రభావమున హైమవతీ బగళాముఖీ
ప్రచం, డారణ్యభైరవీ ప్రముఖనామముల౯ నవ
కోటిరూపముల్, ధీరతఁ దాల్చి ముఖ్యముగ దీ
కొని లోకము లేలునట్టి కా, మారివధూటివీవు
మహిషా... 48

చ. అకలుషపారిజాతనగ మల్లిన మొల్లపునాగవల్లి
నా, సుకరముగాఁగ శంభుని విశుద్ధశరీరము

గౌఁగలించి వ్యజ్రకళను శక్రనీలమణి ప్రభ్యిసరీతిఁ
దనర్చునిన్ను బ్రహ్మాకుఁ దరమా నుతింప
మహేశా... 49

ఉ. చేకొని నీసతీత్వము ప్రసిద్ధిగ సార్థతదాల్చఁ బ్రా
ణనాథాకృతి నాశ్రయించుతటి నర్మిలిలోఁగు
దు వంతకంత స్వల్పాకృతిఁ బూని దీనికి మహాం
బునిధిఁ జలజాప్తజాప్రవాహాకృతి సాక్షిగాదె
మహేశా... 50

చ. ముకురము కేలఁ బూని నిజమూర్తిసమాశ్రితస
త్స్వరూపభావకము పరీక్షఁ జూపి మగవారలస
న్నిధి నాఁడువారియో, మిక యది యెంతమాత్ర
మని మేలపుమాటలచేతఁ బ్రాణనా, యకు నల
రింతువమ్మ మహేశా... 51

ఉ. శోభితమా జపస్ఫటికసూత్రముద్రిప్పుదు పుస్త
కంబు లీలాభృతయోగదండమువిలక్షణ మొప్పఁ
గదంబవల్లికో, ల్లాభము క్రింద నాత్మకమలంబునఁ
దారకనామమంత్ర మ్యాహా భజియింతు వమ్మ
మహేశా... 52

ఉ. ప్రేమదలిర్ప నందియును భృంగి మొదల్ గవనాట
సిద్ధు లు, ద్దామత నాడఁ జూచుచుఁ బృథగ్విధిఁ
జూతువు మూఁడులోకముల్, నీమది లోకరక్ష

ణవినిద్రము భక్తజనావనక్రియా, యామదయా
భిరామ మహిషా... 53

చ. ఇభముఖకార్తికేయులను నిద్దఱు పుత్త్రుల పిమ్మ
టన్ భవత్ప్రభవుఁడ లాఁతిగాఁ దలఁపఁ బాడి
యె తల్లివి గావునన్ సదా, విభవము వేఁడినాఁ
డఁ గనువిచ్చి కనుంగొనికొమ్మటంచు నా,యభి
మత మీయరమ్మ మహిషా... 54

ఉ. వేదపురాణశాస్త్రములు వేయుముఖంబుల నిన్
భజించు న,వ్వేది యెఱుంగఁజాలఁ డతివిశ్రుత
మైనభవత్ప్రసాద మా, పాదన మాచరింతువు
కృపారసదృష్టిని గారవించి యిం,ద్రాదులకున్
శుభంబు మహిషా... 55

ఉ. లోక మనేకలీలల విలోభము లేక భరింతు వా
శ్రితో,త్సేకశుభంబు నీకరుణచేత ఫలించుచు
నుండు దేవతా, నీకము నీకుటుంబ మిదినిక్కము
నిన్నుభజించుపట్ల న,వ్యాకులబుద్ధినిమ్ము మ...

చ. సురలకు జీవకఱ్ఱవు త్రిశుద్ధిగ మానిజనాళికిన్
సుధా,సరసివి దీనపోషణవిచారము నీకుస్వభావ
సిద్ధమై, పరగినచిహ్న మాఁగద ప్రసన్నవు నీవనిన
మ్మినాఁడ న,న్నరసి భరింపవమ్మ మహిషా.... 57

ఉ. ముప్పదిమూఁడుకోట్లసురముఖ్యులుమానులు చేరి

కొల్వ కటా, తెప్పల సత్కృపారసము నింపుచు
సంపదలిచ్చుతల్లి ని,న్నెప్పుడు సంస్మరింతు ప్రియ
మేర్పడ వన్నన సేయవమ్మ మా,యప్పవు నీవ
సుమ్మ మహిషా... 58

ఉ. ఈధరణీతలంబున నిం కెవ్వరు సత్కరుణానుభూ
తిచే, సాధులబ్రోచుసాధకులు సత్యము మజ్జన
యిత్రివైతి వో, భూధర రాజపుత్త్రిమణిభూషణ
భూషితసన్నుతాంగి వి,ద్యాధర పూజితాంఘ్రి
మహిషా... 59

ఉ. నీమహనీయతేజ మదినీరజబాంధవు నిగ్రహించు
నీ, తామరసప్రసూనముఖధన్యత జాబిలి మేల
మాడు నీ,భూమదయారసం బమృతపూరము నే
రము లెంచుచుండు నో, శ్యామలకోమలాంగి
మహిషా... 60

ఉ. మిక్కిలిసత్కృపక్ దృణము మేరువుచేసెడితల్లి
వౌటచే, నక్కట పెక్కుసంపదల కాసయొనర్చి
తినమ్మ మ్రొక్కుటల్, నిక్కముసుమ్మ నీచరణనీ
రజముల్ శిరసావహింప నా,కక్కఱసొమ్ములమ్మ
మహిషా... 61

ఉ. కారణమూర్తివీవు మురఘస్మరసోదరి నీకృపారస
స్ఫారనిరీక్షణస్థితి. నభశ్చరకోటులు వృద్ధిగాంతు

రిం,పారఁగ నీవయెద్దడ మహర్షులకెల్ల నిరంతరం
బు నీ,హారకుభృత్కుమారి మహిషా... 62

ఉ. బంధురతారహారచయభాసితకంధర యోమదం
బ యో,సింధురయాన యోమణివిశేషకలాప
లసద్భుజాగ్ర యో,గంధిలపుష్పదామపరికల్పిత
కైశిక యస్మదీయభా,వాంధత మాన్పవమ్మ మ
హిషా... 63

ఉ. దేవకుటుంబినీమణులు దిక్పతికాంతలు మ్రొక్కి
చెక్కులన్,వావిరివ్రాయుపత్రికలవశ్యము సస్య
మటన్నశంకచే, భావనసేయు నిర్లగలపాదనఖేం
దువులొప్పుతల్లి ర,మ్మా వనటల్ నశింప మహి...

చ. హరిహయముఖ్యదిక్పతు లహర్నిశ మానతి
సేయఁ దన్మనో, హరమకుటాగ్రవజ్రఘృణు
లర్ఘ్యము పాద్యము గంధ మక్షతల్, నెరివిరు
లంచుఁ జాలఁ గరుణింతువు నమ్మినవారిపట్ల నీ,క
రమర లేదు సుమ్ము మహిషా... 65

చ. మహతివహించి నారదుఁడు మంధరమధ్యమతార
కంబులన్, బహుళములైనగీతములు బాడఁగ
నచ్చరలాడఁగా శుభా,వహముగ నోలగంబమరి
వత్సలతం జగమేలుతల్లి ని, న్నహరహముం
భజింతు మహిషా... 66

చ. వినుతముకుందకుందముఖవేష్టితవై యమరీభుజం
గశోపన లిరువంకలంగొలువ భైరవసేవితవై
తనర్చి హెచ్చినకృప సింహాపీఠికవసించి జగత్త్ర
యమేలుతల్లి నిన్ననుదినమున్ భజింతు మ...

చ. వరుసదలిర్ప తారకులు వామమొదల్ గలశ
క్తులున్ సముద్ధురగతి సప్తమాతృకలు తుంబు
రునారదముఖ్యులున్ భవచ్చరణము లాశ్ర
యింప ననిశంబుఁ గుతూహలలీలచే మనోహ
రత వహించుతల్లి మహిమా... 68

చ. సకలవచోవిశారదము చంచుకళాజితబంధుజీవకిం
శుకము శుకంబు పాణిపయి శోభిలి చాటువులు
గ్గడింపఁ దత్ప్రకటితవాక్యమాధురికి భావము
నన్ ముదమందుతల్లి నిన్నకలుషభక్తిఁ గొల్తు
మహిమా... 69

ఉ. కారణమీవమాకు మముగావు మటంచుఁ దలం
చినంతనే ఘోరరణస్థలిన్ దనుజకోటులగీటణఁ
గించి మించునీశూరత యేమిచెప్ప బలసూదన
ముఖ్యుల నిర్వహించి చెన్నారఁగఁ జేసినావు
మహిమా... 70

ఉ. ఊర్జితసంపదల్ ప్రియమునొంద నొసంగి దయా
రసైకసమ్మార్జన మాచరించి నను మన్ననసేయఁ

గదమ్మ సర్వథా, వర్జితకల్మషుండనయి వర్ధిలఁ జేయఁ
గదమ్మ సాత్వికో, పార్జితకీర్తులిమ్మ మహిషా...71

చ. అమర భవత్పదాబ్జముల కానతులై నుతిసేయు
వారికిన్, సముచితధర్మసంగ్రహణసత్వవిచారప
రోపకారకా, ర్యముల యెడాట మందు ననయం
బు జయంబులెగాని యంతరా, యములివిలేవు
సుమ్ము మహిషా... 72

ఉ. ఎంతని సన్నుతింతు నిఁక నేగతి నీపదపల్లవంబు
ల, ర్చింతు భవత్కృపారసవిశేషము లేగతిఁ గాం
తు జాడ్య మిం, తింతనరాదు నామది కహోసహ
నంబు వహించుభారకం, బంతయు నీదె సుమ్ము
మహిషా... 73

ఉ. మందుఁడ భావిదర్శనసమర్థుఁడఁగాను భవత్ప్రభా
వముల్, పొందుగ సంస్మరించుటకు బుద్ధిదలిర్పదు
జ్ఞానహీనుఁడన్, నందనుపట్ల తల్లి కొక నాఁడును
నేరము లగ్గమౌనె నా, యందును నట్ల నీవు
మహిషా.... 74

చ. ఖలులకు వేయుసంఖ్యలముఖంబులు వేయుభుజా
యుతం బసం, ఖ్యలుకరవాలముల్ గలుగఁగన్పడు
చుందువు శిష్టకోటిచూ, డ్కుల కమృతస్వరూప
ము కడుం బ్రకటింతువు సత్కృపన్ ద్వివిధా, య
లరెడుతల్లి వీవు మహిషా... 75

ఉ. ఈత్రిజగంబు లేలుటకు నీశ్వరి వీవు విమర్శనీ
యగా, మాతృకవీవు సంతతికి మానులు వేల్పు
లు నీప్రభావముల్, నేతురె సన్నుతించుటకు
నీవిభుఁ డాదిమదైవమూర్తి నీ,ఖ్యాతిమహాఘ
నంబు మహింపా... 76

ఉ. అప్రతిమాభిమాననిధివర్ధులకర్థ మొసంగుపట్ల నీ,
సుప్రథితప్రభావగుణశుద్ధికృపారసమిశ్రితంబు వి,
శ్వప్రభువామభాగమున శాశ్వతరీతిఁ జరించు ని
త్యసత్యప్రసవాంబ వీవు మహింపా... 77

చ. అనిమిషకోటికై రణసహాయముగైకొని నిల్చి జి.
హ్వాచే, దనరఁగ రక్తమూర్పుఁగొని తత్పునరుద్భ
వరీతి మాన్పుచుఁ, సునిశితదంతకోణముల శుం
భనిశుంభుల ద్రచ్చినట్టిని, న్ననిశము సంస్మరింతు
మహింపా... 78

ఉ. భానుఫలంబుగాఁ దలఁచి పావనిమ్రింగి తదుష్మఁ
గ్రాగుచుఁ, గ్లానివహించి వ్రాలునెడఁ గంధి
నెదుర్కొని పట్టి ఱొమ్మునఁ, బూని తనూజుఁ
డంచుఁ జలముఁ బలమిచ్చి కృపం బయోరసం,
బానఁగ నిచ్చినట్టి మహింపా... 79

చ. భృశకలితైకభక్తి నినుఁజేర్కొని పూజలొనర్పఁ
దన్మనోఁ,వశత వహించి పుత్త్రుఁడనువత్సలభావము

నించి మించి ప్రాయశముగఁ గాళిదాసుని మ
హాకవిగా నొనరించినట్టినీ, యశము నుతింతునమ్మ
మహిషా... 80

ఉ. నీరధు లేడు నొక్కటిగ నిండినయంతటికన్న మి
న్నయై, పారములేని నీకరుణఁ బ్రస్తుతిఁ జేయఁద
రంబె యేరికిన్, సారగణాహిజాలమనుజవ్రజసం
చితసంపదాగమ, ద్వారము నీసమర్చ మహిషా...

ఉ. చిత్రవిచిత్రవైఖరులఁ జేకొని భక్తుల నావరించి
సర్వత్ర మహాత్మ్యధీత్వఫలవైభవకార్యవిశుద్ధు
లిచ్చుసా, విత్రియు నాసరస్వతియుఁ బృథ్వియు
వైష్ణవియున్ భవాని గా, యత్రియునాఁగ నీవె
మహిషా... 82

ఉ. అంబుధిసప్తకంబు బలమై జలముబ్బి జగద్వినాశ
మైనం బరికించి కంధరమునన్ బ్రియుఁ గైకొని
వారణాసి శూలంబునసుద్ధరించి ప్రబలస్థితి శాశ్వ
తవైన శ్రీప్రసూనాంబవు నీవు కావె మహిషా...

ఉ. ఏ యెడఁ జూచినం గలదె యింకొక ప్రాపకమర్థికో
టికిన్, బాయక తల్లివై సకలభాగ్యము లిచ్చిన నీ
వె యీవలెన్, శ్రేయములైన నీవె కులశీలవిశే
షములైన నీవె దీక్షాయువులైన నీవె మహిషా...

ఉ. కొండలపిండుదండిదొరకూఁతురి వై కరివేల్పు

తోడువై, తిండికిమెండుచేదుగలతెల్లనిసామికి
గేస్తురాలవై, దండిగ నాలుగైదుమెయిదాలువు
కోటులనీటుబూని బ్రహ్మాండము లేలుతల్లి మహి
షా.... 85

ఉ. ఎంచి తలఁ మెలంగుచెదలేటిని గొంచక మంచు
కొండవై, డించి తపంబుసల్పెడికడిందివిగావున
నీకు సాముమేఁ,బంచెడు వేల్పు డెందమనుపా
లకుళంబున నోలలాడురా, యంచవు సుమ్మునీవు
మహిషా... 86

ఉ. గంగయెడఁ విరాళి యధికంబగునీతని కంచు
నెంచి సర్వాంగములఁ సువర్ణనలినొచితిజూపి
సురల్ తరంగలీ,లం గనుపట్ట శూలికిఁ జలంబొ
నరింతువు నీ వగణ్యపు,ణ్యాంగనవౌగదమ్మ మహి
షా... 87

ఉ. ఉల్లమెలర్ప నిన్గొలుచుచుండెడిపుణ్యులపట్ల నె
వ్వారే,ప్రల్లదులై శఠత్వమునఁ బాపపుఁబల్కులు
పల్కుచుండ్రొ యా,కల్లరులఁ వధించుటకుఁ గ
న్నెఅసేయకమాన విజ్జగం,బల్లలనాడునట్ల మహి
షా... 88

ఉ. సన్నుతిసేయఁగాఁదరమె చక్కనికాటుకకంటి
చూడ్కి య, త్యున్నతమై కురంగము సముజ్జ్వ

లతం బ్రకటింపుచుండఁగాఁ, బున్నమచందమా
మవలెఁ బొల్చి పయోజములన్ హసించునీ,య
న్నువనెమ్మొగంబు మహిషా... 89

చ. ఘనమగుమీనరూపమునఁ గన్నులుకూర్మతచేఁ
బ్రపాదముల్, తనరుమృగేంద్రవృత్తి నవలగ్న
మునెన్నిన నెన్నునేమొ య,వ్వనజదళాక్షుఁడొ
క్కరుఁడు వారల కన్యలకెన్ననౌనె నీ, యనుప
మసౌష్ఠవంబు మహిషా... 90

చ. ప్రకటితవజ్రరేఖగలపాదతలంబునఁ గాసరాసు
రం,గకవికశృంగముల్ నురుముగాఁ దునుమా
డుచుఃద్రొక్కిపట్టిపా,యక మృగరాజునెక్కి
కొలువై యలరారెడినిన్నుఁ బూజసే, యక
యీకమాన నమ్ము మహిషా... 91

చ. హలకులిశాంకచిహ్నితము లంచితవర్తులశుద్ధపా
ర్ష్ణికం, బులు ఘనవిద్రుమోపమసముజ్జ్వలగుల్ఫ
ము లభ్రతారకా,కలితనఖాంకురంబు లభిగణ్య
ములైనభవత్పదంబు లిం, పలర భజింతునమ్మ మ
హిషా... 92

ఉ. దభ్రత యింతలేక సతతంబుభజింతు భవత్పదాబ్జ
ముల్, శుభ్రకళాకలాపపరిశోభితహాస్యముఖా
రవింద యో,విభ్రమహావభావరసవేల్లితసంభ్రమ

శాంభవాత్మ యో, యభ్రసమావలగ్న మహి
షా... 93

ఉ. ఆతతవేదశాస్త్రమహిమాన్వితులై విలసిల్లుకుం
భభూ, గౌతమముఖ్యు లేర్పఱుపఁగానరు నీవిల
సత్ప్రభావ ము, జ్ఞాతను నేను గాంచఁగలనా
దయచేసి కృతార్థుఁజేయు వి, ఖ్యాతికి నీవసుమ్ము
మహిషా... 94

ఉ. నీమహిమంబు లెన్నుటకు నీరజసంభవుఁడైనఁ
బూనలేఁ, డే మనుజుండ సత్యగుణహీనుఁడ దీ
నుఁడఁ బూననేర్తునే, మామకసాపరాధవిధి మా
న్పుటకెల్లను నీదెభార మో, హైమవతీమదంబ
మహిషా... 95

ఉ. అక్కమలాసనాదులకు నైనఁ బరీక్ష యొనర్పరా
ని నీ, వెక్కడ నీయశోజలధి యెక్కడఁ దత్తద
గాధశోధనం, బెక్కడ నాకు నెంచఁబడు టెక్క
డ యిట్లు నశక్యసాహసం, బక్కజమౌఁగదమ్మ
మహిషా... 96

చ. హరిహయశాఖిలేఖిని మహాంబుధి కజ్జలపాత్ర
భూతలాం, బరములు సంపుటస్థలులు పంకజసంభ
వమూర్తివక్త్రలే, ఖరిహరిదశ్వుఁ డట్లయినఁగాని
లిఖింపఁదరంబె నీమనో, హరగుణజాలసంఖ్య మ
హిషా... 97

చ. నిరతము నీకథామృతము నిశ్చలతన్ భజియింపఁ
గంటి నీ, చరణసరోరుహంబులకు సాగిలిమ్రొ
క్కులిడంగఁగంటి నీ, పరమదయారసప్లుతికిఁ బా
త్రుఁడనైతి నిఁకేమిశంక నా, కరయఫలించెఁ గో
ర్కి మహిషా... 98

చ. నిను వినుతింతునంచు నొకనిక్కువుమిక్కిలిసత్కృ
విక్రమంబునఁ బనిపూనినాఁడఁ జలమూని పిపీ
లికకొండఁదాల్పఁబూ,ననగతిగాదె యింతటికి నీ
కృప భక్తులపై సుధారసా,యనమునిజంబునుమ్మ
మహిషా... 99

ఉ. వారిజసంభవాద్యమరవర్గ మనర్గళలీల నీకథల్
ధీరత నాగమార్థఫణితిన్ నిరతంబు గృతుల్ ర
చింపఁగా, నే రచియించునల్పకృతి నీకిది గణ్య
మె యైనఁగాని నీ, కారయ తుల్యబుద్ధి మహి
షా... 100

ఉ. శ్రీరమణీవిశేషగుణచిహ్నితపీవుభవత్కృపాప్తిచే
ధీరుఁడ కశ్యపాన్వయుఁడ దిట్టకవీంద్రుఁడ రామ
చంద్రుఁడన్, గారవమొప్ప వృత్తశతకంబురచిం
చితి దీని సన్మణీ, హారముగా గ్రహింపు మహి
షాసురమర్దని పుణ్యవర్ధనీ. 101

మహిషాసురమర్దనిశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక.

సుప్రసిద్ధుఁడు దిట్టకవినారాయణకవి కీశతకకర్త యగురామచంద్రకవి కుమారుఁడు. ఈకవి సమగ్రజీవితము మహిషాసురమర్దనిశతకమునఁ జేర్చియున్నారము గాన నిందు దిఙ్మాత్రముగా నుదాహరించుచున్నారము. ఈ రామచంద్రకవికవిత నిర్దుష్టముగా నిరర్గళధారాశోభితమై మనోహరముగానుండును. ఇతనిగ్రంథము లింతవఱకు మాకీక్రిందనుదాహరించినవి మాత్రము లభించియున్నవి. ఇంకను బ్రయత్నించినచోఁ గొన్నిగ్రంథములు లభింపవచ్చునను నాసగలదు. 1.మహిషాసురమర్దనిశతకము, 2.గొట్టుముక్కులరాజగోపాలశతకము, 3.ఉద్దండరాయశతకము, 4.రఘుతిలకశతకము, 5. వాసిరెడ్డివారిచరిత్రము, 6. హేలావతిదండకము, 7. చాటుపద్యములు.

రామచంద్రకవి చిరకాలము వాసిరెడ్డివారిసంస్థానమునందు వేంకటాద్రినాయఁడువారి కాస్థానకవియై యుభయభాషాపండితుఁ డని పేరుగాంచెను. ఇతనిచాటుపద్యములఁ బట్టిచూడఁ గాలక్రమమున నాకాలమునఁ బేరుపడియున్న వెలమసంస్థానము లన్నింటిని జేరి ధనార్థియై రాజాశ్రయముతోఁ గాలముగడిపినటుల ద్యోతకము కాగలదు.

ఉద్దండరాయశతక కర్తయగు దిట్టకవిరామచంద్రకవి యిప్పటికినూరుసంవత్సరములక్రిందట నుండియుండును. ఇంతవఱ కీకవిగ్రంథములుగాని సుప్రసి

ద్ధమగునామముగాని యాంధ్రలోకము ఎఱుంగ కుంట పరితాపకరము.

రామచంద్రకవి నూజవీటిప్రభువుల సంస్థానము లోనిదగు మద్దాలి కేఁగి యటఁ గలయుద్దండరా యస్వామినిగూర్చి యీశతకమును రచించెను. శత కమునందు భక్తిరసము ప్రధానస్థానమునొందియు న్నది. శతకమంతయు జకారప్రాసముతోనున్నప్రాస స్థానములలోఁ గవివెదకికొనకక్రొత్తపదములను సంద ర్భశుద్ధిగా సమకూర్చి తనకవితాప్రాగల్భ్యము వెల్ల డించియున్నాఁడు. ఈశతకమునందలి పద్యభావము లుగూడ మనోహరభక్తజనహృదయాకర్షణముగాను న్నవి. ఈకవి సాహిత్యమందేగాక యద్వైతమతసి ద్ధాంతములందుఁ గూడ జితశ్రముఁడని యీశతక మునందలిపద్యములు చెప్పుచున్నవి.

మాకుఁ బూర్వతాళపత్రగ్రంథమును బట్టి వ్రా యఁబడినవ్రాఁతప్రతి జీర్ణమయమైనది లభించినది. ఇంక నుపేక్షించిన నీప్రతిగూడ నదృశ్యమగునేమో యని ప్రత్యంతరసహాయములేకున్నను ఎటులో శుద్ధ ప్రతి నొకవిధముగా సిద్ధపఱచి ముద్రణమునకు నొ సంగఁగలిగితిమి. ద్వితీయముద్రణమున శతకమును సర్వవిధముల సంస్కరింపవలెనని యున్నది.

నందిగామ. } ఇట్లు భాషాసేవకులు,
5-2-25 } శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవికృత

ఉద్దండరాయశతకము.

మ. అజకాంతన్ భజియించి భాగవతులం బ్రార్థించి
దండంబునన్, గజవక్త్రుం బ్రణుతించి తొంటిక
వులం గైవారముల్ చేసి ప్రేమ జోహా
ర్జోహారటంచు సాగిలిమొదన్ మద్దాలి యుద్దం
డరా, య! జయ శ్రీసువిధేయ! భక్తజనగేయా!
నిత్యభాగ్యోదయా. 1

మ. త్రిజగత్పూజ్యములైననీపదములర్థిన్ సేవ
గావింతు నిన్, భజియింతున్ నిరతంబు మ్రొ
క్కుదు మదిన్ భావించి కీర్తింతు సామజసంర
క్షక విశ్వాకారక హరీ మద్దాలి... 2

మ. భుజముల్ ఫాలమురంబు చేతులు పదంబుల్
భూమి మోయంగ సాగి జలూకాగతిచే
బ్రణామశతముల్ గిలింతు గైకొమ్ము ప్రేమ
జెలంగన్ భవదీయదాసుఁడఁ జుమీ మద్దాలి...

మ. వ్రజకాంతాహృదయేశ సన్మునిజనవ్రాతాత్మసం
వేశ నీడజరాజధ్వజపోషితేంద్రజనియాధప్రా
భవోపేత ధర్మజరాజ్యప్రతిపాదనాత్మయుత
శ్రీమద్దాలి... 4

మ. సజలాంభోధరతుల్య నైల్యకలనాచంచత్తనూ
ధామ శౌర్యజితామర్త్యవిరోధిభూమ విధిము
ఖ్యాదిత్యనుతత్రసో, మ జటివ్రాతనుతైకనామ
వహామాం మద్దాలి... 5

మ. భజనీయైకమహాబిదంబర పదాంభస్సిక్తహే
మాద్రి ధన్విజటాడంబర కాంచనాంబర సదావి
శ్వంభరా గోపసా, మజయానాహృదయాబ్జబం
భర నమో మద్దాలి... 6

మ. అజగవ్యర్చిత మౌనిచర్చిత సమస్తాదిత్యసంప్రా
ర్థితా, సుజనారాధిత తత్త్వబోధిత ముముక్షు
స్తుత్యశోభా వులో, మజిదశ్మప్రభ యుగ్రసేన
సులభా మద్దాలి... 7

మ. ద్విజరాజాంబుజమిత్రనేత్ర సకలాధిష్ఠానహృ
త్పాత్ర వారిజసంభూతనిజాగ్రపుత్ర కరుణా
బృందిష్ఠచారిత్ర వో, మజటాజూట సదాత్మ
మిత్ర నృహారీ మద్దాలి... 8

మ. రజనీవల్లభభానునేత్ర త్రిజగద్రక్షిష్ఠచారిత్ర

సీ,రజగేహైకకళత్ర భవ్యగుణపాత్రా నన్ని
కఁ నీచక, ర్మజపత్వంబులఁ బాపి ప్రోవఁగదె శ్రీ
మద్ధాలి... 9

మ. ద్విజరాజధ్వజ దివ్యవందిత సనాదేదీప్యమానా
త్మ దేవ జగన్నాథ ముకుంద మాధవ హాకీ
వందారువృందార నవ్యుఁజనుఁ నిన్ను దయామ
యాత్ముఁడవయా మద్దాలి... 10

మ. గజరాట్ప్రముఖ నాథుఁగన్పడవె నేగన్గొందు నీపా
దపం,కజముల్ నీపవనారవిందమును నీక
న్దమ్ములుం గామసా, మజయంతాదుల గేరుచ
క్కఁదనముఁ మద్దాలి... 11

మ. రజతత్మోథర గేహసాధక భవద్రాజత్ప్రభా
వంబు ల,క్కఁజముల్ ద్రౌపదియార్తిచే సరసి
జాక్షా యన్నమాత్రానఁ శ్రీ,మడిగుల్లోత్తుఁగ
మానము న్నిలిపితౌ మద్దాలి... 12

మ. అజహత్ప్రాభవ తెల్పవే స్మృతి యవిద్యారూ
పవుంనువా, ఉజోరం వృష్టికి నంతరంబిడదు
తల్లోపంబులేకున్నభీ, మజరాయుః గ్రథనంబుజీవు
నకగుఁ మద్దాలి... 13

మ. విజయక్షేమదనీదయంగద దయావిర్భాతిసంసా
రవ, తుజపంకాంబుధు లింకిపోవుటకు నీసంసేవ

పేరింటి క్రీ,ష్మజగత్ప్రాణము కారణంబుగద
శ్రీమద్దాలి... 14

మ. వ్రజముల్ దామస ముజ్జగించి సినుఁ జీరం
దారిగల్పింపవే, రుజకాధారము పూతిగంధల
హారీరూఢంబు జంత్రంవుబో, మ్మజామీదేహ
ము దీనినమ్మఁదగునే మద్దాలి... 15

మ. అజరుద్రాదులు నిన్నుఁగొల్తురమరుల్ ప్రార్థిం
తురేప్రొద్దు నెల్లజగంబుల్ సృజియించుకర్తవు
దయాలంకారచిత్తుండ వాత్మజతుల్యంబుగనన్ను
బ్రోవుము కృపన్ మద్దాలి... 16

మ. వృజినంబుల్ హరియించి నన్నెపుడు సంప్రాప్తా
త్ముఁ గావించి నిన్, భజియింపన్ మతిబుట్టఁజేసి
కృపచేఁ బాలింపవే చందమామ జిగిం జేకొని
కల్వమొగ్గవలె శ్రీమద్దాలి... 17

మ. త్యజియింతున్ భవబంధముల్ మనములో
నర్చింతు నీపాదముల్, విజయంబందుదు మోక్ష
లక్ష్మివలనన్ వేమారు సంగ్రామకర్మ జరాసంధ
మదాపహారి నృహరీ మద్దాలి... 18

మ. గజఘోటీ ముఖసంపదల్ సతములా కా పీశరీ
రంబులే, నిజముల్ వ్యర్థములంచు రోసి ముని
మున్నెయైహికాగమ్యకా, మ్యజిగీషన్ భజి
యించి కాంచవలె నిన్ మద్దాలి... 19

మ. సృజియింపన్ సృజియించి మేలొసఁగ నిర్జింపం
బ్రజామానసాం,బుజవాంఛల్ సఫలం బొనర్ప
విఫలంబుంజేయనీవేని కా,మజగద్భారకమూల
కర్తవు భళీ మద్దాలి... 20

మ. సుజనత్వంబరిదేహిమత్తుఁడయి సంక్షోభింపఁగా
నేల ని,త్యజుగుప్సాస్పదమాజవంజవసుఖం బా
హాభవద్దివ్యనా, మజపం బేమర కాత్మనిల్పవలె
శ్రీమద్దాలి... 21

మ. యజనామ్నాయతపోజపవ్రతము లత్యంతంబు
వర్ధిల్లభూ,ప్రజ కానంద మమందమై పరగి సంప
త్పారిజాతంపుఁగొ,మ్మ జిగుర్పంగరుణించుకర్తవు
గదా మద్దాలి.... 22

మ. గజ మేదేశికునొద్ద శిక్షఁగనె సాకల్యంబుగాఁ
గుబ్జ యే, ద్విజు నాచార్యునిగాఁగఁజేకొనె భవ
ద్దివ్యామృతప్రాయ నా,మజపప్రాప్తికి సాత్వికంబె
గురువౌ మద్దాలి... 23

మ. అజనుఃశ్లాఘ్యసుఖంబు గైకొనెద భూయఃస్వా
యదానందనం, దజనీసత్వగుణస్ఫురత్స్ఫటికర
త్నంబందు మత్పూర్వక, ర్మజపారోచులలోఁ
గొనంగదవె శ్రీమద్దాలి... 24

మ. ధ్వజమై వాహనమై పతంగపతిగొల్వన్ బిల్వ

రాసెజ్జయందు జరీపుట్టముగట్టి కొలొ్వ
తోడ్తో చెంగటం గల్మికొమ్మ జతై నిల్వ జ
బులేలుదువు శ్రీమద్దాలి...

మ. యజమానత్వమొసంగి జ్ఞానశిఖియం దత్యం
త్కల్బిషం, బజరూపంబుగ వేల్వఁ జేయ
త్వదీయాంఘ్రిద్వయీభక్తిసో, మజలంబాని
త్రమూర్తినగుదుఁ మద్దాలి...

మ. వ్యజనచ్ఛత్రముఖోపచారకలన వ్యాపార
భక్తి వి,శ్వజనుల్ గొల్తురు నిఁసహిం
సురల్ స్వర్గంబునందుఁ బులో,మజతో ని
నివోలె నుర్వరపయిఁ మద్దాలి...

మ. ఇజగుంజెంది కుచేలుఁ డర్థియయి నిన్నీతింప
తేరఁ ద,ద్ద్విజవర్యుఁ ఫలితార్థుఁజేసితివి నిఁ
హీయనఁ నీకుభా,త్మజతుప్రాయముగాఁ గ
గుటరుదే మద్దాలి...

మ. నిజమాయఁ విధి వే గలంపఁ గలఁడే యింత
త్మతఁ నీవు వే,సృజనల్ చేసితి వెల్లవత్సవ
నిఁ శీలింపఁగాలేక బ్రహ్మ జితప్రాభవుఁడ
మత్తుఁడగుచుఁ మద్దాలి...

మ. అజమిళుం డొకవిప్రదాసి యెడ రతాస్య
డై కాలమెం,తజనంగాఁ దుది మోక్షమిచ్చి

యోనా రాయణాయంచు నాత్మజునిం జీరినదాన
శ్రీతమతివై మద్దాలి... 30

మ. విజనంబైనమహాటవిన్ శబరి యావిర్భూతస
ద్భక్తిచే, భజియింపఁ ఫలమీయ దానికిడవే
పుణ్యంబు శ్రీరామనా, మజనాధీశ్వరరూపధే
యమున మున్ మద్దాలి... 31

మ. నిజదాసానసాభిమానుఁడవయా నీ వాజిలో
సోమద, త్త్విజకేలూడిచి సాత్యకిన్ మనిపితత్యం
తంబు పాలింపు సా, మ్మజనింపంబడియున్న వేళ
కృపచే మద్దాలి... 32

మ. భుజవర్ష్యంబున ద్రోణిసుప్తవధకై బూనంగ
నీవెన్నిభూ, భుజులట్టుండఁ దోలంగఁదెచ్చితివి
నిన్ బూజించువారౌట ధర్మజభీమార్జున మద్ర
సూనులఁ బ్రోచన్ మద్దాలి... 33

మ. ఋజుతత్త్వం బెనిన్ భాసింపఁ ఖలు నాభృత్యాత్ము
గాఁ గూల్తువో, రజకుం డూడుట మల్లులీల్గుట
మదారంభంబు చేడాసి సా,మజముం ద్రుంగుట
కంసమూలనుగదా మద్దాలి... 34

మ. కుజనుల్ నిన్నుభజింపలేక తమకోర్కుల్ వేరు
గా గేరికే, రిజవుంబల్కులు బల్కుచుం జెడుదు
రన్వేన్ నారకావాసభ్,మజలూకాహ్వృతదేహుఁ
డై పరమునన్ మద్దాలి... 35

మ. రజతస్వర్ణముఖాఖిలార్థకృతగర్వగ్రస్తులై మత్తు
లై, బొజుఁగుల్ నిన్ భజియింపలేక తనువుల్
బోవన్ దమం బాత్మఁ గ్రమ్మ జముం జేరుదు
రెన్నిజన్మములకున్ మద్దాలి... 36

మ. అజరాధీశ్వరుఁ డైననీకు పరిచర్యల్ సేయఁ బ్రా
ల్మాలినం, బిజుగొట్టైన్ దువిముట్టఁ డజ్ఞునకుఁ
దద్విజ్ఞానహీనంపురి, మ్మజెడన్ నిన్ భజియింతు
రౌషధమిఁకన్ మద్దాలి... 37

మ. అజనాషాఢకమండలుల్ గమిఁటి ధర్మాయత్తులై
గౌతమీ,త్రిజగత్కారముఖాఖిర్షులు నిన్
బ్రేక్షింపఁగాలేరు ధ,ర్మజఘూంసుల్ దరిముట్టుట
ట్టులో యిఁకన్ మద్దాలి... 38

మ. కుజముల్ రాజసతామసంబులు త్వదంఘ్రిల్
గూర్చు మన్మానసాం,బుజమేల్లోలుఁ; పునర్భవైల
బిలతుగ్మోక్షంబు తన్వ్రత్యేయు,గ్మజయత్వంబు
వహించి సల్పఁగదె శ్రీమద్దాలి... 39

మ. గుజుగుంట్లం గడతేర్పలేని వెడకోర్కుల్
గోగుటల్ వట్టిఖే,షజముల్ వీటనశింప దక్షత
భవత్సం సేవసిద్ధింపుజా, ల్మజనశ్రేణికతత్ క్షతామ
యమరున్ మద్దాలి... 40

మ. అజరస్థాపితకల్పకంబవయి నుయాళ్యింపవే యా

యథోక్తజ నిన్నే నెదనమ్మినాఁడ నీక మత్కాలు
ష్యముల్ బాఱఁజిమ్మ జుగుప్సల్ బెడబాప
కర్తవు జుమీ మద్దాలి... 41

మ. గజవక్త్రుండు భుజంగమాధిపతి గంగాద్వీపినీభ
ర్తనీరజసంజాతుఁడు భారతీసతియు నీప్రాంచ
త్కథల్ బ్రేమసా, మజటాగానములన్ భజింతు
రెపుడున్ మద్దాలి... 42

మ. యజురాదిశ్రుతులెల్ల నిన్ బొగడు నాహాయంద్రు
నీకీర్తి కయ్యాజుడున్ భారతి నీదుతారకము
జిహ్వాగ్రంబులన్ మేనకాత్మజయున్ శంభుఁడు
దాల్చి పొంగుదురు శ్రీమద్దాలి.... 43

మ. విజితత్వాంబున నొంద దీషణదవావిర్భాతి
యో పెలాచతు, ర్భుజ తచ్ఛాంతికి తావకీనకరు
ణాపూరంపుఁబాలేటిచె, మ్మజుమీ నమ్మినవాక్షి
కాంబుద మిఁకన్ మద్దాలి... 44

మ. గిజిగాడెట్టులొ యట్లజీవుఁడును దద్దేహంబె దే
హంబు త,ద్విజ మాలోపల జ్యోతినుంచుకొని
యుద్దీపించునట్లే యజిహ్మాజగజ్జ్యోతిని నిన్నుఁ గాం
చవలెలో మద్దాలి... 45

మ. గజగండస్థలివోలె నెమ్మన మశక్యంబైన దుర్వాం
ఛవే,రిజిలందూ లెడుదీని మాన్పభవదంఘ్రిస్వర్ద్రు

మూలైకసీ, మజవాక్సృష్టికి నందనీయఁగదె శ్రీ
మద్దాలి.... 46

మ. గజపుష్పాంచితదివ్యదామములతోఁ గల్యాణచే
లంబుతో, భుజకీర్తుల్ మొదలైనసొమ్ముగమితోఁ
బొల్పారుసీలంపుబో, మ్మజిగిన్ గన్పడవయ్య మ్రొ
క్కులిడెదన్ మద్దాలి... 47

మ. స్వజనుంగా గరుణించి నీస్మృతుల కస్మన్నాథచే
తఃపశు, వ్రజముంజేసి యొసంగవే యివుడు
ప్రత్యక్షంబు తాపత్రయో, ష్మ జెడన్ త్వత్పదదర్శ
నాప్తి మనెదన్ మద్దాలి... 48

మ. అజపుత్రాదిమునుల్ భవన్మహిమ మేకాంతం
బుగాఁ గాన నో, టజముల్ జేరి జపించి కాన రతి
దాష్ట్యప్రక్రియాలబ్ధపా, ప్మజడీభూతుఁడ నేను
గాంచఁగలనా? మద్దాలి... 49

మ. అజరద్దీపినిగన్న పాదకమలంబాసించితిన్ జూప
వే, రజనీనాయక సోదరీరమణ యోరాజీవపత్రా
క్ష న, మ్మజుమీ దృశ్యము నశ్య మైహికమునన్
మద్దాలి... 50

మ. అజకంఠస్తనమై పరోపకృతి సేయన్ లేని మద్దేహ
య, ష్టిజనింపన్ ఫలమేమి దీనినిఁ గవిన్ సేవింపఁ
గై కొమ్ము జన్మజుగుప్సం బెడబాసిసార్థకముగన్
మద్దాలి... 51

మ. రజనింబోలె నవిద్య నెమ్మదికి నిద్రంగూర్చు
విద్యాసమృద్ధి జగచ్ఛుతుండపోలె తెల్వినిడుఁ
దవిజ్ఞానహైన్యత్రియా, మజనంజేయవె తెల్విఁ
గైకొనియెదన్ మద్దాలి.... 52

మ. విజితుత్పుత్త్రము సద్గురాప్తి భవ ముద్వేతంబుగా
నూతనాం, బుజసౌందర్యము లైననీదుపదముల్
బూజింతుఁ గారుణ్యభూ, మిజలాసారము నాప
యిన్ గురియవే మద్దాలి... 53

మ. అజ నీవర్ణనమబ్బు టెప్పుడో యనేహస్రోతమం
తంతఁడొం,కి జరంగెన్ గనుపట్టు నిప్పుడయినన్
గీర్తించి మైనిండభ, క్తజలం బుబ్బి స్రవింప మ్రొ
క్కులిడెదన్ మద్దాలి... 54

మ. సుజనుంగాఁ గరుణించి నామదికి సంశుద్ధిం బ్ర
సాదించి లో, కజనన్యాశ్రయవత్సవత్సశకటా
కారాసురద్వాదశా, త్మజరక్షింపవె మోక్షదాత
వయి శ్రీమద్దాలి... 55

మ. ప్రజిహావల్లికి సాంతుఁ దొరసిలు శేవన్ గర్వికిన్
సిగ్గుగాను జగత్పూర్ణుడవయ్య సాధుగుణభ
వ్యుం బ్రోతు వజ్ఞానధూ, మజగద్వాంధుఁడ నెట్లు
బ్రోచెదవో నన్ మద్దాలి... 56

మ. అజశృంగీకితవార్క ముష్టిఫలవాంఛాయోగ్య

సంసారమా, ధ్వజదుర్వాంఛలుమాన్పి యొ
క్కయెడ వేడ్కంబోలె నీదివ్యనా, మజప
బూనగ బుద్ధినియ్యగదె శ్రీమద్దాలి... 57

మ. గుజుగుంట్లెంతయుదీరకై హికవుసంకోచంబుచేత
గజీబిజిగా చింతలె పుట్టసాగనిఁకనిక్ జేర్కొం
టకె ట్లిట్టిచ, ద్మజుగుప్సం బెడబాపి సాఁగదె
శ్రీమద్దాలి.... 58

మ. గజబంధి న్నృపమానమై యిహ మసౌఖ్యప్రాప్తి
నొందింప సాఁగె జుగుప్సంబడఁజాల నింకభవం
ఘ్రిద్వంద్వసేవానికా, మజగన్మోహనబుద్ధి నాకొ
సఁగవే శ్రీమద్దాలి... 59

మ. భుజమధ్యంబున లచ్చి పార్శ్వయుగళిక్ భూ
మీళ లుప్పొంగ భక్తజనుల్ గొల్వఁగ నోల
గంబమరునిక్ గన్గొందుఁ గన్నార పో, మజటా
జూటనుతాత్మ కన్పడఁగదే మద్దాలి... 60

మ. గజమె ట్లట్లుగనేను కర్మఫలనక్రగ్రస్తతక్ బొం
ది యా, ధిజబాధంబడియున్నవాఁడఁ గరుణాధీ
నుండవై భావిజన్మజుగుప్సాతవస్థఁ బాపఁగదె
శ్రీమద్దాలి... 61

మ. మృజమున్మన్నగశుద్ధిదేలిచెద సామీ యొమిం
కక్ నీమహా, భజనాగాంగఝరీసంబోసఁగవే

బల్మాఱునుత్కల్మషా, త్మజపత్పాళనమాచరించు
టకునై మద్దాలి... 62

మ. భజమానత్వదుపాస్తిమగ్నమతినై భాసిలినట్లుఁ
సదా, భజనత్వం బొనఁగూర్పవయ్య సుమనోబృం
దాహృష్ట సద్భక్తిప్ర, ర్మజద్ధైర్యంబున ధిక్కరించెద
యముఁ మద్దాలి... 63

మ. విజితాయాసముగాఁగఁ బంచదయ నిర్వ్యథాప్తి
గా జీవనం,బు జగద్వందితయుష్మదంఘ్రిభజనా
పూర్ణంబుగా నిర్మలా, త్మజటివ్రాతనుతాత్మ నా
కొసఁగవే మద్దాలి .. 64

మ. గిజిగిట్లాడెడిదీనతఁ బరులకై కేల్సాచు కాని
నీ,కు జత్రై మ్రొక్కడు దీనికి త్తిరిపెవుంగోరంట
ముఁ పేరి పా, మజిలాయించుటమాన్పు మ్రొ
క్కులిడెదఁ మద్దాలి... 65

మ. విలసత్క్షీరరసానుభూతివలె నీవిఖ్యాతిఁ గీర్తింప
నిం, పుజెలంగఁ దయచేసి నిల్పఁగదె నాబుద్ధిం
జిదానందధా,మ జగత్సన్నుతనామ శాశ్వత
తమా మద్దాలి... 66

మ. భజనాభావుఁడనంట నతిఁగతుగా భావింతువే
మోసమ, స్తజగద్భర్తవు నీకు ద్వేషిగలఁడా సర్వం
బు నీసృష్టియా,త్మజుఁగాఁగా కొనకున్న దిక్కుగల
దా మద్దాలి... 67

మ. కుజనాఖ్యాకుఁడ నేను నీవు సనను క్రోశప్రభావుం
డ వింక జడత్వం బెడలించి నాకునిధిపై కన్పట్టి
ప్రాకృష్టక, ర్మజనుంగా: గమనింపకున్నఁగలదా
మద్దాలి... 68

మ. అజఘున్యత్వదుపాస్తినాకొసఁగవె యాత్మేశ భూపా
హ్నావా,యు జలాకాశగుణాన్వితంబయిన యీ
యుచ్ఛిష్టదేహంబుక, ర్మజమే నిత్యము భక్తిని
త్యధనమే మద్దాలి... 69

మ. నిజమొప్పారఁగ నాదుకందొవను నానెయ్యంబు
పేరింటనొ,ప్పుజకోరంబుసనుఁ నాదీయహృదయం
భోరాశికిఁ జందమా, మజుమీ నీపదపద్మనన్న
నమింకఁ మద్దాలి... 70

మ. భజనీయాత్మక నావిశుద్ధి నివసింపం బుద్ధి స
న్నాసిరి,తిజుమీ నిన్ను నెఱుంగఁదోఁచునెడఁ
గీర్తింతుఁ సదా వేదుబా,ల్మజనుండఁ ద్వద
నుజ్ఞ యెట్టులొ యింకఁ మద్దాలి... 71

మ. వ్రజముల్ గూడుక గోపగోపికల నిర్వ్యాజైక
భక్తిఁ బలా,నుజ నీసేవలొనర్చు భాగ్యమున
కెన్నోనోఁచిరో జన్మజ,న్మజఘున్యత్వము బాసి
భాసిలుటకై మద్దాలి... 72

మ. కుజరూపంబుల నేమినోఁచెనొకొ నీకుం గానలోను

న్నయా,భుజపత్రద్రుపుణాసాలతరుల్పున్నా
గముల్ నీచియు,మ్మజనం జల్లని సేవ సేయుట
టనునై మద్దాలి... 73

మ. ప్రజలెట్లట్లుగ నీవు గోపికలు బెంపన్ సొంపు
గైకొంటకే, భజనల్ జేసినపుణ్యమో గృహాంసి
ప్రాంచజ్జపాకుంద హో, మజయాజాతిలు నగలుం
గములకున్ మద్దాలి... 74

మ. ప్రజడింభచ్ఛటఁగూడి నీవనవిలోకంబోప్పచో
దర్భగు,ల్భజముల్ నీపకపద్మముల్ తమపయిం
బర్వం బవిత్రస్వనా, మజగణ్యార్థములాట కేను
కృతమో మద్దాలి... 75

మ. గజనిమ్మల్ సురపొన్నలుం బనసలుం గన్నేరు
లున్ మున్నగాఁ, గుజముల్ గాన; సవల్లవీక
భవదంఘ్రుల్ దోహదాచారథ, ర్మజసంభావను
గాంచనోచుట హా మద్దాలి... 76

మ. రజనీచారుఁడు సీతఁ గొంచు జన తద్రక్షుపతిన్
దాఁకి వీఁక జటాయుఖగమీఁగ్లె నీకొఱకు
దత్కాయంబు సంగ్రామక,ర్మజితంగాటను నెంత
పుణ్యఫలమో మద్దాలి... 77

మ. నిజవిత్తంబులు సార్థకంబులుగ నిన్ సేవించి
యర్పించి యుం,పుజనింపన్ జరియించుపుణ్య

లకుఁ దత్పుణ్యంబు నీరెత్తుని, మ్మజిగుల్లోత్తిఫలిం
చునట్టులుగదా మద్దాలి... 78

మ. వ్రజముఖ్యుం డొకఁ డేకతంబ తనకుఁ వాలా
యమై నెమ్మనం, బు జెలంగం బొలిగద్దనెక్కిన
దొరా బోసేతురమ్మన్న య్యామజతై రాభుజియిం
పవత్తువఁట శ్రీమద్దాలి... 79

మ. భజనాభావమతిఁ మదాంధులయి సంపన్మోహ
బుద్ధిం గిజా,గిజ నెన్నాళ్లను దన్నుకున్నఁగలదే
క్షేమంబు సంసారశ,ర్మజనశ్రేణుల కూర్థ్వసిద్ధి
వలనఁ మద్దాలి... 80

మ. అజరాస్థానవిలాసినీ రతిసుఖవ్యాపాదనవ్యక్తవి,
శ్వజిదాదుల్ భవదంఘ్రిభక్తివలె మోక్షశ్రీద
ముల్గావు నో,మజనుఁ నీపదసేవ సువ్రత
ముగా మద్దాలి... 81

మ. యజనంబుల్ పదివేలుచేసిన యనిత్యైంద్రాశ్ర
యంబింతెకా,ని జనిఁ మాన్పెడులోకమబ్బదు
తదున్మేషంబు నిఁ గొల్వబ్రే,మఁ జిగుర్కొన్న
యనంతరంబునఁగదా మద్దాలి... 82

మ. ద్విజుఁడైనం బ్లవుఁడైనఁగాని వినుగీర్తింపం బ్రపు
ణ్యాత్ముఁడౌ, కుజనత్వంబున మత్తుఁడై సిరులు పె
క్కుల్గల్గి కౌసుంభరో,మజముల్ గట్టినపుణ్య
మూర్తియగునే మద్దాలి... 83

మ. ఖజకాండ మెఱుంగునే మృదులశాకస్థాయియై
యుండి వేల్లజతిక్తాదిరుచుల్ గపూయఘన కేలా
కల్గు సద్బుద్ధిసో, వ్యజనుశ్రేణులపొందువంత
మనినన్ మద్దాలి... 84

మ. భుజియింపన్ నవనీతమై యమృతమై ..నే
నెయ్యై నారికేళజలంబై గు..మై ..ంచు
మృదుహారంబైన నీ..మనా, ..జ.. ..
యోగ్యభోగ్యఫలమో మద్దాలి... 85

మ. ఋజుబుద్ధిన్ నినుసంస్మరింపఁగలుగున్ శ్రీశైలకాశీ
నివాస జగన్నాథ గయాప్ర..గసు..క్షేమం
బుల్ మహాదానధర్మజపాధ్వ.. నపాత్ర..
ఫలముల్ మద్దాలి... 86

మ. త్రిజగద్భర్తయ ధీష్ట సిద్ధ్యఁడు ..ధమ్ము..ంగ
జ్ఞాన్యర్థదాయి జితక్రోధుఁడు నీవలెం గలుగునే
యింకొక్కనాథుండు క,ర్మజకాలుష్యము ..ము
నిన్నెగొలుతున్ మద్దాలి... 87

మ. అజునిం బొక్కిట గన్న వేలుపవు నీ ..ం ..దు
ద్ధారకాఖ్యజగద్గేయముగాఁ బ్రసిద్ధనఁగు నీ..ం
గృహశాలి ప్ర.,..లాగం ..యుందు ..
గును శ్రీమద్దాలి... 88

మ. అజహాద్దంభవిజృంభమాణవిపులాజాండంబుదీ..

కరగ్రాపజతేజంబున వెల్గఁజేసెడు భవద్భావంబు
వర్ణింపఁ బ్రహ్మజుఁడైన భవుఁడైన నోపఁగ
లఁడా మద్దాలి... 89

మ. భజనీయైకనిగాఢహుంకృతులు సంభావించి వం
దారువ్రాగ్మిజనశ్రేణికి విద్యలిత్తువు హయగ్రీవా
కృతిఁ నీవు సా, మజచర్మాంబరపూజితాంఘ్రి
యుగళా మద్దాలి... 90

మ. విజయుఁ భీమునివెంటదోడ్కొని రణోర్విఁ
భీము చేతఁ గిరి, వ్రజనాథుం బొలియించి చేసితి
వి నిర్వ్యాజార్థసంసిద్ధి ధర్మజునింగూర్చిటు యు
ష్మ్యమాణునిగ శ్రీమద్దాలి... 91

మ. అజరద్భావసుఖోదయాప్తి తనసామ్మైనప్పుడే ని
న్నుపం, చజనుండెంచవలెఁ దదారభటి ప్రాస్వం
బైన యుద్ధామభీ, మజరాభారము తోఁచనీయ
దు సుమీ మద్దాలి... 92

మ. త్రిజగంబుల్ భరియించి ప్రోతు వెపుడుఁ
దేవావళుల్ మెచ్చ నం, డజనుఃకూర్మ వరాహ
సింహ వటుగా ట్స్వంతానజిద్రామ రా, మజిన
శ్రీకలికిస్వరూపములచే మద్దాలి... 93

మ. త్యజియింతుఁ జనినీకృపారసము చేతఁ భీతతం
బాసి దీ, నజనాధారక నిఁ భజించునెడలఁ

నాబుద్ధికిన్ యాతయా, మఱపుఁదత్వము నొం
దనియ్యకుము శ్రీమద్దాలి... 94

మ. ధ్వజినీసంగ్రహ మెంత యున్న బహువిత్తంబు
న్న దివ్యాశుగవ్రజమున్నన్ దనవెంటరాదు య
మునోర్వన్ రాదు నీదివ్యనా, మజపం బిచ్చినదా
న సర్వసుఖమే మద్దాలి... 95

మ. భుజగాధీశశయాన యానవిజితాంభోజాత శ్రీ
మద్గదా, గ్రజ మన్నామకతర్ణకంబలర నీకారు
ణ్యపుంబాల గుమ్మజడిం దేల్పవె కామధేనువువ
లెన్ మద్దాలి... 96

మ. ఇఱుగుంగూర్చి శరీరయాత్రకయి భూభృత్తీర
ముల్ జేరి చాల జుగుప్సంబడి యుష్మదీయచర
ణాలానంబునం జిత్తసామజ మిన్నాళ్లకు నేఁడు
కట్టుబడె శ్రీమద్దాలి... 97

మ. ప్రజనశ్రీ వహియించె మత్సుకృతసంపత్కామ
ధేనూత్తమం, బు జనింపంబడు నీకృపార్భకము
తన్మూలైకనిర్వాణధా, మజసౌఖ్యామృతసిద్ధి నా
కుఁగాదువా మద్దాలి... 98

మ. రజముంబోలె విధూతమై యఘముబాలన్
సన్నునుండై జనుం,డు జరాత్వం బరుదెంచి జీర్ణ

పతి తోడ్తోరాక మున్నే ప్రణామ, పజపస్తోత్రము
లం భజింపవలె నిక మద్దాలి... 99

మ. గజరాల్ మీరిచి పేరుగూర్చుగతిసత్కైవాసంపుపద్యం
బులఁ, గ్గజమొప్పఁగ సృజియింపనయ్యె నివిగోఁ
గైకొమ్ము కారుణ్యధామ, యజాపారుల్ పచరించు
వేలకొలఁదుల్ మద్దాలి... 100

మ. ప్రజపైఁ యొప్ప వరింపు మత్కృతిత యోసర్వేశ
యోద్దైవతా, ల్లజ సంభావనసేతు సంపదము లీలా
భక్తిపేరింటికిమ్మా, జవాదిం దులకించుపాద్య
విధిచే మద్దాలి... 101

మ. ద్విజరాడ్వాహన నేను దిట్టకవిసూతిన్ గశ్యప
క్షీంద్రగో, త్రజుఁడన్ నామము రామచంద్రుఁడు
భవద్దాసుండ నాయందుఁబ్రే,మ డగుప్పన్ శతకం
బు గైకొనుము శ్రీమద్దాలి యుద్దండరాయ!
జయ శ్రీసువిధేయ! భక్తజననేయా! నిత్య
భాగ్యోదయా!. 102

ఉద్దండరాయశతకము సంపూర్ణము.

శ్రీ ర స్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవికృత

గోట్టుముక్కల

రాజగోపాలశతకము.

శా. శ్రీభద్రస్థితు లాశ్రితావళుల కక్షీణానుకంపన్
సదాలాభప్రాప్తులుగా నొనర్చు నజులీలామో
హనాకారమాయాభీరున్ నినుగూర్చి మ్రొ
క్కుదు ననల్పాకల్పతల్పాయిత, క్ష్మాభృత్ప్రసన్నాగ
గోట్టుముక్కలపురాకా రాజగోపాలకా. 1

శా. హేలాసమ్మిళితత్రిమూర్తిరుచియా హేరం
బుఁ బ్రార్థించుచున్, గాళీదాసమయూరమాఘ
ముఖులం గైవారముల్ చేసి నిన్, హాలాయం
బుగఁ బూజసేతుఁ గవనవ్యాపారవిస్తారవాగ్జా
లాబ్జంబుల గోట్టుముక్కలపురాకా రాజగోపా
లకా. 2

శా. చక్రీ చక్రిశయాన; మానసజితాంచలక్ష్మ్యాపన్నతా
రాపతీ, నక్రగ్రస్తగజేంద్రరక్షణమతీ! నానాప్ర

పంచాకృతీ, శక్రాశ్మద్యుతిసాగరైకవసతీ సన్నె
హ్యాత్పుండరీ, కక్రీడాగతి గోట్టు...

శా. అకలంకాశ్రితసౌఖ్యదాయక సమస్తాజాండభ
డాధినా,యక! యంభోజదళాయతాంబక!విమ
ధావేశ్యమాయావిడం, బక! సాధువ్రజతాప
త్పౌబలదృప్యద్దైత్యకాండైకత, క్షక సద్రక్ష
గోట్టు...

మ. వరనాభీజనితాదిశిల్పక! ప్రభావప్రాభవానల్పక
తరితానంతమనోవికల్పక ! యశోదానందకృత
ల్పకా, స్థిరసంకల్పక! వేదజల్పక! మహాశేషాపి
రాత్తల్పకా, కరుణాకల్పక గోట్టు...

మ. పరమాభీరక! భవ్యభారక! మహాబ్రహ్మాండభాండ
స్థలో, దరవిస్తారక! విశ్వకారక! యశోదాద
రకా! వేదభూ, ధరసంచారక! సద్విచారక
సముద్యద్భక్తమందారకా,కరుణాధారక గో...

మ. అజరుద్రాదులు నిన్నెఱుంగుటకు నింతైనక
సమర్థింపలేరు జగత్పూర్ణుండ వన్నిరూపములు
నీరూపంబులై యుండు నిక, భజనం బ్రీణితు
సేయ నావశమె నాభాగ్యంబు నీచిత్త మో,
గజరాడ్రక్షక గోట్టు... 7

మ. అసమప్రౌఢి సితాసితద్యుతుల నెయ్యంబాగగా

రామకృష్ణసమాఖ్యాయుతులై జనించి యదువం
శస్వామిలో మిమ్ముఁ బ్రద్యసమృద్ధిన్ భజియింతు
దంభహారిరూపారంభ! సంపుష్టరాష్ట్రసనాథార్భక
గొట్టు... 8

మ. సురలానందము నొంద నందునకుఁ జత్ప్రీతి
గాఁ; గోపమంద్రిరసీమన్ పసికందువై వెలయు
మీదివ్యామృతాకారవి, స్ఫురణన్ గన్గొన
నేమినోఁచిరో మహాశూద్రీమణుల్ చింతలే,
క రమానాయక గొట్టు... 9

శా. సారోద్ధారపునూనెలంటి, పునుగుం జవ్వాది
మైనూన్చిపల్లీ రాపై జలకంబొనర్చి కృపనెంతో
గోపికల్ మిమ్ముఁ గన్నారం గాంచుట కెంతభా
గ్యమొకో నందాభీరమానానరా, కారణ్యామిక
గొట్టు... 10

మ. అమరన్ మిమ్మొకపుత్త్రమాత్రులని నెయ్యంబొగ
నూహించి చిత్రముగాఁ బుత్రమహోత్సవం
బులు యశోదానందు లానందభా, వముతోఁ
జేయుట జన్మజన్మకృత సేవానిష్ఠులౌటం గదా, కమ
లాకాముక గొట్టు... 11

మ. జగదీశానులు రామకృష్ణులు వికీర్ణాభవ్యలంచుం
బ్రియంబుగ వాక్రుచ్చుచు మీకు నామకర

ణంబుల్ సేయు తన్నందభా,గ్యగురుత్వంబు భజిం
పనేక్యమె కరాగ్రాంచద్ధనుశ్శంఖచ,క్రగదానందక
గోట్టు... 12

శా. సారప్రౌఢిమ పూతనాస్తనగుళుచ్ఛంబుల్ వడిం
బీల్చి; త,ద్ఘోరాకారము రూపుమాపినసమ,గ్రున్
నిన్ను సేవింతు; వి,స్ఫారత్తారకనామవర్ణఫలక
భ్రాజిష్ణు జిహ్వాగ్రవ,ద్గౌరిత్ర్యంబక గోట్టు... 13

శా. హంసల్ జోడుగఁ గూడియాడు నతి నందాగా
రసీమన్ వ్రజో,త్తంసుల్ మెచ్చఁగ వాసుదేవయు
గళత్త్వచ్ఛక్తిఁ జిట్టాడుమీ, సంసద్భావ్యవిలాస
ముల్ గనుట కుతూహలించెదన్ జూపవే, కంస
ధ్వంసక గోట్టు... 14

మ. నిరతిన్ మించిన కాకపక్షములతో నిండారు వేన
ళ్వతీ, వరజాఁబూనవచంద్రహారములతో వర్ధి
ష్ణువై నందగో, పురవీథిం జెలఁగాడుమీ చిఱుత
రూపుల్ చూపరావే;సుదా,కరుణావార్షిక గోట్టు.

మ. అలరన్ సువ్రతమెంతజేసిరో వసంతారామసీ
మన్ జిగు,ళ్లలరన్ మేసెడుబాలకోకిలలయట్లుంబ
ల్కు మీతో కుఱ్ఱ,లుల్కులు చెన్నారఁగ వీను
లన్ వినుటకుం గోపాంగనారత్నముల్, ఖల
దుర్ధర్షక గోట్టు... 16

శా. భావంబందు మిముఁ స్వవర్ణికులుగాఁ బాటించి
గోపాంగనల్, శీవిఁ బొత్తులనారగించుచు సమ
ష్టిఁ సేవగావించుత,త్కైవల్యంబు నుతింపశక్య
మె సుహృత్సంరక్షణారంభ దీ,క్షావిస్తారక
గొట్టు... 17

శా. భాగైమించినపాలువెన్న పెరుగుల్ పైమీఁగడ
ల్ గోపక, న్యాగారంబులు సొచ్చి మెక్కుచును
శౌర్యప్రౌఢిఁ గ్రీడించుమీ,నైగారంబు నుతింప
నాకు వశమౌనా దూయమానాభ్రగ, ర్వాగు
ర్వాంఘ్రికగొట్టు... 18

శా. ఏమీ యీనవనీతచౌర్యమని త ల్లెంతేవిమర్శింప
న, మ్మా! మన్నింపుమటంచు చూపవె విముక్తా
స్యాండమై లోజగత్, స్తోమంబెల్లఁ దనూఘనా
ఘనతటిద్రూపీ భవత్కాంచన,క్షౌమోద్దామక
గొట్టు... 19

శా. చాలఁ నీపయిచోరవార్తవిని యిచ్చుఁ నీప
దాంభోజముల్,ఆలంగట్టెను దల్లియంద్రు తల్లి
దండ్రుల్ నీకునుంగల్గియుం,డ్రా?లీలామయచిత్స్వ
రూపివట క్రీడానాట్యరంగస్థల, క్ష్మాకాళీయాహి
క గొట్టు... 20

శా. ప్రీతిఁ మద్దు లులూఖలానియతి నుర్వీం

గూల్చి తద్యక్షసం, జాతవ్యాంధ్యవిముక్తిఁ జేసి
తివి నీసామర్థ్య మార్యావన, ఖ్యాతిక్షీపితము చక్ర
భానుపరిధూతామర్త్యవిద్వేషిసం, ఘాతధ్వాం
తక గొట్టు... 21

మ. గరిమం గోవులు గోపబాలకులు చోక్కం బాబ
లంబాసిరల్, బురణింపన్ వసికేఁగుచో దారత
నంబున్ నప్పదానున్ నిజం, బరయన్ గొల్లఁ
డవై వనాడును హిరణ్యాక్షుక్షయార్థైకసూ, కర
తాఘామిక గొట్టుముక్కల... 22

శా. ధీరప్రౌఢిఘజంతు నాయెదుట నం లేమాధురీ
సాధురీ, తీరావంబగు పిల్లగ్రోలు ముకుము త్రెం
నా దలం బింఛ మిం, పారన్ గన్పడవయ్య సా
ధుజనతాపాగ్నిచ్ఛటాటోపకృ, త్కారుణ్యోద
క గొట్టు... 23

మ. మురళీనాదవినోదమాధురికి సమ్మూర్ఛవిధిం
జొక్కుచున్, గరమొప్పారెడు ధేనుకోటియెడ
నీకారుణ్యపూరం బఘం, గురతన్ నించునితాం
తకుంతల మిళద్గోపాదధూళీసము, త్కరపిష్టాత
క గొట్టుముక్కల... 24

శా. కుంజాగారములందు గోపవనితల్ గోపాలకుల్
మీరలున్, బుంజంబై వసియించి చల్దికబళం

బుల్ ప్రేమననోన్యస్పృహ, స్తాంజల్యంతరభక్తిగై
కొనుట లయ్యా వేడ్కకొనా శర, త్కంజాతాం
బక గొట్టు... 25

మ. పవితుల్యంబగు పాదసంహతి తృణావర్తుఁ బ
కుఁ వత్సదా, నవునిఁ ఘోటకధేనుకాదిఖలు
లఁ మర్దించి నందాదిమ,ల్లవులం బ్రీతులసేయునీ
గుణకథల్ వర్ణింతు హైరణ్యరాం, కవదివ్యాం
శుక గొట్టుముక్కల... 26

మ. అమరఁ లేఁగల బ్రహ్మ వంచనముసేయఁ వాని
నన్నింటి నం, దముగాఁ గల్పనసేసి నీవు నలువఁ
వంచించి తం ద్రాదిదై, వము నీవేకన యీశ్వరీ
త్రితయిలోవత్సస్థలాలానభా, క్కమలాధేనుక
గొట్టు... 27

మ. తిరమై గోగణమొక్కనాఁడు వనవీథిఁ మేఁత
లాడంగ భీ,కరదావాగ్నులు జుట్టుసున్న సుధ
వేడ్కం గ్రోలుచందాన బం,ధురదావాగ్నులు
గ్రోలి గోవులను తద్గోపాలురఁ బ్రోచితా, గవ
డారోహక గొట్టు... 28

శా. నాకౌకస్సమమైన విప్రతతి నానాయాగముల్
సేయ నీ, వాకోన్నట్లుగఁజేసి తత్సతులు మృష్టా
న్నంబొసంగఁ శుభో, త్సేకం జెల్ల నొసంగినాఁ

డవఁట నీచిత్తం బమూల్యంబు లో,కైకత్రాణక
గొట్టు... 29

మ. మమతం గోపకు లింద్రయాగ మొనరింపన్ వారి
వారించి శైలమునై పూజలుగాంచి గోగణము
నెల్లన్ బ్రోవవా! ఱాలవర్షము గాకుండ నగేంద్ర
మెత్తి సురలార్వన్ భక్తసంరక్షణా, క్రమసంచా
రక గొట్టు... 30

మ. క్రమమొప్పారఁగ గోపకన్యకలు వస్త్రంబుల్
విసర్జించి య,మ్యమునన్ నీరములాడ ముచ్చి
లి తదీయక్షౌమముల్ గొంచుభూ,జముపైఁ బ్రాఁ
కితిపంత్రు గోగణపరీక్షా ప్రక్రియాజాగరూ,క మ
హావాంశిక గొట్టు... 31

మ. నిబిడాపీతమరందతుందిలమిలిందీగీతరీతిన్ నెరా,
జాబఁగా నీమురలీరవామృతము లెచ్చోవిన్న
గోపీస్తన,స్తబకంబుల్ పులకింపుచుండు శిఖి
పింఛాలాంఛితాళిప్రభా,కబరీభారక గొట్టు...

శా. ఎంచన్ శక్యమె నీవిమర్శపసి నెందేమేఁతలాశిం
చుచోఁ, బంచాస్యంబులకైనఁగాని తలఁజూపన్
రామి గావింతువా, ప్రాంచద్గోనిచయాభివర్త
నగతిప్రౌఢిన్ స్వవద్ఘంటికా, కాంచీదామక
గొట్టు... 33

శా. ఉత్కంఠన్ వ్రజసుందరుల్ మనములో నూహింం
చ వాంఛల్ సదా, సత్కారించుచుఁ దృప్తిసేతు
వట యెంచన్ శక్యమే! నీసము, ద్యత్కారుణ్యము
బాణదైత్యబహుబాహాఖండనోద్దండకరం, గత్కాం
డీవక గొట్టు... 84

మ. వలపుల్ నిల్పగలేము నీవుగృపమావ్యర్యుండవా
మంచుల్, లలుగల్పించెడిగోపకామినులనెల్లంగాఁ
గిటంజేర్చి యి, చ్చలుబూరింతువు క్రీడసల్పి; రతి
కాంతాలోలగోపాంగనా, కలితస్నేహాక గొట్టు.

మ. అమరుల్ తాపసు లాగమాంతనిబిడేహాన్ గాన
లేనట్టినిన్, రమణుల్ గాంచుట కెట్టునో, చిరో
మహారణ్యంబు శోధించి సం, భ్రమ మొప్పన్ వినుతి
క్రియాముఖరరుద్రాదిత్యగంధర్వయ, కుసుమా
రాజిక గొట్టు... 86

శా. శ్రీరంజిల్లఁగ నీవు నీపియుఁద నారీరత్న మూర్తివి
స్త్రారన్నీలసువర్ణమాల్యవిధి రాసక్రీడ లాడించు
మీ, తారుణ్యంబు మదిన్ భజింతు వ్రజకాంతా
నేత్రనీలోత్పల, గ్లౌరూపాత్మక గొట్టు... 87

శా. ఆవిర్భూతధృతిన్ సుదర్శనసమాఖ్యాహీంద్ర
మే తెంచి నం, దావాసంబునఁ జొచ్చి నందుని
మహాద్ధత్యంబుచే మ్రింగ నెం, తో వేగంబున

దానిజంపి కృప నందుంబ్రోవవా మంజర,గ్రావో
ద్ధారక గొట్టు... 38

మ. అమరం గంసనియుక్తఘోటకముఖేంద్రా రాతి
జాతిక్ సువిక్రమమొప్పార వధించి పుచ్చు
టిది నీకర్తవ్యభారంపుఁజం, దమెకా! దుర్జనఖండ
నార్థపరిలుంఠత్పూతనాపూర్వకం, గమహానాటక
గొట్టు... 39

మ. తనకుక్ మోక్షసుఖంబునిచ్చుటకు నుద్దామ
స్థితిక్ దోడితె, మ్మనిపంపించిననూడ్కి నీకడకు
నొయ్యక్ క్రూరుఁడైయుండి సజ్జను నక్రూరుని
బంపె కంసుఁడు సదాసంచారయోగ్యత్రయీ,ఘ
నశృంగాటక గొట్టు... 40

మ. ధ్రువభక్తిక్ నినుదోడుకొంచుఁజనియక్రూరుండు
కాళిందియం, దవగాహంబొనరించి తజ్జలమునం
దమ్మేటిమీలీల లుత్సవమొప్పారఁగఁ గాంచె
ఫాలఫలకాబ్జాతభ్రమచ్చంచరీ, కవినీలాలక
గొట్టు... 41

శా. దభ్రాపేతగుణైకతత్త్వమగు నుద్యద్దివ్యతేజంబె
యీ, విభ్రాజిష్ణులు రామకృష్ణులన ద్వైవిధ్యం
బునక్ బోల్చుమీ, సౌభ్రాత్రంబు భజింతు నెమ్మ
ది సుధాసంధానసంతృప్తలే,ఖభ్రూసంసకగొట్టు.

మ. తమకంబొప్ప తిరస్కరించురజకుం దండించి; మే
లైనవస్త్రము లెల్లఁ దరియించినావు మధురా
ద్వారంబునఁ నీవెకాసముఁడౌ సాంబనిమిత్త
హస్తినగరీసర్వంసహోత్పాటనో, గ్రమహాసా
లిక గొట్టు... 43

మ. జిగిరంజిల్లుసువర్ణభూషణము లిచ్చెఁ బాయకుం
డింపుసొంపుగఁ బూదండ లొసంగె నర్మిలి
సుదాముం డుజ్జ్వలద్గంధచర్చఁ గడుంగూరిచెం
గుబ్జ మీకుఁ బరమార్థజ్ఞానసంపత్తిచే, ఖగరా
ట్ఘోటక గొట్టు... 44

మ. నరసింహాకృతి దానవద్విపకళానాశంబు గావిం
చునీ, బిరుదస్ఫూర్తికి లక్ష్యమౌకువలయాపీడా
దులే? ముష్టికా, సురచాణూరకఠోరదుర్భర శిర
స్థానాశ్మనిర్ఘాతభీకరసంగ్రాహక గొట్టు... 45

శా. దృగ్లోభత్వమొనర్చె నీమృదులమూర్తిస్ఫూర్తి
సంపత్తి ని, త్యగ్లానిఁ హరియించె నీగుణకథా
తత్త్వంబు; నీమాధురీ, వాగ్లీలల్ వినసొంపులయ్యె
మధురావాసప్రజాశ్రేణికిఁ, కర్ణావతంబక గొట్టు.

మ. అనుమానింపక మేనమామయని మోహంబింత
యుఁ లేక తా, మునుముఁ ముష్టికముఖ్యమల్ల
పతనంబుల్ విన్నవాఁడౌట యీ, సున గర్జిల్లెడి

సాధుసజ్జనజిఘాంసుం గంసు నిర్జింపవా, కనకక్షౌ
మక్ష గొట్టు... 47

శా. తాళంబుల్ ధరియించి నారదుఁడు గీతంబుల్
పఠించెన్ శతో, ద్వేలప్రౌఢిమ నాఁడి రచ్చరలు
దోవ్యీథిన్ బ్రనర్తంబులై, [illegible]లెం బుష్వ్యాలు
కంసహింసనసుఖప్రబంధురాధానృగా,తాలీలా
దిక గొట్టు... 48

శా. కారాగారమునందు నున్న జనవర్గంబుంగటాక్షిం
చి వి,స్ఫారత్వాప్రౌఢిమ నుగ్రసేనునకు రాజ్యప్రా
ప్తిగావించి దో,స్సారశ్రీమధురన్వసించితివి చం
చచ్చంద్రికాకారశృం,గారస్మేరక గొట్టు... 49

మ. అమరుల్ మౌనివరుల్ సమస్తనృపతుల్ హ
ర్షింప సంహారక, త్వముచే యాదవసింహులై
మధురలో వర్ధిష్ణులై నిత్యసం, భ్రమముల్ గాం
చుమిముఖన్ భజింతు మదిలో బ్రహ్మాదిగీర్వాణ
లో,కమహాపూర్వక గొట్టు... 50

మ. పరమామోదధురీణబుద్ధి వసుదేవప్రార్థనం జేసి
స,ద్గురుఁడౌ గర్గమహామునీశ్వరుఁడు కోర్కుల్ నిం
డి ద్వైవార న్సుస్థిరతన్ విమ్ముపవిత్రవంతులుగఁ
జేసెన్ దానసద్యశ్శుభం,కర విజ్ఞానిక గొట్టు...
మ. ప్రవణన్ సర్వజగద్గురుత్వకలనన్ బాటిల్లు

మీకుఁ మహత్త్వమొప్పారఁగ విద్యలెల్ల
గరపెఁ సాందీపుఁ డాచార్యధ, ర్మవిశేషంబున
నెంతవింత గిరిశబ్రహ్మాదిదైవప్రతీ,త్యవిరాడ్రూ
పక గోట్టు... 52

మ. అణుమాత్రంబున దక్షిణార్థమని నిన్ బ్రార్థింపఁ ద
త్సూను మా, రణమైపోయినవానిఁ దెచ్చి గురు
నారాధించునికార్యస్నై, ఫణి వర్ణింపఁగ నీప్రసి
ద్ధికి నెవాఁపొందౌర వందారుర, క్షణతాత్పర్య
క గోట్టు... 53

శా. భావంబందు విరోధవహ్ని దహియింపన్ వచ్చి
పల్లాఱు రో,షావేశంబునఁ దారసించిన జరాసం
ధున్ బరాభూతనా, నావైదగ్ధ్యనిజేసినావు వ్ర
జకాంతానిత్యకారుణ్యలే,ఖావాత్సల్యక గోట్టు.

మ. గుణహీనుండయి తారసించుయవనుం గొంపో
యి యుస్మీలితే, క్షణుఁడౌ నమ్ముచికుందుచేత న
తనిం జంపించి తదూఖ్యావర, ప్రణతుల్ గైకొని
ప్రీతినొందిననినున్ బ్రార్థింతు సన్మానిర,క్షణ దా
క్షిణ్యక గోట్టు... 55

శా. నీపాండిత్యము లెక్కసేయ తరమే నిర్మించినా
వౌ మహా,కూపారంబున ద్వారకాపురము గో
ర్కుల్మీఱఁ దత్సంస్మృతిం, బాపౌఘంబు తొలంగు

ంత సకలబ్రహ్మాండనిర్మాణదీ, క్షాపార స్త్వాక
గొట్టు... 56

మ. సరసీజాసనునాజ్ఞ నాత్మతనయున్ సౌదామినీవి
గ్రహున్, వరకన్యామణి నిచ్చె రైవతుఁ డనర్యా
చీనజన్ రేవతిన్, నిరతిన్ శిరికి నిత్యానామభజ
నానిత్యోపకారప్రియం, కరవైమానిక గొట్టు.

మ. కృపణున్ జైద్యునిదోలి తద్విహితు రుక్మిం జాల
భంగించి శౌ, ర్యపటుత్వంబునఁ దెచ్చి రాక్షసవి
వాహాస్ఫూర్తిచే రుక్మిణిన్, విపులప్రేమవరించి
నాఁడవు శుభాప్తిన్ గోపికాచిత్తనై, కపరా
స్కంధిక గొట్టు... 58

మ. అరయన్ శ్రీసతులాట రుక్మిణియు సత్యాజాంబ
వత్యర్కజా, తరుణుల్ లక్ష్మణయున్ సుదంతయు
సుభద్రామిత్రవిందల్ శుభస్థిరతన్ నీసతులైరి
ఘోషనిలయశ్రీరాజ్యధారాదిత, స్కారతాధూ
ర్తక గొట్టు... 59

మ. త్రిజగద్బాధకు నుగ్రదైత్యు నరకుం దీవ్రాజిరం
గంబులో, ధ్వజినీయుక్తముగాఁగఁ ద్రుళ్లడఁచి
తద్బంధీకృతానేకభూ,భుజకన్యామణులన్ వరించి
తివి సంపూర్ణానురక్తిన్ గదా, గ్రజదైత్యాం
తక గొట్టు... 60

మ. పదియాఱేవురుగోపకన్యకలునుఁ భార్యాష్టకం
బుఁ శుభాభ్యుదయంబొప్పఁగఁ బుత్రపౌత్రనిచ
యంబుఁగల్గు తత్తత్ప్రియ, ప్రదసంసారివి నిత్య
భక్తి నిరతవ్యాసాంబరీషాదిభ, క్తదయాకారక
గొట్టు... 61

మ. అనయంబుఁ నిను పారిజాతకుసుమం బర్థింప
మేలంచుఁ జ,య్యన నింద్రాదులఁగెల్చి తెచ్చితివి
సత్యావాంఛితార్థంబు నం, దనమందారము వల్ల
వీనిచయ చేతఃపంజరాంతర్మిళ, ద్ఘనకేళీశుకగొ
ట్టు... 62

మ. ప్రసభప్రాఢిప్రసేనుజంపెనని సత్రాజిత్తు నీయందు
నిం,దస మర్థించినఁ దచ్ఛమంతకనిమిత్తంబేగి యు
గ్రాజిలో, వెసభల్లూకపతింజయించి మణినీవేయి
చ్చితా భక్తము, ఖ్యసమాసాధ్యక గొట్టు... 63

మ. సముదంచద్గతి నీవు పాండుసుతపక్షంబైన కావు
ణ్యాసం, భ్రమ మేపారఁగ హాస్తినాపురముఁ జేరం
బోవు నెయ్యంపుఁజం,దమువర్ణింపఁ బరంచె! సాము
జపరిత్రాణార్థచక్రప్రశి, క్షమహావక్రక గొట్టు.

మ. ఖచరాధీశ్వరుఁ దోలి ఖాండవవనగ్రాసంబు గాం
డీవిచే, శుచికిఁ దచ్చుచిచేత గాండివధనుస్తూ
ణీరముల్ క్రీడికిఁ, బ్రచురంబొప్ప నొసంగఁజే

సినవినుఁ బ్రార్థింతు నంభోరుహా, క్షచిదానందక
గొట్టు... 65

మ. అనిలో బాణుని శోణిపట్టణమునం దబ్జోత్కుఁ
డీశుం జ, యించెనటం డ్రాతఁడెనీవు నీవెయతఁ
డత్కైకసువ్యక్తు లో, య్యన మీలోపల హా
చ్చుతగ్గులనికద్దా! సాధుసత్కార్య ద, క్ష నృహా
ర్యక్షక గొట్టు... 66

మ. త్రిజగత్కంటకు బాణదైత్యు ననిలోఁదీవ్రంబు
గాఁ దాఁకిత, ద్భుజముల్ద్రెంచి యుషాసమేతు
ననిరుద్ధుం దెచ్చి యొప్పారునిన్, భజియింతున్
బదపద్మసంజనితశుంభద్వాహినీదిగ్ధభ, ర్గజటా
వాటిక గొట్టు... 67

మ. సరటాకారము మానిశాపకలనన్ సంప్రాప్తమైనం
బరం, పరశోషిల్లుచు నిన్ భజింప నృగునిం బా
లింపవా! కూపగ, హ్వారముం బాపి కృతార్థుజేసి
భళిరే! యార్తార్తపీడానిరా, కరణవ్యాపక
గొట్టు... 68

మ. ఎవరైనన్ మిమునిందజేసిన జయం బెట్లొందుఁ
దా! రాజనం, డు వెసన్ మిమ్మువాసించి రుక్మియు
మిమున్ బోల్లుంతనం బాడి య, ద్వివిదుండున్
నశియింపరే హాలధరోద్వృత్తిన్ సురారాతి
శుష్కవనీపావక గొట్టు... 69

మ. యమునం దావసియించుబోటి కిలవ్రయ్యాల్ చేసి
రప్పింపఁడే, రమణన్ రాముఁడు లాంగలాగ్ర
మున మీరాజత్వ్రిభావంబు ల,య్యామరశ్రేణు
లకైన నెన్నవశమౌనా! సంగరాభంగశా,ర్జ్గమ
హాకార్ముక గొట్టు... 70

మ. నిమిషార్ధంబున సూతునై మిశమునన్ నిర్జించినన్
శౌనకా,దిమునుల్ వేగహలాయుధుం డతనినెం
తేజీవితుంజేసె లో,కము లెన్నన్ నిబిడానురాగ
మున రంగద్రుక్మిణీదత్తహృ,త్కమలారాత్రిక
గొట్టు... 71

మ. కురురాజన్యుఁడు భీతినొంద హల మత్యుద్రం
బుగన్ సాచి త,త్పురియొడ్డేర్పడ గడ్డయెత్తె
బలభద్రుం డంద్రు;మీశౌర్యమై ,ఖరి మీకేతగు
గాక యొడ్లకగునా కౌంతేయ సదో,భగభా,గ్య
రమాస్థాపక గొట్టు... 72

మ. అరిభావంబుననైనఁగాని నిను నిత్యంబాత్మఁ
జింతించినన్, బరమానందపదంబు సంభవిలు
కార్పణ్యంబుచేఁ బౌండ్రకుం,డరియై నిన్నె భజిం
చి ముక్తిఁగనె దేహాంతంబునన్ గాలపు,ష్కర
ముక్తైచక గొట్టు... 73

మ. గరిమన్ నిన్ను బరీక్షసేయ భవదాగారంబులన్

జేరి నిర్జరమాసీంద్రుఁడు మోసపోయెను భవ
త్ప్రాక్షిప్తమాయాసముత్కరపాథోనిధియందుఁ
గూలి దరిజెందఁగ లేక సాధుప్రియం, కరసంకల్పక
గొట్టు... 74

శా. రంగద్ధర్మజరాజసూయమఖసంరక్షాప్తికై భీము
చేతం గర్వాంధుజరాసుతుం గెడపి తద్ద్రవ్యం
బుసాధించి ప్రీతిం గౌంతేయుల దన్పినాఁడవు
భళీ దివ్యాంగవల్లీమిళ, ద్గాంగేయాంశుక
గొట్టు... 75

మ. పటిమన్ ధర్మజుచేతఁ బూజఁగొనుని న్ భర్జించి
చైద్యుండు దుర్ఘటముల్ బల్కిన తచ్ఛిరంబు
సభవారల్ మెచ్చ చక్రాహతిన్, ఘటికామాత్ర
ములోన ద్రుంచితివి నక్రగ్రస్తఖిన్నేభసంకటని
ర్మోచక గొట్టు... 76

మ. అమృతాంధఃపథగామి సౌంభకపురస్థాభీలసా
ల్వాదులన్, సమదాటోపులద్రుంపవే సుజనతా
సంరక్షణార్థంబు చక్రముసారించి సురావనార్థ
బహుధాకర్తవ్యదై తేయసంఘమ్ముగా ఖేటక గొ
ట్టు... 77

మ. చెలువొప్పారఁగ నీకుఁజేరెఁ డటుకుల్ చిక్రీడ
భక్తిక్రియాకలనన్ దెచ్చి కుచేలుఁ డర్పణమొ

సంగఁ వాని కీనేర్చితా, పొలుపొందఁ గృపచే
సమస్తవిభవంబుల్ దేవకీగర్భశం, ఖలసన్మార్తిక
గొట్టు... 78

మ. స్ఫుటసద్భక్తియుతాత్ము డై నబహుళాశ్వఁ
నిత్యసత్యవ్రతో,ద్భటురాజర్షి నిగాంచిపూజగొని
తద్భావంబునఁ నీవు పర్యటనంబందితి వార సన్ము
నిమనీషారామ విస్ఫూర్తిసం, ఘటనాచైత్రిక
గొట్టు... 79

మ. అకలంకస్థితి తల్లి వేఁడిన వరం బాలించి పాతా
ళలో, కకృతావాసులతన్మృతార్భకుల వేడ్కఁ
దెచ్చుసద్యఃకృపా,ర్థికులఁ మిమ్ముభజింతు పార్థ
శుభకృద్ధీరారహస్యప్రసం,గకళాబోధక గొట్టు.

మ. కుహనామానితవచ్చి యాదవులగై కోకఁ సుభ
ద్రఁ మహా,ద్భుహుఁడై చేకొని పోవునర్జునుని
సన్మానించు నీసౌహృదం,బహహా! యెన్నఁదరం
బెహంసడిభ కానోర్వ్యన్యఘ్నతా హేతువి,గ్రహాస్ప
క్తాయిక గొట్టు... 81

మ. అబలాగర్భము గావబూని యది గాయఁ
లేమికిఁ రోసిబా,డబుదెగ్గాడిన మాన్పి తత్సుతు
లజాడల్ జూపి సత్కీర్తినొం, దబడెఁ పార్థుఁడు
నీసహాయపటిమఁ దైత్యఘ్నుతోదృష్టవి, క్లబ
బృందారక గొట్టు... 82

మ. కపివంశాగ్రణి యైనవాయుజునితో గర్వించి
గాండీవి మో, సపడన్ గ్రీడికి బాగొసంగ హను
మన్ సాధించి పార్థధ్వజా, ధిపుఁ గావించితి వక్షు
యచ్ఛదసమృద్ధిద్రౌపదీమానభం, గపరి త్రాణక
గోట్టు... 83

మ. దవమున్ బోలె మహర్షిభిక్షయని రాఁ దచ్ఛాం
తికై ద్రవ్యమున్, లవమాత్రార్పిత శాకపారణ
మువల్లన్ సేయవా తృప్తి! మేల్గవయం బ్రాణుల
కెల్ల ఖండనకళాఖండీభవద్దంతవ, క్రవిదూరాదిక
గోట్టు... 84

మ. కురురాజన్యుఁడు వాసవాత్మజుఁడు కోర్కుల్
మీఱఁగా నిన్ను సం, గరసాహాయ్యము వేఁడ
రాజునకు వేడ్కన్ సేనలంబంపి నీ, వరయన్
సారథివైతి వర్జునున కత్యంతాప్తిచేఁ గోటిభా,
స్కరతేజస్విక గోట్టు... 85

మ. అమరం గౌరవకోటికెల్ల పటుశౌర్యప్రౌఢిమన్
విశ్వరూ, పముజూపించుచు విందుసూతజుఁ డౌన
ర్పన్ భోక్తవై రాయబా, రము వాటించినని‌న్
భజింతు హితసంసారార్థలీలాధృతాం, గమ్ము
పాలౌకిక గోట్టు... 86

మ. అసమప్రౌఢిమ సైంధవుం గెడప దీక్షాయత్తుఁ డైన

ట్టియింద్రసుతుం బ్రీణితుసేయఁ దజ్జయనిమిత్త
వ్యాప్తికై యవ్విభా, వసునిం గప్పితి వెంతవింత!
భజనాపారీణతద్జ్ఞాపవర్గసుఖప్రాపక గోట్టు...

మ. అమరం గర్ణుని నాగపాశమును ద్రోణ్యాభీలది
వ్యాస్త్రముఙ్, సముదంచద్ధృతరాష్ట్రజృంభణ
ము గాంధారీవిచారాగ్నియుఙ్, గ్రమయత్నం
బులమాన్పి పాండవుల వేడ్కంబ్రోచినావార
భ, క్తమనోరంజక గోట్టు... 88

మ. విలసద్భవ్యభవత్తనూభవులకుఙ్ విద్యాగురుల్
మూఁడుకో, టులపై నెన్బదివేలమందియట తో
డ్తో వారికిఙ్ సంఖ్యసం, ధిలగాఁ బుత్రకు లెన్ని
యర్బుదములో నీకగ్రపుత్రీభవ, త్కులహంసా
శ్వక గోట్టు... 89

మ. ఉరుశౌర్యాఢ్యుఁడు రుక్మిణీసతికిఁ బ్రద్యుమ్నుం
డు నమ్మేటికిఙ్, వరపుత్రుం డనిరుద్ధుఁ డాఘనున
కావత్రాభిధానాంకుఁ డీ, సరణిఙ్ వంశసమృద్ధిగ
ల్గిన మహాసంసారి వౌరౌర సా, గరజామాతృక
గోట్టు... 90

శా. నీజాగ్రత్స్థితి సాధురక్షణకళానిత్యంబు నీలీల
నా, నాజంతుప్రజజన్మపోషణలయానందంబు నీ
మాయ భా, షాజాన్యాదిదురాసదంబు యదు
వంశక్షీరవారాశిరా, కాజైవాతృక గోట్టు...

శా. ఆభీలాసురవంచితుం డయినబ్రహ్మన్ వేదవి
ద్యాపున,శ్లాఘామోదితుఁ జేయునీకు ఝషలీలా
మూర్తికిన్ దీనర, క్షాభారంబు వహించు టెంత
పని; హస్తన్యస్తగోవర్ధన, క్ష్మాభృత్కందుక
గొట్టు... 92

మ. రుచిరప్రేమ గుచేలు నుద్ధవుని నక్రూరున్ బరీ
క్షిత్తు న, మ్ముచికుందుం గరుణించినట్లు పరమా
త్మున్ గాంచనాంచన్మహా, నిచయున్ నిన్ను భజిం
తు నెమ్మదిని లక్ష్మీనిత్యభోగానురా, గచిరంభా
వుక గొట్టు... 93

మ. అలబృందావనవీథి ధేనువుల నెయ్యంబారఁ
బాలించు వే, ళల నీ వందొకగోపుగన్పడిన వెల్లం
దోలితో నేను న,ట్టుల నజ్ఞానిని నన్ను బ్రోవు మిఁ
కఁదోడ్తో భక్తరక్షాసమా,కలితారంభక గొట్టు.

శా. తోరంబైనమదీయభాగ్య మది యెంతో కాని మ
జ్జిహ్వాకున్, సారస్యంబుగఁ గ్రోలఁగాఁగలిగె
యుష్మన్నామచింతాసుధా, పూరం బాప్తతచేఁ
బ్రధాననగరద్భూలోకవైకుంఠశ్రీం, గారద్వా
రక గొట్టు... 95

శా. సంప్రీతిన్ నినుసంస్మరించెదను మత్స్వాంతం
బులో నిల్వవే!, సుప్రజ్ఞానిధులైనభక్తులమదిన్

సాంపొప్పఁగా నీవు ని,త్యాప్రామాణ్యవిధిన్ వసిం
తువని యం ద్రంగీకృతాచతప్రశం, గప్రావారక
గొట్టు... 96

శా. నీసౌందర్యగుణంబు లెంతు మదిలో నిన్నే
నుతింతున్ నెఱా, నీసంకీర్తనలాచరింతునను నీని
త్యానుకంపాసుధా, కాసారంబునఁ దేల్చు మిం
క కమలాగండస్థలీపత్ర రే, ఖాసంలేఖక గొట్టు...

శా. వాలాయంబుగ నిన్నె కొల్తు నినుఁ గైవారంబు
గావింతు నీ, లీలల్ వర్ణనసేతు నీదుకథ లాలిం
తున్ భవత్సత్కృపా, ప్రాలేయప్లుతుఁ జేయవే
నను రమారామామణీపాదలా, క్షాలిస్తాంబక
గొట్టు... 98

మ. నవనీతాత్ముఁడ వీవు నేగృపణుఁడన్ నన్నేల న
శ్రద్ధసే, యవిచారింపకుఁ బ్రేమనిల్పుము కరం
బర్థింతుఁ గై కొమ్ము మ, త్కవితారామము శౌన
కాదిమునిబృందస్వాంతమాకందవృ,క్షవిరాజత్ప్రి
క గొట్టు... 99

శా. శ్రీమన్మూర్తివి నీవు నిన్ దలఁతు నీచే సంపదల్
గాంతు నీ, కైమోడ్పుల్ పచరింతు నీవలనమో
క్షప్రాప్తిసాధింతు నీ, కామోదంబుగఁ గూర్తు
నామనసు నీయందేసుమీ సత్య రే, ఖామాహా
త్మ్యక గొట్టు... 100

శా. శ్రీమత్కాశ్యపగోత్ర దిట్టకవివంశీయాఢ్యుఁడన్
రామచంద్రామాత్యాంకుఁడ నీకథల్ శతకప
ద్యారూఢి వ్రాక్రుచ్చితిన్, స్వామీ యీశతకం
బు గైకొనుము నీసామర్థ్య మత్యంతమా, గా మ
తోపక గొట్టు... 101

మ. పరగం గ్రిందటిజన్మజన్మముల నిన్ బ్రార్థింప
లేనైతి ని, స్నరరూపంబునఁ గొల్వఁగంటి నిటతో
నాకబ్బెసన్ముక్తి సుస్థిరమై యర్జునసాహసార్థభగ
వద్గీతాగహస్యప్రియం, కరవాచాలక గొట్టుము
క్కలపురాకా రాజగోపాలకా. 102

గొట్టుముక్కల రాజగోపాలశతకము
సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈశతకము రచించినకవి దిట్టకవిరామయోగి దీక్షితులు. ఇతఁడు కాశ్యపగోత్రుఁడు. నందిగామ తాలూకా గొట్టుముక్కలనివాసి. చిరకాల మీకవి నూజవీటిలో నారయప్పారావు బహద్దరువారి యాస్థానమునందుఁ బౌరాణికుఁడుగ నున్నట్లుఁ గవివంశీయులు చెప్పుచున్నారు. ఇక్కవి రంగారాయచరిత్రము రచించిన నారాయణకవిమనుమఁడు. ఈయనతండ్రి సుందరరామసూరి. తాత యాదవరాయకవి. జనకపితామహులప్రతిభావిశేషములు తెలియవు.

రామయోగికవి సంస్కృతమున నసాధారణపండితుఁడు. ఒకమాటీకవి తమప్రభువర్యునితోఁ గాంచీనగరమునకేగి యటనున్న మహాపండితులతో వ్యాకరణశాస్త్రమునఁ జాలదినములు వివదించి విజయమంది బ్రహ్మరథము పీతాంబరసత్కృతి నూటపదియాఱురూపాయలు సభాసత్కారము సేలువులు బహుమతిపొంది గృహాభిముఖుఁ డాయెనఁట. నాఁడుమొదలు నేఁటివఱకుఁ గాంచీనగరవాసులు

ఆంధ్రులు విద్యావాదములలో గడుసరులనియు నెవరిచే జయింపఁబడని కాంచీనగరపండితుల నాంధ్ర నియోగి జయించెననియుఁ జెప్పుకొనుచుందు రని కవి వంశీయులు చెప్పుచున్నారు. వ్యాకరణశాస్త్రపారంగతుఁడును పండితోత్తముఁడు నగు రామయోగి రచించిన యీ శతక ప్రశస్తినిగూర్చి ప్రత్యేకముగా మేము చెప్పవలసిన దేమియు లేదు. ఇక్కవి సంస్కృతమునఁ బెక్కుగ్రంథములకు వ్యాఖ్యానములు మతవిషయికఖండనగ్రంథములు రచించెను. కవి తన యుత్తరవయస్సులోఁ దనగ్రంథసముదాయముతో మచిలీపురమునందు నివాస మేర్పఱచికొనెను. ఉప్పెనవచ్చుటచేఁ గవివ్రాసిన గ్రంథములన్నియుఁ జరాస్తియంతయు సముద్రార్పితమైనదనియు నెటులో దైవవశమున రుక్మిణీపతిశతకము మాత్రము బైటపడినదనియుఁ గవివంశీయు లెఱింగించిరి. మాకులభించినరుక్మిణీపతిశతకమాతృక కొండపల్లి పీచు కాగితములపై అగురుసిరాతో వ్రాయఁబడియుండెను. పుస్తకము ఒకటిరెండుమాఱులు సముద్రస్నానము గావించినటులె యుండెను. కొన్నిచోటుల వర్ణములు పద్యపాదములు చెరిగిపోయెను. కావుననే

పూర్వగ్రంథములన్నింటికిః బ్రత్యంతరములు వ్రాసి నలేఖకులు దీనిని ముట్టుకొనరైరి. ఇఁక నుపేక్షించిన యెడల నీపుస్తక మదృశ్యమగునేమో యని శ్రమ చేసి యథాశక్తిని శుద్ధప్రతిని సిద్ధపఱచి ముద్రణ మున కొసంగఁగలిగితిమి.

ఈకవివ్రాసిన రెండుశ్లోకము లొకజీర్ణపత్రము మీఁదనుండఁగ యథారూపముగ వ్రాసితిమి. ఈశ్లోకద్వయమువలన నీకవి సంస్కృతకవితానైపుణ్యము బోధకాఁగలదు.

శ్లో. మేఘస్స్వనీరదఘనాఘనతా ప్రసిద్ధి
స్సంపశ్య కేవలఘనం సరదం ప్రసిద్ధం
శ్రీనారయప్రభువరం సరదం ప్రసిద్ధం
సంపశ్య కేవలఘనం ముఖవర్ణభేదీ
మోఘోభవ త్యనుపమోహి సరాజవర్యః.

శ్లో. విరాజతే లోకవిరాజిరాజతా
విభాకరే సంస్థితి మేతిహంసతా
సరాజహంస స్సమదీపిసర్వదా
సదాఖ్యయా నారయ భూపవర్యః.

ఈకవి కాంధ్రకవితయం దంతనైపుణ్యము లేదు. కాని సుప్రసిద్ధకవి వంశజుఁడును పండితోత్తముఁడు

నగుటచే నీశతకమును రామయోగి మనోజ్ఞముగ వ్రాసియున్నాఁడు. చిరకాలమునుండి మూలఁబడి యున్న యీశతకము శుద్ధప్రతి వ్రాసికొనుట కిచ్చి ముద్రణమున కవకాశము కల్పించినఁ గవితమ్ముని కుమారు లగుదిట్టకవి సుందరరామయ్య శర్మ పాకయాజి గారిని బ్రశంసించుట ధర్మము.

కవి రమారమి యేఁబది సంవత్సరములపై కాలమున నూజవీటిలో మరణించెను.

ఇట్లు భాషాసేవకులు,

నందిగామ.
1-4-25

శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

దిట్టకవి రామయోగిప్రణీత

రుక్మిణీపతిశతకము.

ఉ. శ్రీకర సారవాగమృతశీకర చారుకలాకరాస్యచా
మీకరచేల భీకర సమీకరమాకర వారిజాత
మైత్రీకర పాదపల్లవసుధీనుతమానిత దీనమా
నవానీక రథాంగబంధురజనీకరలోచన రుక్మిణీ
పతీ. 1

చ. జలధరనీలగాత్ర దనుజవ్రజకంఠఖనిత్ర కల్యవా
గలఘుసుపర్వరాణ్ణుతియుతాత్మవిచిత్ర చరిత్ర
వర్తులాకలితకళత్ర పాపలతికాశితదాత్ర పతత్రి
నేతృపత్త్ర లలితవక్త్ర సంకుమదరాజితచిత్రక
రుక్మిణీపతీ. 2

ఉ. బాల నిశాకరాకలితఫాల దయాసువిశాలలో
లనీలాలకజాల గైరికసముంచితచేల తమాల
భూమిజాతాలలితాంగజాలపవయాన భవస్తుత
శీల దేవతాపాల విరోధికాల శిశుపాలవిషా
లక రుక్మిణీపతీ. 3

ఉ. దండితవైరితండహిమధామ సమంచితతుండవా
జిరాట్కాండ విశాలకుండలయుగద్యుతిమండిత
గండసుప్తవేదండపిచండ సద్మగతదండక పాతక
సంతమిశ్రమార్తండ నమస్క్రియాపరసుధాశ
నిమండల రుక్మిణీపతీ. 4

ఉ. భూసురవారతోష పరిపూర్ణసుధాసమభాష
దేవతాగోసముదాయపోష జితఘోరతరాద్భు
తదోష భూషణోద్భాసితవేష దాసజనపంక
జపూష చతుర్ముఖాదిశస్త్రాసమసన్మనీష విబుధా
హితశోషణ రుక్మిణీపతీ. 5

ఉ. అంగజరూపసన్నుతసితాంగ విహంగతురంగ స
త్కృపాపాంగరథాంగసంగ పరిపాలితదేవకదంబ
మానిసారంగతమఃపతంగ కలుషాంగద భంగర
థాంగభీతిమత్సంగరరంగఖండితనిశాకరపుంగవ
రుక్మిణీపతీ. 6

ఉ. దేవ మహానుభావ ఖనదీధరసన్నుతభావ దైత్యవి
ద్రావ భయానకౌఘగదదావ సమంచితభూరి
కంకణారావ ముఖాంబుజాతవిసరన్నయ
భావ కరాంగుళీధృతగ్రావ దయాకటాక్షపరిర
క్షితసేవక రుక్మిణీపతీ. 7

ఉ. రక్షితనాగభాసురపరాగ భయంకరశౌర్యవేగ

సం, శిక్షితదైత్యపూగ మునిసేవితపాదపరాగ
సత్కటా, క్షకుణయోగ యోగబలఖండితకిల్బి
షరోగ రాగర, క్తక్షపణానురాగ కృతదైవత
భోగక రుక్మిణీపతీ. 8

ఉ. రాజిత తేజ గుప్తగజ రాజమనోజ్ఞకళామనోజసా,
మ్రాజబిడౌజ వక్త్రసదృశాంబుజ రాజనికారిలోచ
నాం,భోజ దయాకటాక్షపరిపోషితగోపసమాజ
భక్తగో, భూజ గృహీతసర్వజనపూజ గదాగ్రజ
రుక్మిణీపతీ. 9

ఉ. కోమలనీల దేహ మునికుంజరనిర్మలచిత్తగేహ పు
త్రామితమోహ భక్తనివహాపదుషర్బుధవారివా
హ ఘో, రామరవైరిదాహ విశదాననవాహవి
పూరితవ్రజ,స్తోమలసత్సమీహ నతశోకతమోప
హ రుక్మిణీపతీ. 10

౧. చతురవచఃకలాప మణిచారుకలాప మనోజరూ
ప స, స్తుతిపరమేరుచాప పరిశోధితదారుణపాప
గోప దు, ర్మతిదురవాప ఘోరరిపురాడ్తతిగర్వ
విలోప శాపసం, హృతమునితాప భక్తజనహృ
త్కమలాతపరుక్మిణీపతీ. 11

. పాతకకాననవ్రజనిపాతసుహేతి వినాశితామ
రా, రాతి మనోహరాకృతివిరాజితనాథవిచింతన

ప్రణ, త్రాతతభీతి వర్ధితపదాబ్జయుగా శ్రితమాన
వౌఘస,ద్భాతి ముఖాంబుజాతపరిభూతనిశాపతి
రుక్మిణీపతీ. 12

ఉ. విశ్వనివాస విశ్వకర విశ్వవిదూరక విశ్వవంద్య
యో, శాశ్వత విశ్వరూప భవశాసననిర్మలనిర్వి
కార లో, కేశ్వర దేవదేవ నిను నెంతటివాఁడ
నుతింప నోపత, త్ర్యశ్వపురాణపూరుష చిదాత్మ
నిరంజన రుక్మిణీపతీ. 13

ఉ. బంగరుచేలగప్పి సదపాంగవిలోకనలీలనొప్పి న
వ్యాంగదముఖ్యభూషణసమంచితవేషముతోడఁ
గూడి సా,రంగమునందుఁ బూనిననయంబున నా
కు భవత్పదాంబురు, ట్సంగతి నీయఁగోరెదను
సారసలోచన రుక్మిణీపతీ. 14

ఉ. దండము గోపయోషావతకదంబకుచస్థలపత్రలేఖనా
ఖండచమత్క్రియాంచితనఖక్షతచందిరఖండలా
లిత, (?)త్కాండజలోచనావృతసకాశసుదేశలస
త్కువేల స,త్తాండవవర్తి నేత్రయుగతామర
సాంఘ్రిక రుక్మిణీపతీ. 15

చ. దరదరవిందలోచన సుధారసభాసురహాసయో
ధరా,ధరధర దారితారి జనతారక తారపటీరహీ
రకుం, దరసమరాళగౌర యశతామరసోదర

భక్తసాదరా, ఖరకరచారుతేజ భవకాననపావ
క రుక్మిణీపతీ. 16

ఉ. తమ్ముల కెమ్మెచే మలినదమ్మగునెమ్మొగముం గర
మ్ము భ, వ్యమ్మగుసొమ్ము కెంజిగురుటమ్ముల వేలుపు
టమ్మకుఁ నివా, సమ్మగుటొమ్ము నెమ్మిపురిసమ్మిళి
తంబగువేణికుందదం, తమ్ములు గల్గుదేవ మిము
దల్చెద నెమ్మది రుక్మిణీపతీ. 17

ఉ. పాతకతూలసంహతికిఁ బావకకీల నిరంతరంబు కం
జాతభవాప్తబంధుపునిశాకరకోటికిఁ జిత్తభీకరం
బాతతభూతసంతతుల కానఁగణింపఁగ నీదునామ
మా, రా!తలఁపంగ రక్తకజరాజితపాదక రుక్మిణీ
పతీ. 18

ఉ వందనమాచరింతు సురవందితసుందరపాద దేవకీ
నందన భక్తచందన సనందముఖస్తుత మామనో
కజేం, దిందిర మందహాసమునఁ దీరగుతావకవక్త్ర
కంజ మిం, పొందఁగఁజూపు మీకనులనొప్పుగఁ
జూచెద రుక్మిణీపతీ. 19

ఉ. సంచితపుణ్యరాశి యగుచంద్రనిభానన నీవుగల్గఁ
గాఁ, గొంచెపుదేవతాతతులఁ గొల్తురు ధీబల
హీనతఁ బయో, దంచితగాంగసైకతమునందు
జలార్థము ద్రవ్వులీల స, త్కాంచననూపురోల్లసి
త కమ్రపదాంబుజ రుక్మిణీపతీ. 20

ఉ. భక్తచకోరజాలపరిపాలనచంద్ర ధురావహాంబు
లై, దిక్తటసంచరద్రుచుల దీప్తములౌ భవదీ
యపాదసు, వ్యక్తనఖాంకురంబు లనయంబును
మామకచిత్తవీథి సం, సక్తత వొందఁ జేయఁగదె
సారసలోచన రుక్మిణీపతీ. 21

ఉ. నందునియందు నాద్రుపదనందినియందు యశో
దయందు నా,మందలయందు మానిజనమండల
మందును భీష్మునందు నే,చందమునన్ గనంబ
డెనో చక్కనిమీకరుణాకటాక్ష మా,చందము
నమ్ము వైచ్ఛికము సల్పుము నీ విఁక రుక్మిణీపతీ.

ఉ. శంకరమిత్ర నీచరణసారస మాత్మనిరంతరంబు
ని,శ్శంకఁ దలంచువారల కసాధ్య మొకించుక లేద
టంచు నే,భాంకరణంబు మీఱఁగ శుభంకరభేరి
గజంబు నెక్కి యా,తంకము లేక సాటెదను దార
గుణాకర రుక్మిణీపతీ. 23

ఉ. కోరితి మీపదాంబుజము కూరిమిచేఁ బరదేవ
తాలతిన్,జేర నదెట్లటన్న; మదసిక్తమతంగజగం
దమండలీ, చారుతరస్థితిం బరగుషట్పద మొందును
గాక యుజ్జ్వల,త్సైరిభ మొందునే వికచసారస
వాసన రుక్మిణీపతీ. 24

ఉ. మిమ్ముల నమ్ముకొంటి నిటమీఁద మఱెవ్వరి వేఁడ

నంటి మీ,తమ్ముల గేరు నెమ్మొగ ముదంచితరీతిని
జూపుమంటి నా,సొమ్మునునీవయంటి మధుసూద
న నన్గరుణింపుమంటి నా, నెమ్మది మీపదాబ్జముల
నిల్పుమటంటిని జానకీపతీ. 25

చ. గజపతిఁ బ్రోచినాఁడవని కామినికోర్కులొసంగి
తంచు సద్విజునిగుచేలునేలితనివించు భవచ్ఛర
ణంబు వేఁడితిన్, భజనము జేయువారలఁ గృపా
మతిఁ బ్రోచెడితంద్రి పాతక,వ్రజములడంచి బ్రో
వఁగదె పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 26

ఉ. చల్లడముల్ జెలంగు నిరుచక్కిఁ జెలంగెడుధట్టి
జాళువా, పిల్లనగ్రోవి ముత్యముల పేరును మేల్మొ
లనూలు మించులన్, గల్ల యొనర్చు కుందనపు
ఖండువ యొప్పఁ గళిందజాతటిన్, సల్లలితప్రచా
రములు సల్పినదేవర రుక్మిణీపతీ. 27

చ. పరమపవిత్ర తావక సుపాదసరోజపరాగరాజి
సం,వరణధురీణతామహిమ భాసిలు గోపకుమా
రపేటికా, స్ఫురదురుభాగ్యరేఖల సమున్నతిఁ
బెంపునుతింపశక్యమే?, హరిహయహేమగర్భని
టలాక్షులకైనను జానకీపతీ. 28

ఉ. పంకజనేత్ర మీపతితపావననామ సుధారసంబు
ని,శ్శంకత నానుసత్పురుషసంతతి కెంతపనుల్ పరే

తన్యాట్కింకరచక్రవాళకముగీటడఁగించుట
క్షులక్ష్మిచే, సంకలితత్వమొందుటయు సార
చన రుక్మిణీపతీ.

ఉ. శక్ర విరించి శంభునుతి చక్రవిరాజిత
భూప ని,ర్వక్రపరాక్రమక్రమ నివారిత
భవల్ల సత్కరో, పక్రమణప్రభావము గ
మతి మాకు నొసంగుమయ్య యో,నక్రవి
సంతుషితనాగకులాధిప రుక్మిణీపతీ.

ఉ. నెమ్మది నమ్మికొంటి శయనీకృతశేషఫణా
ప్రభా,సమ్మిళితాత్మదేహరుచిచక్రవిడంబితగొ
ఛిద్దను,స్సమ్మహితాంబువాహ విలసద్ద్యుతి
దివ్యపాదప,ద్మమ్ములు భక్తమానవుల దా
సొమ్ములు రుక్మిణీపతీ.

ఉ. దండము దేవదేవ హరి దండము కుండలదీప్తి
తి,ద్దండ మహాత్మ యోవికచ కాండజలో
యోముకుంద యో,దండితరాక్షసప్రకరదండ
దండము దండమయ్య యో,కుండలితల్ప
రుచి కోమలవిగ్రహ రుక్మిణీపతీ.

ఉ. నీరధిలోన భూరితరనిర్మలనై జరుగావళుల్ మ
చారుత మీఁజొచ్చి ఘనసారసమేత మ
త్కటత్రయీ, చోరక సోమకాసురనిషూ

తఁ దోలుపల్కులోలిమై, వారిజగర్భు నందిడిన
వారిచరాత్మక రుక్మిణీపతీ. 33

ఉ. కవ్వముగాఁగ మందరనగంబు భుజంగమరాజు
రజ్జుగా, నివ్వటిలం బయోదధి ననేకసురాసుర
కోటి మొత్తమై, త్రొవ్వఁ ద్రచ్చుచుం; బిదపఁ
గొందలమందఁగ నద్రి కూర్మతన్, నివ్వెఱఁ
గొందఁ దాల్చి కరుణించితి వారల రుక్మిణీపతీ.

ఉ. భీకరసూకరాత్మకత బిట్టదరంగ నజాండభాండ
ముల్, వీఁక ధరిత్రిఁజుట్టి యతివీరు హిరణ్యవి
లోచనున్ మహోద్రేకముతో విఘాతమొన
రించి విషాణమునందు నీధరన్, జోకయొనర్చి
పూని మునుచొప్పుననుంచితి రుక్మిణీపతీ. 35

చ. పటపటలీనఁ గంబమున బల్విడివెల్వడి శాతహే
తిను, తృటనఖరాగ్రఘాతకలధౌతకశిప్వరివిగ్ర
హాంత్రసంఘటితశిరోధివై విబుధకంటకసూతిని
బ్రోచితీవెకా, పటునరసింహరూపత సుపర్వులుమె
చ్చఁగ రుక్మిణీపతీ. 36

ఉ. వేదపురాణశాస్త్రముఖవిద్య నమేయత దేవతావ
నా, పాదనమంచు వామనత బాగుగఁబూని పద
త్రయంబు స, మ్మోదముతోడ దైత్యకులము
ఖ్యబలీంద్రుని వేఁడి లోక మ, త్యాదరణంబునన్
బలికి నర్పణజేసితి రుక్మిణీపతీ. 37

చ. పరువడి రాజసంఘములఁబట్టి కఠోరకుఠారధార
తోఁ, నిరువదియొక్కమాఱువధియించి భయంక
రతత్తనూత్కరో, త్సరదురురక్తపూరదివిషన్న
దిఁ బైతృకతర్పణంబు నిం, పరయఁగఁజేసి భార్గ
వతభాసిలితాగద రుక్మిణీపతీ. 38

ఉ. దేవతలుబ్బఁగాఁ బితృనిదేశమునన్ బహుజం
తుసంతతో, గ్రావనికేఁగి యందనుచరాయితవా
యుసుతుండవై లస,ద్రావణకుంభకర్ణముఖరాక్షు
సవీరవినాశనంబు స,ద్భావతఁజేసి రాఘువతభాసిలి
తాగద రుక్మిణీపతీ. 39

చ. హలహతిచేఁ గళిందతనయాపరిభేదనమాచరించి
దో, ర్బలమలరంగ దుష్టమతి బాలిశధేనుకము
ష్టికాసురా, విలయమొనర్చి లోకములవిశ్రుతిఁ
జెందినయోగ్రసాధనా, కలితకరుండవై బలతఁ
గాంచినదేవర రుక్మిణీపతీ. 40

ఉ. సుందరరూపతా త్రిపురసుందరులన్ వరియించి
బౌద్ధతన్, బొంది రయంబునన్ ద్రిపురపూర్వాసు
పర్వ్వాలఁజంపునప్పుడా,చందురుదాల్పుదేవరకుఁ
జాపశరాసనసాధనంబు లా, నందముమీఱఁగా
ననినొనర్చితివాగద రుక్మిణీపతీ. 41

చ. తురగమునెక్కి ఘోరతరదుష్కృతసాంద్రమలీ

మసంబునన్, తరతమతావిహీనభువి దార్కొని చే
త నసిన్ ధరించి సత్వరతఁ దుష్టసంతతిహాతం
బొనరించి బుధావనంబుచేఁ, బరగినకల్కిరూపము
న భాసిలుదేవర రుక్మిణీపతీ. 42

ఉ. మీఱుమనోజుమేనిపస మీఱుసొబంగులతీఱు
ముత్తెపుం, జేరుసదీడితవ్యమగుపేరు మతంగజ
చారుయానమున్, దూరు నొయారినెన్నడ; వి
ధున్ రుచిగేరుమొగంబు సౌరునున్, వారిజ
జాదిరతుగలవారుగదా హరి రుక్మిణీపతీ. 43

ఉ. వాసవుఁ డల్కమీఱి జడివాన మహాశనిసంయు
తంబుగాఁ, జేసిన గోపకుల్ భయముజెంది
పరుంగునునొందఁ గందుకా, భ్యాసకలీలఁ గేల
గిరివర్యముబూని సమస్తబంధుతన్, వేసటఁదీర్చి
కాచితిని వేగ జనార్దన రుక్మిణీపతీ. 44

ఉ. ఘోరదరిద్రతాభరవిఘూర్ణితమానసుఁడా కుచే
లుఁడా, దారివచింపఁగా భవదుదంచితపాదస
రోజచింతనా, గౌరవమొప్పఁగాచి పిటకంబులు
చేరెడుదెచ్చినన్ మహేంద్రోరుపరార్థసంపదల
నొందఁగఁజేసితి రుక్మిణీపతీ 45

ఉ. వేణునినాదవిశ్రుతిని వ్రేతలమానసముల్ హరిం
చి యా, జాణలఁ జిత్తభూపరవశత్వయుతాత్మ

లంజేయుచుఁ విని, ద్రాణమనోజకేళికల ర
జేసిన మీకథాసుధఁ, మానసపాత్ర
నియమంబుగ నానెద రుక్మిణీపతీ.

ఉ. ముద్దియలెల్ల మొల్లలిడ బుద్ధులుసెప్ప య
ఆోట ని,న్నొద్దికమీఁఅఁ గట్ట మదినోడక
ని తెచ్చి దానిబ, ల్మద్దుల రెంటిమధ్యనుసమ
గల్చినవేల్పుపెద్ద నీ, సుద్దుల నెన్నరద్దు లజ
మహేశులు రుక్మిణీపతీ.

ఉ. నమ్మను నెమ్మనంబున ననాథజనావన నిన్ను మి
నిమ్మహి నన్యదైవముల నెన్న నమందమరంద
జా,లమ్మునవొప్పు నవ్యకమలంబున సమ్మదమొ
తుమ్మెదల్, క్రమ్ముకొనంగ నేర్చునె వికర్త
దున రుక్మిణీపతీ.

చ. కరమున పాదపద్మము ముఖంబునఁజేర్చి పం
వోధిని,ర్భరరమణీయలీల వటపత్రముపై
నించి యోగమా, గ్గరతిని సర్వలోకతతిర
మందున జాగరూకతం, బరగినదేవదేవ నను
గుగ నేలుము రుక్మిణీపతీ.

ఉ. ద్రోణసుతప్రయుక్తఖరరోపముచే హతిన
కుంది ని, స్త్రాణకుఁడై జనన్యుదరసంగతుఁ
యభిమన్యుసూతి ని,ర్వాణఫలప్రదాత యద

న కృష్ణ ముకుంద యన్యనిన్, జాణతనంబునన్
వినుతిసల్పినఁ గాచితి రుక్మిణీపతీ. 50

ఉ. ప్రేతలచేలముల్ మిగులవేడుకప్రుచ్చిలితెచ్చి
వారి న, త్యాతతమానభంగమున నానతశీర్షలఁ
జేయుచున్ మనో, జాతనికేతనంబులకుఁ జాటు
గనుంచ కపాలమందునన్, జేతులుమోడ్ప వస్త్ర
ములు శీఘ్రత నిచ్చితి రుక్మిణీపతీ. 51

ఉ. చిన్నతనంబునన్ విసపుచేపునఁ బాలనొసంగు
పూతనన్, మన్నిగొనంగఁజేసితివి మద్దులఁగూల్చి
తి బండిసాకునన్, భిన్నముగాఁగఁదన్నితి వభీ
రుత నీచరితంబు నెన్నఁగాఁ, బన్నగభూషణుండ
యినఁ బొల్పడనేర్చునె రుక్మిణీపతీ. 52

. కొన్నిదినంబులజ్ఞతను గొన్నిదినంబులు శైశవం
బునన్, గొన్నిదినంబులంగనల కూరిమినిన్మఱి
కొంతకాల మత్యున్నతచింతచే వగలనొందుచు
నుందురుగాక నెన్నఁగా, నెన్నఁడు మీపదాబ్జ
ముల నెన్నరు మూర్ఖులు రుక్మిణీపతీ. 53

నీవెధనంబు బంధుఁడవునీవె సఖుండవునీవె తల్లి
యున్, నీవె గురుండు దాతయునునీవె శరణ్యుఁ
డవంచు నెమ్మదిన్, దేవరవారిపాదములు దిక్క
నినమ్మితి నింకనైన నన్, గావుము దేవదేవ హరి
కంజవిలోచన రుక్మిణీపతీ. 54

ఉ. బంధువులేమిచేయుదురు భార్యయుఁదల్లియు
ద్రిలైనను౯, బంధురసత్కృపామతి శుభ
మతేమియొనర్తు నుగ్రనీ, రంధ్రపరేతరాట
తదురాపదలొంద భవత్పదాబ్జసం, బంధమెత
వన్యసదుపాయముగల్గునె రుక్మిణీపతీ.

ఉ. పాణితలంబునందు మృదుభవ్యనినాదతరంగ
క్తమరా, వేణువువేణియందుఁ బరివీతములై
హాశిఖండముల్, నాకెపుముక్కుముత్తెము
బడ నందునిమందయందున౯, జాణతనంబు
అ రతిసల్పినదేవర రుక్మిణీపతీ.

ఉ. కందసమానగాత్ర పరకందఖనిత్ర మునీశకీర
కంద మురారి శౌరి హరి కందళితప్రథిత
భావుక, స్కందకుమారగీతయశకందర ర
గోసమూహ మా, కందము జూపు మీ
లకందఅకు౯ గతి రుక్మిణీపతీ.

ఉ. పంకజపత్రవారివిధి పారదభంగి నిరంతర
నా, తంకయుతంబునై వగలఁదాల్చుశరీర
త్యమం చెప౯, గొంకక మీపదస్మృతిని గొ
వారలకు౯ బరేతరా, టృంకరభీతిఁ జెందద
కృష్ణ మురాంతక రుక్మిణీపతీ.

ఉ. ఏమితపంబుచేసెనొ కరీశుఁడు నందుఁడు పూ

జన్మమం, దేమిమహావ్రతంబు జనులెంచఁగఁజేసి
నా గోపకాఘ మే, మేమియొనర్చినో యవి
యు నెన్నికఁజేయ విరించిశంభుసు, త్రాము లశ
క్యమే హారిణతామరసేక్షణ రుక్మిణీపతీ. 59

ఉ. శ్రీస్తనభూరిభూమిధరసీమల నంకలనుండి సత్వ
లో, కస్తవనీయవైభవముగాంచి ఘనత్వనిరూ
ఢినొందు కృ, ష్ణస్తనయిత్నుతల్లజమనక్ష సుఖజీ
వనమొందఁజేయు మో,కౌస్తుభరత్నజంభరిపుగా
ర్ముకశోభిత రుక్మిణీపతీ. 60

ఉ. మాధవ శౌరి శార్ఙ్గి వనమాలి మురారి మనో
జ్ఞహారిని, ర్బాధవిహారి చక్రి హరి భావుకశీలి ఘ
నాభమూర్తి పృథ్వీధరధారి పత్రిపతివీతి సుధీర
చితామితస్తుత, స్వాదుత ాకృతీ విబుధజాలకృ
తానతి రుక్మిణీపతీ. 61

ఉ. కొంకక కృష్ణకృష్ణ యనుకోరికకుక్క మతిబుట్టున
ట్లుగా, శంకయొకింతలేక మురశాసన! మీపదప
ద్మ మాత్మలో, నంకముగాఁగఁజేయ నిసితాంగ
తురంగుని దూరుచుందు!న, న్నింక భవత్పదసాద
మున నేలుము దేవర రుక్మిణీపతీ. 62

ఉ. బాలత నాయశోదచనుబాలు రయంబున నాను
చుక్క విలో,లాలకజాలమాంద్యమున కందమురీ

నంగ నూపసక్తజం, బాలముతోడ నందునిం
సము ముంగిట నాడుచుండుగో,పాలక వేప
రివగు బ్రహ్మమవీవవు రుక్మిణీపతీ.

ఉ. ఏకమతిన్ భవత్స్మరణ మెప్పుడుజేయక య
మందునన్, బైకొని కాలకింకరులుబాధలుపె
కాలమబ్బినన్, శోకమునొందినన్ గలదె చ
తబూని తుదిన్ నిబద్ధుఁడై, కాకలనొందనేమిం
గంజవిలోచన రుక్మిణీపతీ.

ఉ. బంధురసత్కృపామతిని బంకజలోచన మీఁ
బ్జసం,బంధినిజేసి నన్నితరబంధములన్ విడఁజే
మయ్యా! యీ,బంధనమేలనయ్యా!ఫలదాయక!
యక నీవెదిక్కొ యో, కంధరనీలవర్ణ ననుగావు
వేగమె రుక్మిణీపతీ.

ఉ. ఆడుచు గోపకామినులయంబరముల్ మఱపిం
కెచ్చి బల్, పోఁడిమిమీఱఁగా గుబురుపొ
లనెక్కిన దేవదేవ నన్, వేడుకమీఱఁగా నెపు
వీడకనేలుము పూర్ణతారకా, రాడమలా
కృష్ణ యదురాజశిఖామణి రుక్మిణీపతీ.

ఉ. అన్యులవేఁడఁ దావకపదాబ్జమె మాకిఁకఁ దో
వీడఁగా, ధన్యతనొందువాఁడ మిముదల్చుమం
త్మలవీడ దుష్టరా,జన్యులఁ జూడఁ గామ్యము

సౌఖ్యపుజాడలఁగూడ నన్నన, ద్ధన్యులకాపదం
బునిధి దాటఁగనోడవు రుక్మిణీపతీ. 67

ఉ. వేసటఁజెంది వేసములు వేయివిధంబులుగా నొన
ర్చుచున్, వీసముడబ్బుచొప్పనను విత్తముఁలన్
గడించినన్ దుదిన్, గాసును వెంటరాఁగలదె
కాండజనేత్ర గణించినన్ భవ, ద్భాసురపాద
భక్తి వసువారముగన్న రుక్మిణీపతీ. 68

చ. పిలిచినఁ బల్కవేవిటను బేఁలపాలిటిదైవగా
య నిన్, గొలచెద నింకన్యైన ననుగూరిమినే
లుము నేలవేసియున్, బలుచఁదనంబునీకు విదె
పొల్పడకుండునె లోకమందునన్, బలుచఁ మేల
నాపయిని పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ 69

ఉ. సుందరఫాలమందిడిన చొక్కపుఁగస్తురిచుక్క
యందు నం,దందు నఁయాలలూఁగుచు నవంచిత
కాంతిని రావిరేక చె,న్నొందఁగ నందమందిరము
నొద్ద నమందముగా యశోదనా,నందముఁజెందఁ
జేయు యదునాయక కేశవ రుక్మిణీపతీ. 70

ఉ. ఆసలఁజెంది విత్తముల నన్యులకీయక యంత్యమం
దునన్, గాసునుజెందలేక నరకంబులనొంది తపిం
చుచుంద్రునీ,దాసులునై నిరంతరపదాబ్జయభక్తిఁ
జెలంగువారికిన్, వేసటలేల చెందుయదువీరశి
ఖామణి రుక్మిణీపతీ 71

ఉ. భూతికి ధాతవై స్థితివిధిత్వమునొందఁగ నచ్యు
తుండవై, ఘాతమునొంద రుద్రుఁడయి గణ్యత
నొందుసమస్తరూపునిన్, మాతరమానుతింపనిను
మాధవ నీపదపంకజద్వయిం, జేతులు మోడ్చి నింక
నను జేకొని కావుము రుక్మిణీపతీ. 72

చ. పరువులుగోఁ విత్తములపాలిటి యాసలనొంది
మోహనం, బ్రాణముచేత దిక్కుపడునర్థపునాడు
మదిన్ భవత్పదస్మరణముచే నిరంతరము సద్గతి
నొందఁగఁజేయుమయ్య యో, సురవరమానిజాతన
తశోభితపద్మగ రుక్మిణీపతీ. 73

చ. క్రతుశతముల్ మనోహరముగా నొనరించిన
సంతతంబు సు, వ్రతములొనర్చినన్ సురతరంగిణి
గాహన మాచరించినన్, గొతుకక మీపదంబు
లను గొల్చుటకున్ సమమౌనె యెన్నఁగా, నత
సురమానిజాల నిరుపమ్మితి నెమ్మది రుక్మిణీపతీ.

చ. సరసిజనేత్ర మీకథలు సైపక దుర్మతిదుర్గవీథి
దు, స్తరతరఘంటికారవము సల్పినరాక్షసవీరు
మున్ను సత్కరుణదలిర్ప నేలితివి కారుణికోత్తమ
తావకీనపత్స్మరణ మొనర్చువారలను సాకుట
కష్టమె రుక్మిణీపతీ. 75

ఉ. అష్టమిరోహిణీభమున నంచితలీలల రోహిణీసు
ద, త్యష్టమగర్భమందున రయంబమరన్ జనియిం

చి లో సం,తుష్టిగ దుష్టకంసు ననిదున్మి యు క్ర
పరాక్రమంబునన్,శిష్టజనావనం బెల సి నదే
వర రుక్మిణీపతీ. 76

ఉ. ధీరదయాసరిద్వర సుధీరచిత్తస్త వ మా త్తికా,
సారసితాంగ చారుతరసారసలోచన భక్తవా
రమం,దారధరాధరోద్ధరణ రి రా హేలన
క్రియా,పారగతాస్యమండల శుభంకర కేశవ రు.

ఉ. మీచరణంబులన్ మదిని మేలొదవన్ బచరించు
వాని న,గ్రాపవలేల చెందును బు వ లో
లోచనార్చిసం, దీపనమొ శికటులతిత్వ ం
బున గాక నిల్చునే, పాపవి కృష్ణ రి
పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 78

ఉ. పాపము నొందువేళc బరిపంథిభయంబగు వేళ
భూరిఘో,రాపదలబ్బు వేళ వికచాంబుజలోచన
నీవు భక్తవత్సల, త్తాపములన్ మగల్ప నిరతం
బవనంబొనరింతువందురో,తాపసచిత్తగేహాయుది
తథ్యము సేయవె రుక్మిణీపతీ. 79

ఉ. ప్రాణభయంబు చేనయినc బాపసమాగమ చింత
నైన ని,స్త్రాణము చేతనైన సుకృతప్రతిపత్తిని
నైన సద్విని, ద్రాణమనంబుచే మిము నిరంతర
మెవ్వడు సంస్మరించు నా,బాణ భవత్పదాబ్జము
లచక్కి వసింపడె రుక్మిణీపతీ. 80

ఉ. ఇమ్ములఁ గొల్చి నమ్మినను మేటి భవాబ్ధియుతా
త్ముఁడైన నా, కర్మములఁ జెందఁ జెల్లఁగ నమ్మఁ జనిష
త్పరపంక్తమైనను, గుమ్మరపుర్వు పంకమునఁ గుం
దుచు నెమ్మది నెంచి దూరఁగా, నిమ్ముహి దేవదేవ
రజనీశ లోచన రుక్మిణీపతీ. 81

ఉ. దీనశరణ్య కృష్ణ నాదేవ ముకుంద మహానుభావ
దు,ర్దానవసంహార సుదాన శరణ్య యతంతు ని
మ్ముల౯, మానసమందు నేఁటి వనంద నయాను
తిలోత ద్రౌపది౯, మానముగాచి దుష్టశల మా
న్పితి వాగన రుక్మిణీపతీ. 82

ఉ. నిత్యనిరాదివ ధ్యేయ నిర్గుణ సర్వనివాసవాసం,
స్తుత్యదయాప్రభావభవతూల ధనంజయ సర్వభూ
తసం, భూత్యురువర్తనాంతకరభూతపతిప్రము
ఖావిచింత్య హా, ప్రత్యయరూప నిర్మల నిరం
జన మాధవ రుక్మిణీపతీ. 83

చ. కరము నురక్తి మీచరణకంజము లాత్మఁ దలంచు
వారికి౯, సురుచిర మోక్షసంపదలు చొప్పడుటమి
విచిత్ర మాధవ, చ్చిరతర వైరభావమును జెందియుఁ
జైద్యముఖావనీపతుల్, పరమపదంబు గైకొనరె
పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 84

ఉ. దండము కృష్ణ నీకు యమదండన మింకిటఁ జేరనీకు
నీ, దండమె రక్షరేకు హరిదాసుని న౯విడఁబో

కు మోపత, త్కాండచయాపరాకు భవకాననసం
స్థితి బల్చికాను వే, దండమురీతి నాకిక ముదం
బొనరింపుము రుక్మిణీపతీ. 85

ఉ. చక్రము భామమున్ గనులసల్పఁగ నస్త్రముపార
సత్క్రియఁ, జక్రమునఁజేతఁబూని [illegible]సంబున
నక్రము సంహరించి సి[illegible]క్రవికాస ముప్పతిల
వారణనాథుని గాచుసత్కృపా, పక్రమ దేవ
దేవ హరి పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 86

ఉ. శారద మేఘపార్వ్యణనిశాకరపావదశా దాని
హారతుషారకుందశరహారశ తారక[illegible] తారమా
రారిపధామరేఖరజతాద్రిపటీరసమానకీర్తిసం పూ
రిత దిగ్విభాగసురపూజిత కేశవ రుక్మిణీపతీ. 87

ఉ. ఓయదునాథ కృష్ణ[illegible]
చక్రి నా, రాయణ దేవదేవ[illegible] కేశవ శౌరి
ఘోరదైత్య, [illegible]యసమూహభంజన [illegible]
ధవ దేవదేవ [illegible]నేత్ర [illegible]
తశాటిక రుక్మిణీపతీ. 88

ఉ. దాసచకోరచంద్ర[illegible]తామరస[illegible]
సఘో, దానుర[illegible] కేశవ
చిన్మయాత్మ కంజాసన పాకశాసన[illegible]
ద్య నిరంజన స్వభూ, భాసురరూపచక్ర మురభం
జన శ్రీధర రుక్మిణీపతీ. 89

ఉ. బోటులతోడ నాటపరిపూర్ణవికాసముతోడ నా
డుదుఁ, జాటునకేగి కన్నుఁగవఁజక్కఁగఁగీటుచు
మాటిమాటికిన్, నీటుదలిర్ప గోపరమణీమణి
పంక్తుల వెన్నదొంగవై, బూటకమొంద దేవ
హరిపుణ్యపురాతన రుక్మిణీపతీ. 90

ఉ. మానవిన్ మదింగొనుము మామకసంస్తుతశీ
ల పూర్ణిమా, మారుచిరాస్య శౌరి హరి మామ
నవప్రదానలోల హే, మామలచేల కృష్ణ
యసమమానహితప్రథితప్రభావ మే, మా! మిము
సన్నుతింపఁగను; మామకదైవము రుక్మిణీపతీ. 91

ఉ. హార మనోజ్ఞసంవిదుపహార మదాంధసురారివా
ర సం,హార సమస్తహేయపరిహార విరించిపు
లోమజేశ మా, హారమణాశ్వసన్నుతవిహార
సుశోభితవత్సభాగ నీ, హారమయూఖవక్త్ర,హరి
యంచితనామక రుక్మిణీపతీ. 92

చ. పరుసముసోకి లోహము సువర్ణతఁజెందునటుల్
భవత్కథా,విరచితమైనపద్యమదివిశ్రుతమూఢజ
నోక్తమైననుఁ, సురుచిరమై చెలంగి పరిశుద్ధసు
వర్ణతఁ బొందకుండునే?, పరువడి వించినన్ వి
కచపంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 93

చ. పరమమునీంద్రవంద్యమురభంజన కృష్ణ హరీ ము
కుంద మం,దరధర దీనరక్షక సుధారసభాషణ

చంపకోత్పలా, ప్రరుచిరమాధురీభరితభావిత
భాసితసూనమాలికా, విరచిత పూజగైకొనుము
వేగ జనార్దన రుక్మిణీపతీ. 94

ఉ. కొందఱు నిర్గుణుండనుచుఁ గొంద ఱమేయగు
ణుండవంచు ని, న్నందరు నందు నిందు ననయం
బును నిశ్చితబుద్ధిలేనిమ,మ్మందఱయోగ్యమార్గము
ల నందఁగఁజేసి భవత్కృపాయులిల్, మందతఁ
బాపి బ్రోవుమ రమాధిప కేశవ రుక్మిణీపతీ. 95

ఉ. మాయనుగూడి లోక మనమాయన వైఖరిగూర్చి
యబ్బయ, మ్మాయనుమాయనుల్ వచనమా
యన మాయనయల్ మొనల్గర,మ్మాయను నాది
గాఁగఁబదమంజరియుల్ నిఖిలార్థజాతముల్,మా
యనె పెంచి యంతయును మాయఁగఁజేసిన దేవ
నీపయిల్,మాయనురక్తి నేర్పునుమా యని వేఁ
డెద రుక్మిణీపతీ. 96

ఉ. ఏమనియేర్పరింతు మది నేనునిపాడుదు యుష్మదీ
యమా, యామహిమంబుఁ గన్గొనఁగ నంబుజజ
న్మశచీపతీశము, శ్యామర రాజికేనిరు నగమ్యు
ము విస్తృతఘోరపాతక,స్తోమ మడంచి నన్ను
దయఁజూడుము కేశవ రుక్మిణీపతీ 97

ఉ. కృష్ణ ముకుంద శౌరి హరి కేశవ మాధవ వా
సుదేవ చం, ద్రోష్ణకరాంబకప్రకలితోరువిచిత్రచరి

త్ర భూరిరా, జిష్ణువిహార నందసుత సేవకరక్షక
దేవదేవ న, తృష్ణ సుమంగళాంగ హరి గిష్పతి
సన్నుత రుక్మిణీపతీ. 98

ఉ. గోపకగోపికాజనము గోపదరీతిభవాబ్ధి దాటఁగా
నోపికతో భజించుభువనోన్నతశోభనపావను
గ్నముకా, బాప తమఃపతంగకళ పాల్పడ మామక
మానసంబునకా, జూపఁగదయ్య యోభువనసుం
దరరూపక రుక్మిణీపతీ. 99

ఉ. యోగము లెన్నిదింట నవయోగము చెందఁగనీక
చక్రపం, యోగఫణీంద్రమస్తకము నూర్ధ్వముఁ
జేసి ఫణాసుధాప్తిచే, యోగఁగనీని దేహముల
నొప్పమునీంద్రులచిత్తవీథులఁ జా, రాగిలుపాదప
ద్మము శిరంబునఁ జేర్పుము రుక్మిణీపతీ. 100

ఉ. యాదవరాయ భక్తవర యాదవరాయనుపౌత్రుఁ
డజా దయా, శ్రీనగుణాభిరామజనశేఖరసుందర
సూరిపుత్రుఁడజా, మీ దయరావయోగియను మే
లగునామముగన్న నేను మీ, మీఁదగ చించుపద్య
ముల మేలుగనందుము రుక్మిణీపతీ. 101

రుక్మిణీపతిశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక

ఈశతకము రచించినకవి శిష్టు సర్వశాస్త్రి. ఈయన సర్వకామదాదిమహాప్రబంధములు వ్రాసిన షడ్దర్శనీపారగులగు శ్రీశిష్టు కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారి కుమారుఁడు. వాసిష్ఠగోత్రుఁడు, ఆపస్తంబసూత్రుఁడు. కాసలనాటి వైదికబ్రాహ్మణుఁడు.

శ్రీశిష్టు కృష్ణమూర్తికవి సంస్కృతాంధ్రములయందు బహుగ్రంథములను రచించి యాకాలమున సుప్రసిద్ధములై యున్న మాడుగుల, శ్రీకాళహస్తి, పిఠాపురము, కిర్లంపూడి లోనగు సంస్థానములయం దమితగౌరవసత్కారములు నంది యసదృశపాండిత్యమును ప్రజ్ఞావిశేషముచే దిగ్గజమువలె విజృంభించి వర్తించినటులఁ దెలియవచ్చుచున్నది. ప్రకృతశతకకర్తయు కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారిపుత్రుఁడు నగు సర్వశాస్త్రిగారు తండ్రియంత లోకవిఖ్యాతవిద్వాంసులు కాకపోయినను ఉభయభాషలలో సరసమగు సాహిత్యము, అవధాననైపుణ్యము, గ్రంథరచనాప్రతిభ కలవారై కొంతకాలము కాళహస్తిసంస్థానాధీశ్వరులగు శ్రీదామెర వేంకటపతిరాజన్యుని యాస్థానమునం దాదరసత్కారముల నొందుచు నుండెను.

ఈజ్ఞానప్రసూనాంబికాశతకము కాళహస్తివారియాస్థానములో నున్నపుడు రచింపఁబడినదియే.

సర్వశాస్త్రి తనతండ్రిగారు గతించిన రెండుసంవత్సరములకు అనఁగా క్రీ॥ శ॥ 1872 సంవత్సరమునఁ గీర్తిశేషుఁడయ్యెను. ఈయనవ్రాసిన పుస్తకములలో జనాదరణపాత్రమైనది యమరుక ఆంధ్రీకరణము. ఇది చిరకాలముక్రింద ముద్రితమైనది. ఇపుడు ప్రతులు సైతము లభించుటలేదు. జ్ఞానప్రసూనాంబికాశతకము నిర్దుష్టముగ ధారాశోభితముగ నున్నది. కవి యుభయభాషలలో నిరంకుశుఁడనుట కిందలి పద్యములే తార్కాణము కాగలవు. తెలుగుభాషలో నిట్టి సర్వాంగసుందరములగు శతకములు చాల యరుదుగా నున్నవనుట సత్యదూరము కాదు. ఈశతకమును జక్కసంస్కరించి యీభక్తిరసశతకసంపుటమున కలంకారప్రాయముగఁ జేర్చితిమి.

ఇట్లు,

చెన్నపురి.
26-1-1926

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు
అండ్ సన్స్.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శిష్టు సర్వశాస్త్రికవిరచిత

జ్ఞానప్రసూనాంబికాశతకము.

శా. శ్రీమద్దామరవేంకటక్షితిపతి క్షేమంకరప్రక్రి
యో, ద్దామాత్మీయదయారసప్రసరసిధ్యన్మంజు
లాపాంగవీ, క్షామందస్మితసుందరాస్యమెలమి
న్గన్పట్టఁ బ్రత్యక్షమై, సామంజస్యమెసంగఁబ్రోవు
ము ననున్ జ్ఞానప్రసూనాంబికా. 1

శా. శ్రీమాన్యంబగు కాళహస్తినగరీపీఠంబున న్సజ్జ
న, క్షేమప్రక్రియఁ గూర్చుచు న్సకలశక్తిస్తోమ
ము ల్గొల్వఁగో,లై వ్యామాన్యస్థితినున్న నిన్విడిచి నే
నన్యాశ్రయం బొల్ల నేఁ, సామాన్యంబుగఁ
జూడకమ్మ పుడమిన్ జ్ఞాన... 2

మ. దిగధీశుల్నినుఁ గొల్చి రక్కసులఁ ద్రోదిం దో
లి యాత్మప్రథా,నగతిం గాంచి సమస్తభాగ్యము
ల సన్మానంబులం బొంది రె, న్నఁగ వేమాట లిఁకే
ల యెంతయును నానావాంఛితార్థాప్తికై, జగతీ
సంతతి నిన్భజించునుగదా జ్ఞాన... 3

మ. పరమానందముతోడ నిన్ను మదిలో భావించి
సేవించి స, ద్వరముల్గాంచి యగస్త్యముఖ్యు
లహో వారాశ్యుపస్పృష్టన, స్ఫురణాదిం బ్రథఁ
జెందిరి శ్రీ గురుణాం జూతంగ మసాధదు, స్తర
దుష్ప్రాపములేలగల్లు జగతిన్ జ్ఞాన... 4

మ. ధరణిం గల్గినగొప్పగొప్పపదము ల్తత్తద్విశేషం
బులుం, బరికింప న్మది దోఁచె నేఁటికి నిను న్భా
వించి సేవింప నే, పురుషార్థంబుడు గల్గు నందు
ను మనస్ఫూర్తి న్వహింతు న్సదా, పరమార్థా
యక సత్కటాక్షకళికా జ్ఞాన... 5

మ. తరమే నీమహిమంబు లెన్నఁగ సద్భాగ్యంబు
లేకుండ న, వ్వరమామ్నాయములున్ లాలనుం గని
తలంప న్దుస్తరప్రక్రియన్, దిక్కై మించుపథం
బునం దగు నశీతిన్యాసము శ్రేయము భా, స్వర
మంత్రజ్ఞాలఁ బ్రోచితీర కవవే జ్ఞాన... 6

మ. కలుము ల్నిత్యము లంచు నమ్మి మదిలో గర్వించి
యుద్ధారుశీం, గలమూర్ధాత్ములు నిన్నుఁ గొంద
ఱు గనంగారాక నీసేవలం, దొలఁగింపం దలపో
సి దుర్గతులపొందుం జెందువారేకదా, జలజాత
ప్రతిమాననమానసకళా జ్ఞాన... 7

మ. అకలంకంబగు నీదుసేవకయి మాన్యామానమా

ణిక్యమా, క్తికపంకేరుహారాగ విద్రుమముఖాగ్రి
యోజ్జ్వలద్రత్నయు, క్తకరాంభోరుహాపాత్రికా
కలన నిత్యంబు న్నినుం గొల్వరా, సకలామర్త్య
సతీతతిం దనుపవే జ్ఞాన... 8

మ. చెలువ ల్మిన్నొకసారి చేరి యెలమిం న్సేవింప
సౌభాగ్యముం, దెలివి న్సంతతి నిత్యసంపదయుఁ
బాతివ్రత్యముం గల్గఁజేసి లసద్దివ్యదయాకటా
క్షముల వాసిం గూర్తు వంతంతకుఁ, జలజాతా
సనముఖ్యాద్రిపతసుతా! జ్ఞాన... 9

శా. ధైర్యశ్రీ వడి నాలుగొల్పి సతతోద్యద్భక్తి
యుక్తిజ్ఞనా, శ్చర్యప్రక్రమ మొప్ప మెప్పగను
బూజాప్రక్రియం గాంచి రైశ్వర్యప్రాప్తి
మదంబుఁ జెందక సదాసక్తి న్సముద్యత్తప,
శ్చర్యం బూనినవానిఁ బ్రోతువుగదా జ్ఞానప్రసూ
నాంబికా. 10

మ. లలితంబై తగునీమహామహిమ వాలాయంబు
వర్ణింపఁగాఁ, గలనా నేనని యూరకుండ కిపు
డీకావ్యంబు సేయంగ నిమ్ముల నేసెంచితి నీథ
రం బడరు పెంపుం జెంది యిందీవర, స్థలనాపాద
నలోచనద్వయకళా జ్ఞాన... 11

మ. చకితాత్మీయజనాంతరంగ భయసంసర్గాపనోదక్రి

గ్యాధికమందస్మిత సుందరాస్య హిమరుగ్దీప్తిప్ర
సాలంచిత, ప్రకటానర్ఘళసుప్రభావనిలసద్భవ్యా
కృతిశ్రీయుతా, సకలామర్త్యచయావనక్రమ
హితా జ్ఞాన... 12

మ. జయలక్ష్మీకరమైననీమహిమచే సంప్రాప్యము ల్సం
పదల్, భయము ల్ఘోరము లౌనటంచు మదిలో
భావించి నీసద్దయా, శ్రయముం గాంచి ప్రియా
ర్థము ల్గను టపేక్షం జేకిం జూడ భాచయని
ర్ధూతనభోంబుభృత్పటలికా జ్ఞాన... 13

శా. అత్యాలస్యముఁ జెంది నీభజనముం దాసక్తి
యింతైన సద్వృత్తానందము గల్గఁ జెంద కెపుడు
న్సత్సంగతిం గాంచకే, నిత్యం బందును సంసృతిం
దలఁచి మానిత్వంబుతో నుంటి నా, సత్యా
దిత్యనుతా దయ వైనువుమా జ్ఞాన... 14

మ. కలరా నీసరివేల్పు లీజగతిలోఁ గల్యాణకల్యా
త్మతన్, వెలయింపం దగువా రటంచు సరిగా
విజ్ఞానముంజెంది నే, వలనొప్ప న్భవదీయపాద
యుగళీవర్తిష్ణుధీవృత్తినై, చలనంబందకయుంటిఁ
బ్రోవఁగదవే జ్ఞాన.... 15

శా. మార్గంబు ల్పదివేలు లోకమున సన్మాన్యస్థితిం
జెందఁ దద్దుర్గాధ్వప్రతిపత్తిమాని విగళద్దోషా

లినై మించి స,ద్వర్గస్తుత్యతఁ గన్న నీభజనసల్పం
బూనితి న్నిత్యముఁ, స్వర్గాధ్యక్షునుతాంఘ్రి
ప్రోవఁగదవే జ్ఞాన... 16

మ. స్థిరకీర్తి న్వెలయంగఁ జేయు నియతశ్రేయోని
వాసిత్వముం, బరగంజేయు సువర్ణరత్నముఖసం
పల్లీలలం గూర్చు దు,స్తరదుఃఖంబులఁ బాయఁ
దోలి మఱి సంతానాసౌఖ్యంబులుఁ, సరవి
న్నించుచు మించు నీభజనమో జ్ఞాన... 17

శా. చిత్తాయత్తము లైనకోశములవాసిం గూర్చి
భక్తాళికిం, దత్తాదృగ్విభవంబుఁ జేర్చి రిపుల
న్దండింపఁగా నేర్చి దు,ర్వృత్తంబు ల్తొలఁగింపఁ
జేర్చి ఘనసంవిన్మార్గము న్దాల్చి నీ,సత్తం దెల్లము
సేసి ప్రోవఁగదవే జ్ఞాన... 18

శా. జంబాలంబును బోనిపాపముల నోజం దాఁకకుం
డంగ దూ,రంబై పోవఁగఁజేయ మెట్టునెడఁ
దీర్ఘంబై తగం జేయ శా,పంబు న్స్వస్తియుఁ
దక్షిణంబునని చూప న్నీదు శ్రీచక్రరా,జం
బర్చించు మహాత్ముఁ డోపునుగదా జ్ఞాన... 19

మ. ననవిల్తుం గనుమంటలో మిడుతకూనంబోలె
మండింపఁ జూ,చిన జేజేగమి గచ్చువిచ్చయి కడ
శ్రేసరంగఁ జెంత న్వసిం,చిన నీవంతనవంతలోఁ

గానక వాసిం బూపిరామేన నిచ్చునజ స్వాత్రితి
నిన్ను లింపఁ బరమే జ్ఞాన... 20

మ. అల శ్రీ పట్టన వలో బహుళసాలాంతస్థలోద్యా
నవనం,క్తులలో విం గావరుల్కిశోరకసము ద్ధూళా
గ్ర కాదంబవాటిలిం గేలికి పట్టి నిన్నుఁ గని
పాటింపంగ నాలేని సిచ్చలు నిం దెల్లరు
గొల్వవచ్చెదిగదా! జ్ఞాన.. 21

శా. చింతారత్నగృహాంగణాంతమున వాసి స్త్రీహ్వావి
ష్ట్యాదివ్యం,చాంగ స్థాయిసనై జగంబుల సము
న్నల్లీల రక్షింప సృష్టింతం బొంకంగ జేయ నీవా
కతెపె యాథాదిశక్తిత్రయణ, సాంతత్యంబున
నున్న దానవుగదా జ్ఞాన... 22

మ. మనసా చంచల మింద్రియప్రతతి దుర్మార్గప్రవృ
త్తంబు నిత్యనిరాబాధత నిండు నీపదసపర్యం
జేయుపర్యాయ మెట్లు నయం బంది గ్రహించు
వాఁడ నమరాలోకాభినంద్యప్రభాం, చనవ
తాడ్కం చనరత్నభూషణయుతా జ్ఞాన... 23

మ. చలువ ల్లల్లడఁ జిల్కుగట్టునకు నెంచం గూఁతు
రై మించు నీ,వెలమి న్నత్తుల యుత్తలంబులను
మాయింప సమర్థావనీ, తలవందోర్ధ్వజ వ్వేలభోగ
భాగ్యముల నందం జేయు మేల్ మాపులం,జలువ
ల్గల్గఁగఁజేయు టబ్బురమెంకో జ్ఞాన.... 24

శా. కైలాసాచలసీమసంగతలసత్కల్పద్రుమాకల్ప నీ
పాలీపాళివిహారకృన్మధుకరీ వ్యాహారవీణాకళా
లోలీభూతవితంద్రమంద్రరవవల్లోలంబ కేళీవనీ
జాలాక్రీడితకౌతుకాంచితమతీ జ్ఞాన... 25

మ. సరళం బైనమతంబుఁ జెంది నియమాసక్తాత్ములై
సంతతాంతరపూజాపరమాదరంబుఁ గనియుద్య
ద్భాఖవకజ్ఞాను లై, స్థిరయోగంబున నిన్నెకొల్చు
సుజనుల్ శ్రేయోవిశేషాప్తి హెచ్చ రమా
వాప్త నివాసు లై వెలయరే జ్ఞాన... 26

శా. నీవే సిద్ధివి నీవె బుద్ధి వనుచు న్నిర్వ్యాజభక్తి
క్రియాప్రావీణ్యంబున సంతతంబు నిను సంప్రా
ర్థించు ధీరు ల్సను, స్త్వావన్యుత్తమసిద్ధిబుద్ధికిలనా
వాప్తి న్రమావశ్యయోషావశ్యాదికలీలల న్వెల
యరే జ్ఞాన... 27

మ. నినుఁ జిత్తంబున సంస్మరించుచు నరణ్యానీసర
ణ్యంతరంబున నైనం జనువేళ వ్యాఘ్రచయ
ముం బోత్రివ్రజంబుం దర, తుని కాయంబును
సింహసంతతియు మ్రుచ్చు లోబ్బవఁగాఁ జేసి దా,
సనితాంతోన్నతిఁ జేయు దీవ కదవే జ్ఞాన... 28

శా. పారావారము నీఁదశక్య మని చెప్ప న్వచ్చు
ధాత్రీధరో, ద్ధారం బౌనని యెంచవచ్చు నటులన్

ధాత్రీస్థలీరేణువుల్, తారావారము లెక్కపెట్టఁ
గు లోఁ బర్కింప నీసత్కళా, స్ఫారశ్రీగరి
మల్ గణింపఁ దరమా జ్ఞాన... 29

మ. భవదీయాంఘ్రిసరోరుహద్వయమునం బ్రవ్యక్త
భంగి న్విహా, రకలాసక్తినుండి యెల్లెడల సర్వ
ప్రక్రియ ల్గాని యే, కనకం బయ్యె మదీయమ
త్యాలిని నింకం బ్రో ప్రమమ్మా జన, స్తవనీయో
న్నతిఁ గల్గఁజేసి యెపుడున్ జ్ఞాన... 30

శా. నీవే దిక్కని నీదుసన్నిధిని నే నిత్యంబు సేవార్థి
నై, భావం బన్యగతం బొనర్పక నశింపం జెంపు
దీపింప నం, భావింపం దగునమ్మ భవ్యమతి సంప
త్త్యాదుల న్నించి వాం, ఛావిభ్రాంతి నొనర్ప
నవ్వ రిఁక శ్రీజ్ఞాన.... 31

మ. నయమార్గంబున భూప్రజం దనుపఁగా న్యాయ
క్రియాసంగతిం, బ్రియసామంత మహాప్రధాన
హృదయప్రేమాతిరేకంబు నే, య యశోలక్ష్మి
దనర్పఁ జేయఁదగు నీయర్బుల్ ప్రభుశ్రేణికు, చ్ఛ్రి
యసంధానసమేధమానకరుణా జ్ఞాన... 32

మ. వెనకయ్య న్వలచేత డావలికయి న్వెక్కయ్య
వెక్కయ్య లా, లవలం బుజ్జన మొప్ప నిప్రుడు
మదాలస్యంబున న్నిల్పు నీ, వెనుకై యామర

సుందరు ల్నిలిచి తీవిం గన్గొనం గంటి వి, చ్చున
నుం దాదృశరీతిః బ్రోవగదవే జ్ఞాన... 83

శా. నీనామం బొకసారి నెమ్మనమున న్నెక్కొల్పిన న్బ్రా
జస, న్మానంబు న్నిగమాగమో క్తిపదవీ నానార్థ
నిశ్చాయక, త్వ్యానూనప్రతిభావిశేషమును నిత్యం
బేకదా భ క్తదుర్, జ్ఞానోచ్చాటనపాటవస్ఫుటక
థా జ్ఞాన... 84

శా. సారంబైన భవద్దయారసమున న్సాధింపఁగా
నచ్చు దు,ర్వారారాతినికాయమున్సకలసంపల్లీల
లు న్మున్నుగాఁ, జేరన్ హెచ్చఁగవచ్చు నేరికయి
నన్ శ్రీకాళహస్తీశ యో, సారత్నంబ మహాబ
శాంభవినుతా జ్ఞాన.... 85

మ. ప్రసరచ్ఛీతలతావిశేషముల సంపాదించుచు న్నె
ఱురా, త్రిసతీశాంశము నాదల న్నిలిపియుం
డెం పేదుతాపంబునన్, వినవున్మేఁతరి సీదు మావి
రసము న్వేమాఱుఁ గ్రోలంగఁ దా,నపిగా విల్చె
ను సర్వలోకవినుతా జ్ఞాన... 86

శా. లీనప్రజ్ఞలకుం బ్రకృష్టధిషణాలీలావిశేషా ప్తి
య, న్వ్యానో క్తిప్రథమానశాస్త్రపదవీ ప్రోజ్జ్వలం
భమాణప్రథా, ధీనశ్లాఘ్యవదాన్యత్వమును
సంధిల్లుంగదా తావకా, ర్చానిష్ఠాగరిమంబు
గల్గుకతనన్ జ్ఞాన... 87

మ. నిరతి న్శ్రీపదపద్మపూజనవిధానిష్ణాతుఁడై సంత
తం, బరసాన్యాయపరాఙ్గనాదరములో నల్పం
బుగా నైనఁ జొ,న్పరహింఁ జూపక యేకభక్తి
నిను లోన న్నిల్పువాఁ డీచరా, చరసంపూర్ణజ
గత్పతి న్మిగులు నో జ్ఞాన... 38

శా. పంచాస్త్రుండు త్వదీయసన్నిధిని నీభక్తుం బ్రియ
త్నంబులోఁ, బంచాస్త్రుం బెదరింపఁబోయి త్రుటి
లో భస్మంబు దానయ్యె న, న్నంచే యింతలు
పుట్టె నంచు దయఁ బద్యోగంబునం గన్గొనం,
బంచద్దర్పకకోటి నింపితి వహో జ్ఞాన... 39

శా. పారావారసుతాదిలేఖసుదతీ పారంపరీగీతికా,
పారానంద పురంధ్రివర్గనియత ప్రాంచద్వివా
హాంగణో, దారామోదయుతాత్మబాంధవసతీత
త్యాశ్రితస్వాంతిక, స్ఫారాచారకృతిప్రమోద
భరితా జ్ఞాన... 40

శా. ఆసా మిక్కిలి గగ్గి యున్నది మహాహంకార
మా మెండు వి, శ్వాసం బెందును లేదు పూర్ణ
ము నృశంసత్వంబు సత్యార్థవి, న్యాసం బన్నది
వాసె నిట్టిజడుని న్నను బ్రోవఁగాఁ ద్వత్కృపా,
శ్వాసం బొక్కటి దక్క వేఱుగలదే జ్ఞాన... 41

శా. విశ్వాతీతపరాక్రమక్రమ సమావిర్భూతనిత్య

ప్రథా,వైశ్వర్యాహమికావిశృంఖలవిహారాత్యం
తభీతద్యుప, ద్విశ్వాస్యేతరచండఖండనదిశా
విశ్రాంతజన్యప్రథా, శశ్వద్విప్రతశక్తి నీవక
దవే జ్ఞాన... 42

మ. ఫల మొక్కింతయు నీని వేల్పుల భజింపన్ దాన
నేమా నటం, చెలమి న్నిన్నె సముగ్రభక్తిపథ
సాహిత్యంబుతోఁ గొల్వని, చ్చులు నన్నుం గన
కున్న నెవ్వారిఁక శశ్వల్లీలఁ బోషింప ని, శ్చలకా
రుణ్యకటాక్షవైభవయుతా జ్ఞాన... 43

శా. శోణాంభోరుహజైత్ర పాదయుగళీశోభాకృదు
ద్యన్మణి, శ్రేణీహంసకమంజుగుంజితసమాకృష్టావ
దాతచ్ఛద, క్వాణాకర్ణనమోదమాన హృదయా
గచ్ఛద్వ్యపత్కిన్నర, స్త్రైణాలోకనహృద్యసుం
దరగతీ జ్ఞాన... 44

మ. నును మైచాయలు దాసనంపునన చెన్నుం బూని
మిన్నందఁ గ్రొ,న్ననయమ్ముం గొని తుంటవింట
నెలమిన్నుం టొప్పఁగాఁ జేసియుం,పునముల్లోకము
గెల్చు వశ్యముఖివై పొల్పొందు నిన్ గొ
ల్చెదన్, జననీ సర్వజగత్ప్రమోదజననీ జ్ఞాన...

మ. కపురంపు న్విడె మానసంబున సముగ్రస్థాలము
క్తాసరా, సుపమాలంకృతి చన్గవం గటితటి న్హాం

బట్టఁ బుట్టంబు సన్నపు మైపూఁత భుజంబుల
న్నొప్పియ నున్న న్నిన్నుఁ గన్గొన్న నచ్చపుఁ
శ్రీమంగ గిరిజుండు వీడఁ డహహా జ్ఞాన... 46

శా. శేశేరాయసితాలచెల్వమున మైచెల్వొంద బల్వే
లుపుల్, రాజాస్య ల్లలుచంచలం గొలువులోనం
గొల్వ బృందారకుల్, ర్వ్యాఖ్యావన్నుతాలస
గతి స్వేచ్ఛాల న్నింపం వాచాజాలాతిగవైఖరి
న్నైజసిత జ్ఞాన... 47

మ. ఘనవృష్టి న్భువి సస్యజాతము సమగ్రప్రక్రియ
న్మొల్కలెత్తి సమోదగ్రఫలం బొసంగుగతిఁ
దద్దివ్యానుకంపాకటా, క్షనికాయంబున సర్వ
సంపద యుదర్కప్రాప్తిఁ గల్గించు దుర్జనదౌరా
త్మ్యనిరాసకారిమహిమా జ్ఞాన... 48

మ. జయశబ్దం బొనరించుచు న్దివిజు లోజ న్మంగల
న్మిం ద్దివ్యయమిస్తోత్రము సామగీతులనయంబు
న్నీనుల న్నింపవాద్యధ్వయ క్రిఁగన్నులనంకురింపను
రలన్ దైన్యంబు వోఁ ద్రోసి నిశ్చయసౌభా
గ్యము నింతు వీవకదవే జ్ఞాన... 49

మ. పలుమారు న్నిను భక్తియుక్తి భజియింపం గోరి
వేళాక్షిని, గొలువుం గూటముఁ జేరి తావకదృ
గంచారత్కృపాపూరసం, కలితోదారతరార్థ

కావ్యరచనాకల్పాత్ములో వారిలోఁ, జలనం బేడ
నసున్ఘటింపఁ గదవే జ్ఞాన... 50

మ. ముద మొప్ప న్మది నిన్నుఁ జేర్చి భయసమ్మోదంబు
లొక్కుమ్మడిం, బొదలం దాఁక పాదుకార్చన
కథాపూతాత్ములై నిత్యని,ర్మలవృత్తి న్భజియించు
వారు చెలువారం గాంతు రిష్టార్థముల్, చదువు
ల్పెక్కులు చిక్క నేమిఫలమో జ్ఞాన... 51

మ. సతతంబు న్దురితావహంబయిన సంసారంబునం
బుత్రమి,త్రతరుణ్యాదివిచారయోగమున నైరం
తర్యదుఃఖక్రియాం, యుతుఁడై చేడ్పడుకన్న
నిన్ను మదిలో నొంగించి నందింపఁగా, జతనం
బైనను జాలు నంచుఁ దలంతుఁగా జ్ఞాన.... 52

మ. క్రతువు ల్నూ ఱొనరించి యింద్రుఁడయి స్వారా
జ్యంబు పాలించి సం, భృతమందారతరుప్రసూన
శుభికాభిస్తుత్యకోటీరకో, టితచేలించి సుధర్మ
నున్నతోఁడు బల్లీవిం ద్వదీయాద్భుత, క్రతుశీలుం
బురుడింపలేఁడు గదవే జ్ఞాన... 53

మ. కమలాధారతు లిర్వురు న్నుతులం గైఁబూన
వేల్పుం గొమల్,క్రమ మొప్పం గొలువంది కట్టె
దుటఁ జొక్కం బైనగీతప్రసం,గము సల్పం గొ
లువున్న నిన్నుఁ గని శక్రాదు ల్భజింతు ర్గదా,
కమలారాతికళాభియాతివదనా జ్ఞాన... 54

మ. చదలాఱ్ఱున్మడి ద్రింగఁగా మనమునం జర్చిం
చుదు న్మించు దు,ర్మద నక్తంచరయోధవీరపృత
నల్రా నారదుం డాట పా,టదలిర్పం గనుఁగోఁగ
దైత్యాలిగాటంబైన తేజంబునం,గదనప్రక్రియ
మింతు రెవ్వ రహహా జ్ఞాన... 55

మ. విశలంబై చకితాత్మమై యసురరాడ్వీరాలిప్రాసా
సిశ,క్తిశరాదిక సాధనవ్రజము భీతి న్బాఱఁ
గా నైచి నే,రక సీచేరువ వచ్చినా మనుదు
దూరం బంటఁగాఁ దోలి తా,సకలామర్త్యనికా
యగేయచరితా జ్ఞాన... 56

శా. హాళి న్నీకు సభక్తికంబుగను సాష్టాంగంబు
లర్పించి యా,శాలీవిశ్రుతపావకీచరితాక్రాంత
శ్రుతి న్మించి య,న్యాలాపంబుల మాని తావక
సమాఖ్యాపాఠముం జేయుచో, జాలం జేటికి
నన్నుఁ బ్రోచుటకు నై జ్ఞాన... 57

శా. నింద ల్సేయుదు రెందఱో ధరణిలో నీరోధదో
షోక్తి నా,నందం బందుదు రెందఱో సుగుణసం
తానంబు లెక్కించి యీ,చందంబు ల్మదిఁ జేర్చ
నీదయ మదాసక్తి న్విజృంభింపఁ ద్వ,చ్ఛందం బెట్టి
దో తెల్పవమ్మ వడిగా జ్ఞాన... 58

శా. ధీరశ్రేణికి మెచ్చు సేయు కవితాస్థేమంబు నేమం

బుతో, రారాజద్గుణ రాజరాజసభల న్రంజిల్ల వా
గ్వైదుషీ, పారావారులు నీకటాక్షమహిమావా
ప్తింగదా ధారుణిన్, స్ఫారఖ్యాతివహింతు రెంత
యును శ్రీజ్ఞాన... 59

మ. జగతి న్నెమ్మది నెన్న మానుషము దుష్ప్రాపంబు
పై నందులోన గణింపందగు నాల్గువర్ణముల
లోనం బుట్టు టబ్రంబు పెంపగుబ్రాహ్మణ్యము
దానిలో నచట పర్యాయంబునన్ జ్ఞానయోగగు
రుత్వంబు భవత్కటాక్షమునవా జ్ఞాన... 60

మ. సమదానేకమతంగజావళియు నాజానేయవా
రంబు నుత్తమరథ్యాళి రథంబులు న్సమరవిద్యా
పాండితీమండితా, సమయోధావళి రత్నకాంచ
నసమంచత్పుత్రదారాదియోగను నీపూజల
భింబునోజ నిజమో జ్ఞాన... 61

మ. భరమా నీకు మదర్థసంఘటనకుంభద్భావసంభూ
తసత్కరుణాపూరతరంగసంగసతతో దంచత్క
టాక్షాంచల, స్ఫురణాపాదన మేల జాల మింక
హెచ్చుం బల్కు లేలా భవ, త్మన్నరణం గల్గని
దేమిగల్గుభువిలో జ్ఞాన... 62

మ. తెలియ న్బ్రాదిల నీమహామహిమ బుద్ధింజూడ
బ్రహ్మాదిది, వ్యులకైన న్నిజమంచు నాగమపద
వ్యక్తు ల్వాంచింపంగ వీనులలో శోకింయుం

గొంతవర్ణనము నేనుం జేయుచుందుం దదా,కల
నాయత్నుఁడ నైతి నీభగమె మా జ్ఞాన... 63

మ. సమయం బిద్దియటంచు నే నెఱిఁగి నీసాన్నిధ్య
ముఁ జెంది నే,నమ్మఁతో సేవయొనర్పఁజాలఁ
గవితామార్గంబునం బ్రౌఢిమం, గ్రమమొప్పం గవి
నాఁడుఁగాను జడుఁ డింక నీవ్యాఁజటంచు న్ననుస్,
సమతం గన్గొని నే ప్రోవఁ గదవే జ్ఞాన... 64

మ. నలుమోముల్గలవేల్పుఁ గన్నదొర యెన్నన్నీకుఁ
దోఁబుట్టుఁ, బల్వల నాశుకృత్తలంగలాఁ దోడయఁ
దేలంజాలు నీవిజ్జగ, మ్ములనానిమ్ముల నిన్నుఁగో
ల్వఁ దలఁపుంబూనం గను శ్లోకము, త్కలికా
మాత్ర మతింతు నన్నుఁ గనవె జ్ఞాన... 65

శా. పొంగట్టు న్వ్యాలుదాల్పుమేన సతియై పాల్పొం
దునిన్నాచియా, బంగారుపట్టపు వేల్పురాణి యిటు
లై పల్వన్నె నవ్వెన్నుమా, త్తం గానంగదె యం
చు ముచ్చట నెడందం జెంద మేల్కొనా,గంగా
జాణతనంబు నూనితిగదా జ్ఞాన... 66

మ. వెలయు న్నీకరుణావిశేషము సదావిఖ్యాతమై
భక్తకో, టులయం దంచుఁదలంచి యొందుఁ బో
రపాటు న్లేక నిర్వ్యాజసే, యలలిం జాలను నీవె
ప్రోవఁదగవా నగ్రస్ఫురద్దాడిమీ, కలికాగుచ్ఛ
సద్భుతకాంతికలితా జ్ఞాన... 67

శా. ఈవేలోకముల న్సృజింప నెలమి న్వైచ్ఛింప
డిండింప న్, త్యావిర్భూతమహాప్రభావయుతవై
యాత్మేశుని న్వాఖ్యలీ, లావిష్టాత్ముని జేయుదం
చు నిగమవ్యక్తోక్తి నేవింటి న, న్నాం జాలవా
కో నమస్మునివరా జ్ఞాన... 68

శా. బంధూకప్రతిమాలికస్థల కనద్భాష్పాక రేఖా జగ
ద్బంధూడుప్రభుకర్ణపూరయుగళీ భాస్వచ్ఛృతీ
సత్కృపా, బంధూరస్థితి నన్నుఁ జూచుచుఁ
గళాపాండిత్యముం బాణిక, ర్కంధూరీతిగ నేర్ప
రింపఁ గదవే జ్ఞాన... 69

మ. తెవి వాక్కింతయు లేనివాఁడని ననుం దీక్షై
చెడం జేయకు, జ్వాలమైనట్టి భనత్కటాక్ష వీక్ష
నాపైఁ బర్వ సర్వంసహా, వలయస్థాఖిలసత్కవీం
ద్రతతిలో వర్ధిష్ణునిం జేయుము, త్కలికావత్క
మలానుతాకృతియుతా జ్ఞాన... 70

మ. చరణార్చాపరభక్తరక్షణపరాసక్తి న్నినుం గొ
ల్వఁగా, నరుదా సంపద లబ్రమా ముదము ల
త్యాశ్చర్యమా పుత్రపా, త్రరమావర్త్వము
చిత్రమా పరజనారబ్ధాంతరాయప్రతీ, కరణం
బంబుజగర్భసన్నుతపదా జ్ఞాన... 71

మ. ధరణి న్నిశ్చలమైన నీకరుణ నిర్దంభోదితం బైన
య, ప్పరమాహ్లాదవినోది గాంచు నియతప్రఖ్యా

తి నీతిక్రమ, స్థిరతం బ్రాజ్ఞ్యసమస్తసూపదలవృద్ధిం
బుద్ధియోగోల్లస, త్పరసానందకవిత్వసంపదయా
శ్రీజ్ఞాన... 72

శా. శ్రీచక్రార్చన సేయుచు న్వ్రతతపస్సిమస్థిరతోద్యద
యు, ప్రాదుర్యప్రథమానభక్తినియతప్రజ్ఞావిశే
షం బటుల్, వాచామాధురి నీదునామపఠన
వ్యాకోచకావ్యక్రియా, సాచివ్యంబును గాం
చు మందుఁ డయినన్ జ్ఞాన... 73

మ. కలికాలం బిది దీనియం దొకఁ డనేకప్రక్రియా
యుక్తిని, శ్చలభక్తి న్నినుఁ గొల్వలేఁడు జనుఁ
డాశాయోగమా మెందుఁ దో, వ లనేకంబులు
విఘ్నరోగములకుం బాటిల్లు నీభక్తిలోఁ, గలు
గం జేయఁగ నీవదిక్కు గదవే జ్ఞాన... 74

మ. అలసత్వం బధికంబు గ్రంథములు పర్యాయంబునం
జూడఁగాఁ, గలనా లెక్కకు రాని వెల్లువునఁ జ
క్కం జేసి చూడంగ నం, దలి తాత్పర్యము దుర్ల
భం బనుచుఁ గానంబాలకున్నాఁడఁ ద్వత్కలి
తానుగ్రహ మొక్కఁడుండఁ గొఱఁతా జ్ఞాన...

మ. గలు త్రైయిఁ ద్వదీయసత్కరుణకై భావించిన
సేవించెదం, దగ ని న్నిట్టిది చూచి నీఁడు మద
నుధ్యానైకతాత్పర్యని, ష్ఠగలాఁడంచు మదిం ద

లంచి కరుణాసాంతత్యసంబంధస, జ్జగతిం బ్రోవఁ
గ రావిదేమి యకటా జ్ఞాన.... 76

మ. కలి నంతంతకు ధర్మకర్మపథసంస్కారంబు మా
సె న్మహా, బలవంతంబయి కానిపించె నహహా
మాన్యావమానక్రియా, కలనల్ నీకరుణాకటా
క్షమున విక్కాలంబు దోలందగుం, జలనం బిం
తయుఁ జెందకుండ జననీ జ్ఞాన... 77

మ. ప్రియము ల్వాల్కిన నప్రియంబులని సంప్రీతి
న్వగ జెందకే, మయినం జూచుచు నీయనుగ్ర
హముఁగా నాంతర్యమం దెంచుచు, న్భయ మెం
క్కింతయు లేక నిన్ను మదిలో భావింపఁగా బుద్ధిని
శ్చయ మి మ్మోజననీహితార్థజననీ జ్ఞాన... 78

మ. సరసాలాపవిలాస హాసరచనాచాతుర్యసుస్థైర్య
భా, స్వరదివ్యస్వరరీతిసంతతతతవ్యాసంగదివ్యాం
గనా, పరిపాటీగణనావినోదవిలసద్భవ్యాదరో
ద్యత్కీనతా, చరణాంభోజనతామరవ్రజహితా
జ్ఞాన... 79

మ. స్ఫుటతారానికరస్ఫురద్రుచిమణీ శోభాంక
హారావలీ, ఘటితోత్తుంగకుచద్వయోపరిలస
త్కంజాతనాగారుణో,ద్భటకూర్పాసవిభాసమా
నకురువిందశ్రేణి కాప్రోల్లస, త్కటకాలంకృతపాద
పద్మయుగలీ జ్ఞాన... 80

మ. అగరాజాత్మజ తావకీనకరుణాయత్తంబు ముల్లోక
మెం, చఁగ నీదైన మహావిభూతివశమే సర్వామ
రశ్రేణికై, నగణింపన్ భవదీయసద్విభవ మీ
నాకెట్లు వర్ణింప నా, జగతీనిర్భరగర్భగోళకలి
తా జ్ఞాన... 81

శా. జల్పాకామరకామినీకృతి కథాసాహిత్యలీలాకళా
నల్పోదంచితమంగళప్రలలిత స్వాహాస్వధాలోకా
హింసా, కల్పాత్మేష్టమహాసిద్ధిఘటనకృత్యాదంబ
వాటీకన,త్కల్పోద్యానవిహారకేళిరసికా జ్ఞాన...

శా. సర్వాధీశ్వరిత్వపాదరి జగజ్జాలాభినందోక్తిమ
త్కీర్త్యత్యాదినుతాత్మచాతురి త్రిలోకీసుప్రసిద్ధాం
గనా, దర్పాపాకరణాత్మసుందరి నినున్ ధ్యా
నింతు నే నెప్పుడుం, గర్పూరాగురుకుంకుమాం
కితకుచా జ్ఞాన... 83

శా. భద్రాపాదనముఖ్యమై తనరు నీభక్తి న్సమస్తా
ర్థసం, పద్రాజిప్రద మంచు నెంచి జగతీపాలుర్
దదాయత్తులై, సద్రూపాధిన్ భజియింతు రేనటు
లు గాంచం జాల నేనాస్థితిం, గద్రూజాతకలాప
కంజనయనా జ్ఞాన... 84

మ. విడువన్నీపదసన్నతి క్రమగతి న్వేదార్థనాక్తి
స్థితిం, గడవ న్లోకమున న్వదాన్యతతి నెక్కాలం
బు నేమైననుం, దడవన్నృత్యముగాంగఁ బల్కెదఁ

ప్రశస్తం బైన నీసత్కృపం, గడువంత ల్దొలఁగింప
వమ్మ జననీ జ్ఞాన... 85

శా. చింతారత్ననివాసవాసరసికా శ్రీపుర్యుదారాసి
కాశాంతాత్మాంతరసీమసాధువసతీ శ్యామాభిరా
మద్యుతీ, సంతాపాపహృతిప్రవీణచరణా శత్రుచ్ఛి
దాకృద్రణా, స్వాంతాంతర్విలగజ్జగత్పటలికా జ్ఞాన.

మ. చెడుమార్గం బని యించుకైన మదిలోఁ జింతిం
పకే నెప్పుడున్, విడనాడందగు చెయ్వులన్ని
యును నువ్విళ్లూరుచుం జేసితిం, బొడగానంబడు
పారతి న్మదిని దప్పుల్మూడ కొక్కమ్మడిన్, గడ
కంటం గని ప్రోవుమమ్మ దయతో జ్ఞాన... 87

మ. స్ఫుటమై నీకరుణారసం బెవనిపై సోఁకు న్వసన్
ధాత్రివాఁ, డటవీవీథుల శత్రుమధ్యమున నుగ్ర
ద్వారిపూరాంతరో, త్కటవీథీనిచయంబునం బడి
న వేగం బ్రోతువా నీవె ధూ, ర్జటివామాంగనివా
సభాసురతనూ జ్ఞాన... 88

మ. నవకావ్యంబు రచించి ప్రాజ్ఞులును నానావృత్త్య
లంకారరీ, తివిశేషంబుల మెచ్చువచ్చునటు లుద్దీ
పింపఁగా నర్థనం, భవసారస్యముఁ దెల్పలే రిపు
డు నామాటంత యొక్కింతనా, కవితం గైకొను
మమ్మ యెట్టులయినన్ జ్ఞాన... 89

మ. తపముం జేయుచు నీమనంబునకు సాంతత్యంబు

గా హసనం, బెవుడు జే... జాల నీమనుజ
సం దేరితే నొనర్పంగగం, గృపః బుట్టించు మృ
దూక్తి చెనెలుగ నొక్కింగ్తా నీకృపాం, కృ
పరిం జూడు మమ్మేలుకోవమ్మ యంబ జ్ఞాన...

మ. అవరిలోకము వేళవేళలఁ గావ్యదాయ తపస్థితిన్నే
వసల్ప మహానందముగోనఁ గొల్వయిన నీపా
దంబు లభ్యించుఁ, బ్ట్రమాత భాగ్యము నారదా
దులకుఁ బాటింపం బగుంగాక నిక్కముగా ని
న్నాశ్రయింగ జాల రితరుల్ జ్ఞాన... 91

మ. వశమా మాకున్ని శుద్దెనవారలను నిక్ష వాక్రు
ప్చె నర్థింప నీ, యశముం బేర్కొని సంస్తుతింప
మజి నీయత్యంత కారుణ్యలే, శశకాంతం బయి
నన్లభింపక జగత్సంభావ్యసృష్టిక్రియా, కళశాసం
దళతాభినంద్యచరణా జ్ఞాన... 92

మ. జయ మాతంగి! మణీవిపంచివిలసత్పస్తస్వరిసజ్ఝ
రీ, నయసంద్రాచితమేరుశైలగత నానారత్నవాః
పూరసం, చయనానారుచిమద్ధ్వనిశతసహస్రప్ర
స్తనవ్యక్రియా,జయ నిర్ఘాతసమస్తదైవతభయా
జ్ఞాన... 93

మ. సవినోదోద్యతసంయుతాయుతకరా సక్తిస్ఫు
రద్వీక్షణా, దివికేషాభిమతప్రకార మృదుగీతి
స్ఫూర్తిరేఖాజవా, ధ్వవిహారాభినయప్రపంచని

యతవ్యాపారరంభాదిలా, స్వవిలాసోన్నతిదర్శ
నాద్రుతిమతీ జ్ఞాన... 94

మ. దయ యొక్కించుక నాపయి న్నిలిపి నీదాసుండ
నౌనన్ను ని, ర్భయునిం జేసి సమస్తకార్యములు
నభ్రంబైనసాఫల్యమూ,న్చి యసన్మార్గ్రశ మైన
తెల్వి దయతో నీఁజాలు దీవేకదా, జయసమ్మో
దితదేవతాపటలికా జ్ఞాన... 95

శా. పంచాస్యంబు హయంబుగా సముదసంప్రాప్తాసు
రవ్రాతముల్, గొంచెం బైనను జిక్కనీక దును
మం గోదండపాండిత్యలీ,లాంచత్పాణివిలాసవై
తనరు నీయభ్రంపుశక్తి న్సని, సంచారాంచిత
శక్తిసేన లెఱుఁగుల్ జ్ఞాన... 96

మ. కమలాదేశకృదాయతాక్షియుగళీ కల్యాణభూ
భృద్రుచి, క్రమనిర్మోటనపాటవోరసిజయోగ శ్రీ
సమేతావదా,తమణీహారవిరాజమానగళ విభ్రా
మధ్యమా పూర్ణిమా, కమనీయేందువిభాసమా
నవదనా జ్ఞాన... 97

మ. కలరా వేల్పులు నీకు సాటి యనఁగాఁ గన్గొఁ
గ లే రేల ప, ల్కులు నీవే ననుఁ బ్రోవఁగావలె
దౌసంగు ల్బాఱఁగాఁ దోలి నా, పలన స్నేరము
లున్న నీమదిని జేర్పంబోక రక్షింపుమీ, జలజా
తప్రభవాంగనాదివినుతా జ్ఞాన... 98

శా. నానాపుష్పఫలాళిసంతతదానప్రోల్లసద్భృత్యసం,
నానానేకమహామధ్యపిత్యాదిని విస్తారస్ఫురచ్ఛా
ఖకం,ధీనాయకమధుప్రతిపత్ప్రీతిదివ్యశ్రీసౌఖ్య
న,స్వాన్నోద్యానవిహారకేళిరసికా జ్ఞాన... 99

శా. సందేహం బోకుమింతయేని మదిలో సంధింప
కన్యాశ్రీ,సందాసద్రజనీతరంగరుచిరప్రశావ్రాతం
బహిష్కరింపుము,స్పందప్రక్రియ నాన్న వాఁడ మను
వఁగ భారంబు నీ పనిదా,ఛందోపథ విహారలాలస
నతి జ్ఞాన... 100

మ. లలితాస్థాననివీథికాతిలకలీలారూపవై జపక్రి
య్పలదానాప్రతిమప్రభావని సకారుణ్యపూరం
బు దా, ... లలిం దాక్షిణ్యలీలాలలం దగు
నిసుం గాంగంగదా ...ని, మ్మకులమంబై
తే భక్తియుక్తి జననీ జ్ఞాన... 101

శా. శ్రేయస్సాధకధావదామదకుల శ్రీవేంకటేం
ద్రాజ్ఞఁ బ్రజ్ఞాయత్తొచితి సద్భక్తాస్త్రి యిటులొ
యస్వంబేసె జ్ఞానాంబికా, గ్రీయానుగ్రహాలీలఁ బ
గ్వశత మారీతిం బఠింపఁగ జనుల్, ధీయుక్తస్థితి
నన్నివిద్యలఁ బ్రశస్తిం జెంది పెంపెక్కరే.

జ్ఞానప్రసూనాంబికశతకము సమాప్తము.

పీఠిక.

ముకుందశతకము వ్రాసినకవి దూపాటి తిరుమలాచార్యులు. ఇతఁడు లోహితసగోత్రుఁడు. దూపాటికొండమాచార్యులు రంగనాయకమ్మలకు జ్యేష్ఠకుమారుఁడు. తిరుమల సింగరాచార్యగురువర్యుని శిష్యుఁడు. ఈకవి సంస్కృతాంధ్రములందుఁ దనజనకునివద్ద విద్యార్థిగ నిరర్గళపాండిత్యము నార్జించి కవితారచనమున మిగులఁ బ్రతిభఁగాంచెను. ఈకవి రావిపాటి రామశతకమను పేరుతో రామాయణకథ నంతయు సీసపద్యములు 108 లో నిమిడించి వేఱొకశతకము వ్రాసియున్నాఁడు. ముకుందశతకమునందలికవిత చిత్రమగుగమనికలతో మనోహరముగా నున్నది. ప్రతిపద్య మొకవిశేషముతోఁగూడి శ్రావ్యమగు నడకతో వీనులకు విందుఁగొలుపుచున్నది. కవితలో లాక్షణికవిరుద్ధములగు లోపములు గానరావు.

ఈకవి నివాసస్థానము బాపట్లకు పదిమైళ్ల దూరమున సముద్రతీరమునందున్న ఓడరేవు. చిరకాలమీకవి యటనుండి వయస్సుదీరినపిదపఁ దన యెనుబదవయేడు పరమపదవిచేరెను. ఈకవి సోదరుఁడగు శేషాచార్యకవి ప్రౌఢకవి. ఈయన రంగధాము, నరసి

కంటి నృసింహాదిశతకములు, శకుంతలా ధనంజయవిలాసాదిగేయప్రబంధములు వ్రాసినాఁడు. మాపితామహులగు శేషాచార్యులకీ తిరుమలాచార్యకవి యగ్రజాతుఁ డగుటచేత మే మీకవిజీవితము నీవిధముగాఁ దెలుపఁగలిగితిమి. కవిగారి మనుమ లిపుడు ఓడరేవులో నివసించియున్నారు. ఇంక నటనేమైని పుస్తకము లుండెనేమో విచారింపవలసియున్నది.

ఈకవి గతించి యిప్పటికి ముప్పదిసంవత్సరములు దాటినవి. తిరుమలాచార్యుఁడు స్ఫురద్రూపి యనియు ఆజానుబాహుఁడనియు సంగీతసాహిత్యవిద్యాకుశలుఁడని మా పెద్దవాండ్రు చెప్పుచున్నారు. శతక వాఙ్మయములో నెన్నఁదగిన వానిలో నీముకుంద శతక మొకటిగ నున్నది.

నందిగామ. 5-2-25 } ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

దూపాటి తిరుమలాచార్యప్రణీత

ము కుం ద శ త క ము.

అంత్యనియమపద్యములు.

క. శ్రీకర లక్ష్మీచిత్తవ
శీకర సద్గుణజితాబ్ధిశీకర కారు
ణ్యాకర తేజోవిజితవి
భాకర దాక్షిణ్యయుక్తభావ ముకుందా. 1

క. బందీకృతసురబృందా
మందస్మితవిజితకుంద మహితానందా
సుందరతనుజితకందా
నందితముచికుంద నతసనంద ముకుందా. 2

క. దనుజసముదాయశిక్షా
సనకాదిమునీంద్రపక్ష సజ్జనరక్షా
వనజభవాండాధ్యక్షా
వనరుహపత్త్రాక్ష విపులవక్ష ముకుందా. 3

క. మానవపావనరామా
మానేషుశతాభిరామ సుగుణస్తోమా

మానిజనహృదయధామా
దానవజనభీమ కురుమదాము ముకుందా. 4

క. పావనజనుతపరితోషా
నవనీతమునయపోష వత్సఖరతవిభూషా
భువనవనోహరవేషా
భవజలనిధిశోష మధురభాష ముకుందా. 5

క. శతపత్రసత్రనేత్రా
శతధృతిసన్నుతచరిత్ర శశినిభగాత్రా
శతకోటివదనగాత్రా
శతకోటిధరారినివహశత్రు ముకుందా. 6

క. సురుచిరకౌస్తుభహారా
శరనిధిగంభీరధీమ సద్గుణశూరా
మురరిపువిపినకుఠారా
సురమునిమానససరోజమధుప ముకుందా.

క. పరమమునిహృదయశరణా
పరిపాలితదేవచరణ భవభయహరణా
సురుచిరరత్నాభరణా
శరణాగతభరణ కమలచరణ ముకుందా.

క. బృందారకరిపుకదనా
వందారుబుధాలిహృదయవనరుహసదనా
కుందముకుళాభరదనా
మందస్మితవదన మదనమదన ముకుందా. 9

క. సవినయవినతతనూజా
సువదనజితరాజ ధరణిసురసురభూజా
కవినుతపాదసరోజా
రవిశతశతతేజ దైవరాజ ముకుందా. 10

క. పశుపతివిదితవిలాసా
విశదాబ్జవికాస హాసవిద్యుద్వాసా
దశరథరాజోల్లాసా
దశవదననిరాస ముదితదాస ముకుందా. 11

క. కమనీయాంబుధరాంగా
కమలాహృత్కమలభృంగ ఖగపతురంగా
విమలాంతరంగ దానవ
సముదాయవిభంగ మానిసంగ ముకుందా. 12

క. గగనమణిసుప్రతాపా
నిగమాంతోల్లసితరూప నిత్యశ్రీపా
అగణిత సుగుణకలాపా
జగదవనధృతోగ్రరూపచాప ముకుందా.

క. అనుదినరక్షితదీనా
సనకాదిమహామునీంద్రసంఘాధీనా
కనకోజ్జ్వలపరిధానా
దనుజారణ్యానలాభిధాన ముకుందా. 14

క. ద్యుమణికరోల్లసితాంబుజ
రమణీయముఖప్రభావరాజితచంద్రా

కమలదళ[illegible]ముఖ[illegible]
[illegible] ముకుందా. 1

[illegible]

క. కులిశ[illegible]రోరుహాంకిత
కల[illegible]థాం[illegible]బుజ[illegible] ప్రముఖ[illegible]
పాల[illegible]
[illegible]పన్నగదుష్పా[illegible] ముకుందా. 16
క. ద్రుహిణాం[illegible]
[illegible]
గహనాద్రి[illegible]
కుహనకరోల్లసిత[illegible]ముకుందా. 17
క. పారద[illegible]
నారదమా[illegible]యుగ[illegible]
ద్యాకేందు[illegible]
హీరహిమ[illegible] ముకుందా. 18
క. సురగరుడో[illegible]గవిద్యా
ధరరక్షో యక్షసిద్ధ[illegible]
స్వరగంధర్వ[illegible]
పురుషస్తుతిపాత్రసు[illegible] ముకుందా. 19
క. కమలాసన[illegible]
రమణా[illegible]రాధి[illegible]

డమరేంద్రకర్బురానిల
శమనాదిసుపర్వవినుతచరిత ముకుందా. 20
క. హీరాబ్జరాగమౌక్తిక
చారుమణీప్రకరతప్తజాంబూనదకే
యూరమకుటాంగులీయక
హారాదివిభూషభూషితాంగా ముకుందా. 21

శ్లోకరూపపద్యములు.

క. రామం రావణదనుజని
రామం జనకాత్మజాభిరామం సుజనా
రామం వంచితభార్గవ
రామం త్వాం హృది సదా స్మరామి ముకుందా.
క. శాంతం సన్మునిహృదయని
శాంతం పద్మజభవాదిసంస్తుతిభాజా
శాంతం స్థాపితసుజనా
శాంతం త్వాం హృది సదా భజామి ముకుందా.
క. కాండావాస పిచండా
కాండోద్భవ కాండరూప ఖగసంతతిరా
ట్కాండమహాహవ సునిశిత
కాండ విదారితనిశాటకాండా ముకుందా. 24
క. గోమద్గోరుహగోముగ
గోమర్దితదనుజజాల గోకులపాలా

గోపస్త్రీనిచయార్పిత
గోపజ్ఞానాధిగాంఘ్రిగోజ ముకుందా. 2

క. శ్రుతివిదితగతిని వైష్ణవ
మతముద్ధరణంబొనర్చి మహినొప్పిన శ్రీ
యతిపతిని మతిని సతతము
స్తుతు లొనరింపుముగ నొసఁగు సుగుణముకుందా

క. వరతిరుమలతాతాంబుధి
పరిపూర్ణసుధాకరుండు పరమాదార్య
కరుణాకరుండు సద్గురు
విరచితముసేయుగు మదిని విబ్బ ముకుందా. 2

క. అంతంబై కవిహృద్యా
నందంబై యొప్పునంగనంగవగుణస
త్సందర్భ నెడు పఠిత
కుందకుసుమసౌరభ్యస్తు గొనుము ముకుందా.

పరమపదవర్ణనము.

క. శశిలాంఛనము గ్రహించని
సకలామరులెన్న వేదపదమందాయము సో
మకుని బరిమార్చి బ్రహ్మకు
బ్రకటముగా నొసఁగలేదె పరమ ముకుందా.

క. అమరాసురు లన్యోన్యము
క్రమమున క్షీరాబ్ధి దరువ గమకించుతఱి

గమఠాకృతి మందరగిరి
సమధికత వహింపలేదె సదయముకుందా. 80

క. ధరణీమండలమెల్లను
సురలద్భుతమందఁ జాఁపచుట్టినగతి దాఁ
బరగించిన హేమాక్షుని
హరియింపఁగలేదె వంప్రియగుచు ముకుందా. 81

క. డింభకవిద్వేషినిగని
స్తంభమున నృసింహాలీలఁ దాల్చి తునుమ వే
అంభోరుహాసంభవభవ
జంభాంతకముఖులు వినుతిసలుప ముకుందా. 82

క. బలిదైత్యుని మూఁడడుగులు
బలిమిని భూదానమడిగి ప్రాబల్యమునన్
జలజభవాండము రెండడు
గులు గొలునవె వటుండవై వికుంఠ ముకుందా.

క. పరశువు గైకొని నృపులను
దురమున ముయ్యేడుసార్లు దునుమాడి యశం
బరుదుగ జగములునిండఁగఁ
బరపవె భార్గవుఁడవగుచుఁ బరమముకుందా. 84

క. దశరథునకుఁ బుత్త్రుఁడవై
దశవదనముఖోగ్రదైత్యతతి నణఁచినసీ
యశమును గొనియాడఁగ న
దశశతవదనునకునైనఁ దరమె ముకుందా. 85

క. ముసలహాలంబును గైకొని
వసుధం గలదుష్టదైత్యవర్గము నెల్లన్
గసిమసఁగఁజేసి త్రుంచవె
రసికులు కీర్తింపఁగ బలరామ ముకుందా. 36

క. కాంచి చతుర్ముఖషణ్ముఖ
పంచముఖసహస్రముఖులు భక్తిమెయిం గీ
ర్తించఁగ మెలఁగెదునినుసే
వించెద గోపాలకృష్ణవేష ముకుందా. 37

క. శుద్ధాత్మలఁ ద్రిపురాసుర
శుద్ధాంతాంగనలవ్రతము చూఱలుగొనవే
బౌద్ధావతారమున సుర
సిద్ధాదులుపొగడ భక్తసేవ్య ముకుందా. 38

క. కలికిమహారూపుఁడవై
ఖలులగు మ్లేచ్ఛులనుదునిమి కారుణ్యమునన్
గలిదోష మడఁతువౌగద
సలలితఘననీల సుగుణజాల ముకుందా. 39

క. దశరూపములను బూని త్రి
దశులు నమోనమ యటంచుఁ దద్వేళల నీ
యశముఁ గొనియాడఁగా దు
ర్దశలను బాపుదువుగాదె దయను ముకుందా. 40

దశమస్కంధపూర్వోత్తరభాగ కథాసూచకపద్యములు.

క. వసుదేవుఁడు దేవకియును
వసుదేవముఖుల్ నుతింప వాత్సల్యమునన్
వసుమతి నినుబుత్త్రునిగాఁ
గుసుమాయుధరూప కనరె కోరి ముకుందా. 41

క. నందయశోదామిథునము
నందనుఁడవటంచు నిన్ను నమ్మియుఁ బరమా
నందాబ్ధిమగ్నమై లోఁ
జెందినప్రేమాతిశయముచేత ముకుందా. 42

క. కృష్ణాష్టమియం దిలపై
కృష్ణాఖ్యను జననమొంది కితవతతిని వ
ర్ధిష్ణుఁడవై తునిమితివౌ
యుష్ణాంశునికాశ తేజమొప్ప ముకుందా. 43

క. సుజనచకోరము లలరఁగఁ
గుజనాంభోజాతతతి ముకుళతవహింపన్
ద్విజరాజవంశశరధికి
ద్విజరాజవు కావె దివిజవినుత ముకుందా. 44

క. కలుషధ్వాంతము విరియఁగ
విలసితపుణ్యాంబుజములు వికసిల్లఁగ భూ
తలమున శ్రీకృష్ణాఖ్యను
జలజాప్తునివిధముగొనవె సదయ ముకుందా. 45

క. నీచిన్నారికరంబులు
నీచారుపదాంబుజములు నీచిఱునగవుల్
నీచక్కఁదనము పొడఁగని
వాచస్పతికైనఁ బొగడవశమె ముకుందా. 46

క. రాజిలుచు నిన్ను గోపక
రాజాస్యలు శయ్యనునిచి రాగముతోడన్
జోజోయని పాడుదురఁట
రాజీవదళాక్ష లోకరక్ష ముకుందా. 47

క. రుచిరాకారముచే విష
కుచయగురక్కసినిబట్టి కూల్చితివఁట నీ
ప్రచురప్రభావములు సుర
నిచయముగొనియాడ శరదనీల ముకుందా. 48

క. నిండిన తేజము గదురఁగఁ
జండోగ్రనికాశకోపసంయుక్తుఁడవై
బండినిగూల్చితివా నీ
దండితనం బెన్న నెవరితరము ముకుందా. 49

క. సల్లలితమృదులకరపద
పల్లవములు దగుల నెలమి పాల్ద్రావుతఱిన్
ముల్లోకంబులు ముఖమునఁ
దల్లికిఁ గనఁబఱుపలేదె దయను ముకుందా. 50

క. చక్రానిలదనుజుఁడు నిను
విక్రమమునఁ గొనుచు గగనవీథిజనుతఱిన్

శక్రాదులు గొనియాడ న
వక్రతఁ గూల్చితివి భక్తవరద ముకుందా. 51

క. పలుకుల నమృతరసంబులు
చిలుకఁగఁ బాదాంబుజములఁ జిఱుగజ్జెలు ఘల్
ఘలుఘలుమని మ్రోవఁగ గం
తులువైవవె శైశవంబుదోఁప ముకుందా. 52

క. పన్నగరాజునకైనను
సన్నుతిజేయంగరానిజన్మంబుల నీ
కెన్నఁడు తృప్తియు లేదఁట
వెన్నలు మ్రుచ్చిలుట లెంతవింత ముకుందా. 53

క. వాత్సల్యముతోడను గో
వత్సములను మేపుచుండి ప్రబలత మెఱయన్
వత్సాసురుఁ దునుమవె శ్రీ
వత్సాంకితవక్ష సుజనపక్ష ముకుందా. 54

క. ఒకకొండరీతిగ భయా
నకరూపముదాల్చి తిరుగు నానాగతులం
బకదైత్యుని దునిమితివా
సకలాశ్రితజాల దివిజసాల ముకుందా. 55

క. ఖరుఁడఘదైత్యాధముఁడజ
గరగతిమార్గమున కెదురుఁగా నిలువఁగ భీ
కరకరములఁ జీల్పవె చూ
పరు లద్భుతమొంద భక్తపాల ముకుందా. 56

క. కాళియఫణిఫణములపై
హేలాగతి పాదచిహ్నాలేర్పడ నటనన్
వాలాయముగ నొనర్చవె
జాలిం దత్సతులు నుతులు సలుప ముకుందా. 57

క. వత్సార్భకతతి నజుఁడతి
కుత్సితమతియగుచు నొక్కగుహానిడి చన త
ద్వత్సరము తత్తదాకృతి
వత్సలతవహింపలేదె వరద ముకుందా. 58

క. నతుఁడై భయభక్తుల నా
చతురాననుఁ డప్రమేయసౌందర్యశ్రీ
యుతతావకరూపముగని
స్తుతులొనరింపంగలేదా సొలసి ముకుందా. 59

క. యమునాజలములఁ దోఁగెడి
కమలాస్యలహాస్యమెసఁగఁ గన్గొని తచ్చే
లములఁగొని మరలనీయవె
విమలాత్మకలగుచు నిన్ను వేఁడ ముకుందా. 60

క. సురపతి కోపాన్వితుఁడై
పరుషోపలవృష్టి వ్రజముపైఁ గురియుతఱిన్
వెఱవకుఁడని గోవర్ధన
గిరియెత్తవె యొక్కలీలఁ గేల ముకుందా. 61

క. మానితయమునాతటభూ
కాననమున గోగణంబుఁ గాచుచు మురళీ

గానమొనర్పఁగ నిను వ్రజ
మానవతుల్ గోరలేదె మదిని ముకుందా. 62

క. బృందావనమున గోపక
సుందరులను రాసకేళి సొక్కించి మహా
నందమునఁ గూడియాడవె
బృందారకు లలర సుగుణబృంద ముకుందా. 63

క. ముజ్జగములు కుదురుగ బల్
బొజ్జన ధరియించునిన్నుఁ బొలుపుగ వ్రజయో
షిజ్జనము వలచె మోహక
మజ్జనమున విటుఁడవనుచు మమత ముకుందా.

క. ఇరుగడలను గోపికలును
పరగఁగ మధ్యమున నుభయపార్శ్వంబుల నీ
వరుదుగ నిలువవె మండల
సరణిన్ రాసోత్సవంబు సలిపి ముకుందా. 65

క. ముద్దులుగులికెడుపలుకుల
వద్దికను భ్రమించి గోపవనితామణు లే
ప్రొద్దు నినుగూడుదురుగద
సద్దివిజమునీంద్ర దేవసాల ముకుందా. 66

క. పరిపరివిధముల మెలఁగుచు
దురమున వృషశంఖచూడతురగాసురులన్
బరిమార్చి దుష్టనిగ్రహ
మరుదుగ నొనరింపలేదె హరి ముకుందా. 67

క. వక్రాత్ముండగు కంసుం
డక్రూరునిగాంచి యోమహాత్మ చని మహా
విక్రములగు బలకృష్ణుల
నక్రూరత్వమునఁ బిలువుమనఁడె ముకుందా. 68

క. వచ్చిన యక్రూరునిగని
విచ్చేసె మహాత్ముఁడనుచు వేడ్కదలిర్పన్
బొచ్చెములేని సపర్యల
హెచ్చుగఁజేసితివిగాదె యెలమి ముకుందా. 69

క. స్యందనమునఁ దోలుతను గా
ళిందీజలములను నీదులీలాకృతి కా
నందింపఁడె యక్రూరుఁడు
వందనములొనర్చి దాసవరద ముకుందా. 70

క. మధురాపట్టణసురుచిర
మధురాధర లపుడు నీదుమదనాకృతియున్
మధురాలాపంబులు బహు
విధములఁ గొనియాడలేదె వేడ్క ముకుందా.

క. కంసముఖదుష్టభూపన్ను
శంసుల చక్రాదిదివ్యసాధనములచే
హంసతురగుండు మేలన
హింసింపఁగలేదె జగములెన్న ముకుందా. 72

క. జననీజనకులఁ గనుఁగొని
వినయమున నమస్కరించి విపులాహ్లాదం

బోనరించి యుగ్రసేనుని
జననాథుని జేయలేదె సదయ ముకుందా. 73

క. బృందారకగురుసముఁడగు
సాందీపునివలన వేదశాస్త్రంబుల నా
నందమున నేర్చి గురునకు
నందనునొసఁగవె భళీ! యనంగ ముకుందా. 74

క. రసికవరముతోడ గోపక
వనితల నోదార్చుకొఱకు వాత్సల్యమునన్
బనుపవె యుద్ధవు వ్రజమున
కనవరతదయాంబురాశివగుచు ముకుందా. 75

అష్టభార్యలవివాహము.

క. క్రూరులగు చైద్యముఖనృప
వీరులను నిరాకరించి విశ్వజననియౌ
శ్రీరుక్మిణీసతీమణి
నారూఢిపరిగ్రహించి తౌర ముకుందా. 76

క. జాంబూనదరుచిరాంగియుఁ
గంబుగ్రీవయును విశాలకమలాక్షియు నా
జాంబవతిం గైకొనవే
యంబుజశరకోటిసుందరాంగ ముకుందా. 77

క. సత్రాజిత్తుఁడు తనప్రియ
పుత్రికయగు సత్య నెలమి పూజించుచు స

ణ్యాత్ముండవని నీకొసంగెడి
విత్రత్వము జగములందు మెఱయ ముకుందా.

క. ఇందీవరలోచన నీ
కెందీవరచికురపఙ్క్తి నీశసుత సదా
నందన సద్గుణయగు కా
ళిందీనుపతిని గ్రహింపలేవె ముకుందా. 79

క. కమనీయరాఘవా
భ్రమసుగుణశీలలామ మానానందన్
రమణుబోలు మిత్రవిందను
సుమహితమతి గొనవె సహిమజాప ముకుందా.

క. భగ్నంబొనర్చి నృపతుల
నగ్నిప్రభనొప్పు కౌసల్యమంద శుభశ్రీ
లగ్నంబునఁ జేకొనవే
నాగ్నజితిన్ లోకపూజనామ ముకుందా. 81

క. రుద్రాదులెన్న జలచర
ముద్రితయంత్రంబుఁ దునిమి మోహనలీలన్
భద్రన్ శమదమసుగుణస
ముద్రం గైకొనవె కృష్ణమూర్తి ముకుందా. 82

క. వనరుహలోచన చంద్రా
నన సద్గుణమద్రరాజనందన యగుల
క్ష్మణ నటుగైకొంటివిగద
జననాథులు మెచ్చ దివ్యచరిత ముకుందా. 83

క. షోడశసహస్రరమణుల
వేడుకఁ బరిణయమునొంది వివిధాకృతులన్
గూడి పరమాద్భుతంబుగఁ
గ్రీడింపవె నరకదనుజు గెలిచి ముకుందా. 84

క. పతిశుశ్రూషాపరులగు
సతులను సేసుదయమ్మైన సవినయశౌర్యా
న్వ్రతులగు సుతులఁగనింపఁగ
శతధృతికోర్వలదు వశమె సదయ ముకుందా. 85

క. శిశుపాలవంశవర్తుల
నిశితసుదర్శనము చేత నిర్జించి వెసన్
యశము జగంబులు నిండఁగ
విశద మొనర్చితివి వేదవేద్య ముకుందా. 86

క. అటుకులు కుచేలుఁ డొసఁగఁగఁ
బటుకరుణ భక్షించి లోకతతిఁ దనియ స
త్పటుతరసంపదలొసఁగితి
నట నీదాసత్వమెన్న నరుదు ముకుందా. 87

క. నిను ద్రౌపది కౌరవసభ
ఘనపరిభవమొంది కృష్ణ గావుమటన్నన్
గనికరముతోడ వలువలు
మనియ యక్షయపటము లొసఁగితౌర ముకుందా.

క. నతుఁడై బహుతరదైన్యా
న్వితుఁడై భూసురుఁడు నిన్ను వేఁడిన గృపమున్

మృతులై నసుతులఁ గ్రమ్మఱ
బ్రతికించి యొసంగితౌర పరమముకుందా. 89
క. శ్రుతులు నిను మాగధులు భూ
పతి నెటుగీర్తింతు రటులఁ బటుతరభక్తిన్
నుతులొనరింపవె సతతము
చతురాననవినుతపాదజలజ ముకుందా. 90

షోడశోపచారపూజ.

క. ధ్యానమొనర్చెద మామక
మానసకంజాతపీఠమధ్యంబున నీ
సూనశరమృదుపదంబులు
మానసమున నిల్పి శ్రీరమాప ముకుందా. 91
క. ఆవాహన మొనరించెద
శ్రీవనితారమణిఁ గూడి చెలువారంగా
వేవేగ రమ్ము మామక
సేవకుఁడని కనికరంబు చేత ముకుందా. 92
క. భాసురకాంచనమణిసిం
హాసన మొసఁగెదను బంకజాక్షకృపను నీ
వాసీనుఁడవై శ్రోవ్రము
శ్రీసతితోఁ గూడి గంధురీణ ముకుందా. 93
క. ముదమున నర్ఘ్య మొసంగెద
సదయుండవై గొనుము దివిజసన్నుతచరితా

విదురముఖభక్తవరదా
మదనశరోల్లసితరూపమహిత ముకుందా. 94

క. విద్యాధరముఖసురనుతి
వేద్య కృపారసనివేశ విశ్వేశ్వర శ్రీ
విద్యోతనగై కొను మిది
పాద్యం బొసఁగెదను భక్తపాల ముకుందా. 95

క. నాచిత్తంబుజపీఠిని
నీదక్కనివిగ్రహంబు నిల్పి నతుఁడనై
యాచమనీయం బొసఁగెద
వాచస్పతివినుతగొనుము వరద ముకుందా. 96

క. అభయప్రద జగదద్భుత
విభవసమస్తాగమాంతవేద్య రమేశా
ఇభరాజవరద గైకొను
మభిషేక మొనర్చెదను కృపాబ్ధి ముకుందా. 97

క. సీతారమణీకళత్రా
శీతాంశుఖరాంశునేత్ర చిత్రచరిత్రా
పీతాంబర మొసఁగెదఁ గొను
చేతోమోదాతిశయము చేత ముకుందా. 98

క. కందర్పసదృశవిగ్రహా
మందరసముధైర్య సంకుమదకలితశ్రీ
చందనములఁ దెచ్చఁ గైకొను
మందముగా మానసాబ్జ మలర ముకుందా. 99

క. మొల్లల జాజులఁ బొగడల
మల్లెలఁ జేమంతిపూల మరువక తులసీ
పల్లవముల సంపెంగల
ఫుల్లాంభోజములసేతు పూజ ముకుందా. 100

క. ధూప మొనర్చెద సర్వ
వ్యాపక పద్మాక్ష గరుడవాహన ధర్మ
స్థాపక లక్ష్మీనాయక
గోపాలస్వామి కృపను గొనుము ముకుందా.

క. శ్రీరాజనం బొనర్చెదఁ
గారుణ్యాకరరమేశ గైకొనుపారా
వార గభీరపరాత్పర
సూరిజనావనశమాదిసుగుణ ముకుందా. 102

క. క్షీరాన్నము దధ్యోదన
మారూఢిగ వడలు సుఖియ లతిరసములు నిం
పార పులిహోర పొంగలి
కూరిమి నర్పింతుఁ గృపను గొమ్ము ముకుందా.

క. ఏలాలవంగవరహిమ
వాలుకసత్క్రముకచూర్ణ వర్ణితమగు తాం
బూలమొసంగెదఁ గైకొను
శ్రీలలనారమణ మృదులశీల ముకుందా. 104

క. అంగీకరించి కృప ను
ప్పొంగుచు నొసఁగెదను మంత్రపుష్పము విద్వ

పీఠిక.

శివశతకము వ్రాసినకవినామము తెలుపుపద్యములు మేము ప్రత్యంతరము వ్రాసికొన్నమాతృకలో లేవు. మాకుఁ జిక్కినప్రతి యొక్కటియే యగుటవలనను నూటయెనిమిదిపద్యములకు నందింకఁ గొన్ని కొఱంతపడియుండుటవలనను ప్రత్యంతరసహాయము లేకుంటవలనను రచయితను నిర్ణయింప వీలులేకపోయినది. శతకకర్త పద్యములలోనివిషయములను బట్టిచూడ వీరశైవుఁడని తోఁచుచున్నది. చెన్నబసవఁడు, బసవేశ్వరుఁడు, శివనాగుమయ్య, నిమ్మవ్వ, ధూర్జటి, ఉద్భటారాధ్యుఁడు లోనగువీరశైవుల నీకవిస్తుతించుట యీయూహకుఁ దార్కాణముగా నున్నది. కవి వీరశైవుఁడని నిరూపింప వీలు చిక్కినది. కవికాలమును గుఱించి ప్రయత్నింపనొకస్వల్పావకాశ మీశతకమునఁ గలదు.

ఈశతకమున రచయిత వీరశైవులగు శివభక్తుల ప్రభావముల నెన్నుచు ఆంధ్రకవులలో నగ్రేసరుఁడగు ధూర్జటికవి నిటులఁ బ్రశంసించినాఁడు.